

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ЦЕНТР ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА „ШЕВЧЕНКІВЕЦЬ”**

До 20-річчя НАПН України

**ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА УКРАЇНИ
(2007–2011 рр.)**

НАУКОВО-ДОПОМІЖНИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Київ 2012

УДК 016:37+379.8(477) «2007/2011»(01)

ББК 91.9:74

Рекомендовано до друку вченою радою

П 47

Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 3 від 13 лютого 2012 р.)

Упорядники:

Доркену А. М., зав. філії ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Лога Т. В., зав. сектору наукової організації та зберігання фондів філії ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Щочкіна І. М., зав. сектору науково-документного забезпечення філії ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Лисиця Н. В., н. с. відділу наукової інформаційно-бібліографічної діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Науковий редактор

Заліток Л. М., канд. пед. наук, старш. наук. співроб. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Науковий консультант

Пустовіт Г. П., д-р пед. наук, професор, учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України

Бібліографічний редактор

Самчук Л. І., зав. відділу наукової інформаційно-бібліографічної діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Літературний редактор

Зозуля С. М., зав. науково-редакційного відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Рецензенти:

Вербицький В. В., д-р пед. наук, професор каф. педагогіки КНУ ім. Т. Шевченка, директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОНмолодьспорту України

Мосякова І. Ю., директор Центру творчості дітей та юнацтва „Шевченківець”, відмінник освіти України, відмінник столичної освіти, нагороджена медаллю „С. Ф. Русова”

П 47 Позашкільна освіта України (2007–2011 рр.): наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського, Центр творчості дітей та юнацтва „Шевченківець”; [упоряд.: Доркену А. М. та ін. ; наук. ред. Заліток Л. М. ; наук. консультант Пустовіт Г. П. ; бібліогр. ред. Самчук Л. І. ; літ. ред. Зозуля С. М.]. – К. : Нілан-ЛТД, 2012. – 101 с. – (До 20-річчя НАПН України).

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик присвячений розвитку системи позашкільної освіти в Україні впродовж 2007–2011 рр. і має за мету якомога повніше відобразити зміст позашкільної освіти, сприяти активізації впровадження інновацій у педагогічний процес та прогресивних підходів щодо методів і засобів навчання й виховання особистості в сучасних позашкільних навчальних закладах.

Покажчик адресовано науково-педагогічним і педагогічним працівникам, керівникам та педагогам позашкільних навчальних закладів різних профілів і типів, організаторам позакласної виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах, пошукувачам, аспірантам, студентам вищих навчальних закладів, бібліотечним працівникам – усім, кого цікавлять психолого-педагогічні та дидактичні засади навчання та виховання дітей.

ЗМІСТ

Від упорядників	4
Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта та виховання у векторах сучасного розвитку	9
Розділ 1. Законодавча та нормативна база з питань позашкільної освіти в Україні	18
Розділ 2. Управління в системі позашкільної освіти в Україні..	28
2.1. Керівництво позашкільними навчальними закладами	28
2.2. Підготовка педагогів у галузі позашкільної освіти	31
Розділ 3. Зміст і напрями діяльності позашкільної освіти	36
3.1. Організація позашкільної освіти: форми і методи навчання.....	36
3.2. Соціально-моральний вплив позашкільної освіти на розвиток дітей у сучасних умовах	56
3.3. Фізично-оздоровча діяльність позашкільних навчальних закладів	64
3.4. Художньо-естетичний, культурний розвиток особистості в позашкільній освіті	68
Розділ 4. Науково-освітня діяльність позашкільних навчальних закладів. Мала академія наук України	75
Розділ 5. Дитячі об'єднання та євроклуби як система світової освітньої інтеграції	89
Іменний покажчик	95
Список скорочень	100

Від упорядників

На сучасному етапі реформування освіти в Україні позашкільна освіта відіграє особливу роль у духовному, інтелектуальному і фізичному розвитку особистості, здобутті знань, умінь, навичок та задоволенні потреб у творчій самореалізації. Сутність позашкільної освіти та виховання як частини системи освіти України визначають специфічні умови її функціонування, а саме: диференційованість, динамічність, гнучкість, мобільність, варіативність, доступність тощо.

Позашкільна освіта сьогодні є складовою системи безперервної освіти, визначеної Конституцією України, Законами України „Про освіту” та „Про позашкільну освіту”, спрямована на розвиток здібностей кожної особистості, задоволення інформаційних і професійних потреб, духовних запитів, інтересів та бажань. У Законі України „Про позашкільну освіту” (2006 р.) визначено цю складову системи освіти України як сукупність знань, умінь та навичок, що отримують вихованці, учні та слухачі в позашкільних навчальних закладах у час, вільний від навчання в загальноосвітніх та інших навчальних закладах¹. Позашкільна освіта здійснюється державними, комунальними, приватними та іншими позашкільними навчальними закладами, які є центрами освіти в позаурочний час і ґрунтується на принципі добровільності вибору типів закладів і видів діяльності.

З метою сприяння подальшому розвитку позашкільної освіти в Україні та наукових досліджень у цій галузі, а також із нагоди проведення Міжнародного форуму „Сучасний зміст позашкільної освіти” (2012 р.), фахівцями Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського підготовлено науково-допоміжний бібліографічний покажчик „Позашкільна освіта України (2007–2011 рр.)”. Бібліографічне видання знайомить читачів із бібліографією видань, присвячених системі позашкільної освіти, розкриває сутність методів і засобів навчання й виховання особистості в сучасних

¹ Закон України „Про позашкільну освіту”: станом на 12 грудня 2006 р. / Верховна Рада України: офіц. вид. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – 32 с. – (Серія „Закони України”).

позашкільних навчальних закладах. Цей показчик стане у нагоді молодим педагогам у їхньому творчому професійному пошуку, подальшому дослідженню змісту, місця й ролі позашкільної освіти та впровадженню нових підходів, форм, методів та методик у навчально-виховний процес, вирішенню сучасних проблем позашкільної освіти.

Метою науково-допоміжного бібліографічного показчика є цілісне та повноцінне відображення змісту позашкільної освіти, нормативних та правових документів і матеріалів, накопиченого педагогічного досвіду у вирішенні навчально-виховних і соціально-педагогічних завдань цієї освітньо-виховної галузі України.

Показчик відкриває ґрунтовна стаття Г. П. Пустовіта – доктора педагогічних наук, професора, ученого секретаря Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України „*Позашкільна освіта та виховання у векторах сучасного розвитку*”, в якій висвітлено сутність сучасних теоретичних концептів позашкільної освіти і виховання та їхня роль у розвитку і становленні особистості.

До науково-допоміжного бібліографічного показчика ввійшли матеріали опубліковані в Україні впродовж 2007–2011 рр.: монографії, збірники наукових праць, дисертації, автореферати дисертацій, доповіді та повідомлення, публікації періодичних видань та видань, які продовжуються українською і російською мовами з питань змісту позашкільної освіти, напрямів, форм і методів роботи.

Видання налічує 805 позицій бібліографічних записів, що мають суцільну нумерацію та систему посилань.

Складається показчик із п'яти розділів. У межах розділів документи розміщено за зведеним українсько-російським алфавітом прізвищ авторів або назв праць, крім першого розділу, де за принципом верховенства права згруповано нормативно-правову базу позашкільної освіти України.

Розділ 1 „*Законодавча та нормативна база з питань позашкільної освіти в Україні*” охоплює вітчизняні законодавчі та нормативні документи в галузі позашкільної освіти, які згруповано відповідно до принципа верховенства права, а в межах кожної групи – за алфавітом назв.

Розділ 2 „Управління в системі позашкільної освіти в Україні” містить інформацію про типи позашкільних закладів, їхні функції, актуальні проблеми управління, моніторинг якості їхньої діяльності та організаційно-методичне забезпечення системи позашкільної освіти в Україні. Наголошено на головних складових змісту виховання й навчання дітей та молоді. Ефективність навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах значною мірою залежить від професіоналізму педагога, який має володіти інноваційними технологіями, новими методами організації життєдіяльності людини. Тому в посібнику висвітлено бібліографію з питань підготовки, підвищення кваліфікації, самоосвіти організаторів позашкільної роботи. Матеріал згруповано в двох підрозділах:

2.1. Керівництво позашкільними навчальними закладами

2.2. Підготовка педагогів у галузі позашкільної освіти

У підрозділах документи розміщено за алфавітом прізвищ авторів та назв праць.

Розділ 3 „Зміст і напрями діяльності позашкільної освіти” включає праці й публікації науковців і фахівців позашкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах та основних принципів і вимог до змісту сучасної позашкільної освіти України. Зміст позашкільної освіти структурується і реалізується в системі гуртків, навчальних дисциплін, предметів, курсів, представлених у відповідних навчальних планах, програмах, посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах тощо. Узагальнено матеріали щодо технології навчання та виховання розвитку в дітей особистісних якостей і різних форм активності та формування в них основних видів діяльності – ігрової, трудової, образотворчої, комунікативної, музичної, навчальної тощо. Цей розділ складається з чотирьох підрозділів:

3.1. Організація позашкільної освіти: форми і методи навчання

3.2. Соціально-моральний вплив позашкільної освіти на розвиток дітей у сучасних умовах

3.3. Фізично-оздоровча діяльність позашкільних навчальних закладів

3.4. Художньо-естетичний, культурний розвиток особистості в позашкільній освіті

Розділ 4 „Науково-освітня діяльність позашкільних навчальних закладів. Мала академія наук України” представляє інформацію про діяльність позашкільних закладів у галузі техніки, сільськогосподарського дослідництва, юнацьких, краєзнавчих робіт гуртків, наукових товариств учнів, Малої академії наук України.

Розділ 5 „Дитячі об’єднання та євроклуби як система світової освітньої інтеграції” відображає бібліографічні описи документів, які розкривають діяльність дитячих об’єднань, організацій та євроклубів як системи світової освітньої інтеграції.

Для зручності користування й ефективнішого використання покажчика розроблено **допоміжний апарат**:

- схема групування (зміст);
- стаття від упорядників;
- *іменний покажчик*, в якому наведено прізвища авторів праць про позашкільну освіту, співавторів, упорядників, редакторів, авторів рецензій та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах. Після окремих позицій у круглих дужках подаються ідентифікуючі знаки, наприклад: автор вступної статті (авт. вступ. ст.), підготував (підгот.), редактор (ред.), упорядник (упоряд.) та ін.;
- список скорочень.

Виходячи з читацького призначення бібліографічного покажчика, основними принципами відбору матеріалів для бібліографування стали: науковість, повнота (оптимальність), достовірність.

Бібліографічний опис і скорочення слів здійснено відповідно до чинних в Україні стандартів, зокрема, ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Квадратні дужки застосовано у випадку, коли необхідно було доповнити назву певної статті, розкрити її зміст чи навести інші важливі відомості. Анотування документів здійснювалось лише в окремих випадках, наприклад, якщо назва не розкриває змісту. Підбір документів закінчено 3 лютого 2012 р.

У процесі підготовки покажчика використовувалися фонди Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, електронні

каталоги Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, бібліотеки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Посібник адресовано науково-педагогічним і педагогічним кадрам, керівникам та педагогам позашкільних навчальних закладів різних профілів і типів, організаторам позакласної виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах, аспірантам, студентам вищих навчальних закладів, бібліотечним працівникам – усім, кого цікавлять психолого-педагогічні та дидактичні засади навчання і виховання дітей у сучасних позашкільних навчальних закладах.

ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ У ВЕКТОРАХ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ

Сьогодні вітчизняна система позашкільної освіти базується на історично обумовлених традиціях навчання й виховання зростаючої особистості, створених представниками різних спільнот України й досвіді багатьох поколінь, відданих своїй справі педагогів-позашкільників, суспільних та родинних цінностях, ідеях, поглядах, переконаннях, ідеалах і реалізується позашкільними навчальними закладами, творчими дитячими і молодіжними організаціями й об'єднаннями за місцем проживання, різними організаціями та установами у вільний від навчання дитини в загальноосвітній школі час.

Саме ці психолого-педагогічні та соціально-педагогічні особливості позашкільного освітньо-виховного середовища найбільш повно забезпечують умови ефективного розвитку творчого потенціалу дитини, її здібностей і талентів у сфері науково-технічної, художньої, еколого-біологічної, спортивно-технічної, фізкультурно-спортивної, туристично-краєзнавчої, реабілітаційної, військово-патріотичної, соціально-педагогічної, природничо-наукової та іншої освітньої діяльності. У системі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України сьогодні діють 1493 державних та комунальних позашкільних навчальних закладів, зокрема 658 дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Ці заклади відвідують понад 1 млн 242 тис. дітей, що складає понад 35 % від загальної кількості дітей шкільного віку, яких найбільше навчається у 33740 гуртках, групах та інших творчих дитячих і молодіжних об'єднаннях художньо-естетичного, 15960 науково-технічного, 8475 еколого-натуралістичного та 6932 туристсько-краєзнавчого напрямів позашкільної освіти. Відмінними рисами сучасної позашкільної освіти є: створення умов для вільного вибору кожною дитиною освітньої галузі (траєкторії та виду власної навчально-пізнавальної, дослідницько-експериментальної й практичної діяльності), навчального профілю, рівня і часу її засвоєння, що задовольняє різноманітні інтереси, схильності на потреби дитини.

Відтак, пріоритетними завданнями цієї унікальної освітньо-виховної галузі є не стільки навчання, хоча це одна з важливих її цілей, як виховання зростаючої

особистості, насамперед, як громадянина, розвиток її талантів, творчих здібностей, формування духовного світу, практичних навичок соціально значущої, морально орієнтованої й відповідальної діяльності в суспільстві.

У такому контексті головним узагальнюючим вектором сучасного розвитку системи позашкільної освіти є екстраполяція на її ґрунт позитивних наслідків реформування в цілому національної системи освіти, що відбувались протягом останніх десятиліть, і яке здійснюється в рамках оновлення загальноєвропейських і світових гуманістичних освітніх парадигм і пов'язана з визнанням різними верствами суспільства значущості знань як рушійної сили суспільного прогресу та добробуту².

Ці зміни стосуються, перш за все, модернізації нині діючих освітньо-виховних парадигм для кожної з ланок національної системи освіти, створення нових освітньо-виховних моделей, перегляду змісту, дидактичних засад, форм і методів навчання та виховання молодого покоління. Набуття молоддю знань, інтелектуальних умінь і практичних навичок, їх трансформація у досвід пізнання навколишнього світу, пошук свого власного місця в ньому, стає можливим за умови обґрунтування, розробки й запровадження в практику сучасних теоретичних засад освіти та виховання особистості. Розв'язання цієї проблеми особливо актуалізується в контексті визначення сутності як важливих конструктивів розвитку освіти і виховання дитини саме у вільний від навчання в загальноосвітній школі та інших навчальних закладах час, зокрема □ у позашкільних навчальних закладах. Зміст освіти та виховання ґрунтується насамперед на особистісних інтересах і потребах дитини, відтак – навчально-виховний процес передбачає особистісно орієнтований підхід до його побудови на принципах науковості, полікультурності, системності, інтегративності, єдності освіти і виховання та на засадах гуманізму й демократії. Провідним у цих процесах є формування у свідомості особистості наукової картини світу, громадянської позиції стосовно довкілля, активності в застосуванні здобутих знань у практичній діяльності. Саме тому важливим є актуалізація та розгляд

² Кремень, В. Г. Україна: шлях до себе : проблеми суспільної трансформації : [навч. посіб.] / В. Г. Кремень, В. М. Ткаченко. – К. : ДрУк, 1998. – 438 с.

філософсько-культурологічного, соціально-педагогічного та психолого-педагогічного аспектів теорії пізнання як методологічної основи позашкільної освіти й виховання.

У такому контексті складовими цього вектора є:

- обґрунтування та запровадження в практику нових підходів: *особистісно-орієнтованого* – спрямованого на впровадження в навчально-виховний процес позашкільних навчальних закладів „ситуації успіху”; *особистісно-діяльнісного* – спрямованого на залучення дітей та учнівської молоді до практичної соціально-значущої діяльності; *ціннісно-мотиваційного* – орієнтованого на формування в дитини системи моральних цінностей і позитивно спрямованих мотивацій щодо дотримання соціально визнаної поведінки й діяльності; *соціально-адаптаційного*, – який забезпечує умови ефективної адаптації дитини до різноманітних соціальних викликів. Такий підхід, на нашу думку, має уможливити ефективність інтелектуального, духовного та фізичного розвитку дитини, вироблення умінь і навичок самоосвіти, самовизначення, реалізації її індивідуальних здібностей та творчого потенціалу;

- запровадження в позашкільних навчальних закладах інноваційної моделі цілісного позашкільного освітньо-виховного простору, побудованого на гуманістичній (культурологічній) парадигмі, де *центром системи визначено дитину з її потребами, мотивами, бажаннями, інтересами, переконаннями, ідеями та ідеалами, самосвідомістю*, і якому має бути надано системність, ціннісно-орієнтоване спрямування на самоактуалізацію й самодетермінацію особистості, творчий та соціально активний характер її навчально-пізнавальної і суспільно-практичної діяльності;

- розроблення та запровадження у практику різноманітного й багатопрофільного змісту позашкільної освіти за основними профілями: науково-технічним, художньо-естетичним, еколого-натуралістичним, туристсько-краєзнавчим, фізкультурно-спортивним, фізкультурно-оздоровчим і реабілітаційним, військово-патріотичним та ін.;

- розроблення й запровадження у практику сучасних дидактичних та методичних засад удосконалення змісту освіти і виховання учнів на всіх рівнях його реалізації з відповідним науковим та навчально-методичним забезпеченням;

- розроблення та запровадження у практику теоретико-методичних засад соціальної адаптації та становлення особистості у позашкільних навчальних закладах на основі активізації її творчого потенціалу й духовного зростання.

Для визначення наступного, важливого вектора подальшого розвитку системи позашкільної освіти, необхідним є врахування сучасних тенденцій та пріоритетів загальноєвропейської освіти, що в свою чергу має сприяти засвоєнню підростаючим поколінням знань про спільну європейську культурну спадщину та формувати практичні уміння й необхідні компетентності для проживання в європейському співтоваристві на основі засвоєння політико-правових і соціально-економічних знань, формування в дитини демократичної культури, здатностей до комунікації та захисту своїх прав.

У такому контексті складовими цього вектора є:

- відображення в оновленому змісті освіти й виховання національного та загальноєвропейського соціокультурного і знанневого компонентів з урахуванням тенденції розвитку європейського та світового освітнього середовища. Для практичної реалізації стратегічного курсу орієнтації позашкільної освіти України на європейську інтеграцію необхідним є поширення в суспільстві просвітницької діяльності, спрямованої насамперед на взаємодію загальноосвітньої школи, позашкільного й вищого навчального закладу, сім'ї та громадськості в розв'язанні актуальних питань освіти і виховання дитини у вільний від навчання у школі час, створення освітніх проектів і державних програм розвитку системи позашкільної освіти, розроблення й запровадження навчального змісту інтегрованих курсів для дітей різного віку, зокрема „Європейських студій”, завданням яких є підготувати молоде покоління до повноцінного існування в європейському просторі³;

- інтегрування європейської тематики до навчального змісту наукового й програмно-методичного забезпечення позашкільної освіти, що у свою чергу має

³ Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті : проект / М-во освіти і науки України, АПН України. – К. : Шкіл. світ, 2001. – 24 с.

забезпечити формування особистісних та соціальних системних знань, комплексу життєво важливих умінь і навичок для *активної життєдіяльності в сучасному європейському співтоваристві*, в якому нині культивується відчуття європейської культури, зближення та створення спільного європейського дому, як єдиної історико-соціальної, економічної, культурної, екологічної системи. Відтак, одним із важливих завдань вітчизняної позашкільної освіти стає формування в свідомості молодого покоління чітких уявлень про спільну європейську належність, розвиток почуття відповідальності за спільне майбутнє, відчуття європейського громадянства;

- формування *активного життєвого самовизначення* зростаючої особистості, її здатностей до побудови власної життєвої траєкторії розвитку й становлення як громадянина за рахунок трансляції основних ідей та цінностей європейського суспільства як необхідного елемента європейської інтеграції; озброєння педагогів технологією для розвитку в особистості ціннісних орієнтацій та вмінь, необхідних для життєдіяльності в сучасному європейському співтоваристві; широкого впровадження нових інтерактивних форм і методів навчання, сучасних інформаційних та комунікаційних технологій;

- формування *активної життєвої позиції* зростаючої особистості як громадянина України в поєднанні з розумінням європейської приналежності, за рахунок: залучення позашкільних навчальних закладів до участі в діючих міжнародних освітніх програмах Європейського Союзу та Ради Європи; організації позакласної та позашкільної навчально-виховної роботи з учнями для створення атмосфери, що сприятиме розвитку громадянської позиції, усвідомлення власної причетності до європейських цінностей та європейського громадянства шляхом участі у всеукраїнських та міжнародних навчально-виховних програмах, роботі шкільних клубів, дитячих громадських і молодіжних організацій; розробці серії ігрових імітаційних проектів, які б забезпечували формування власного погляду молоді на шляхи майбутньої інтеграції України в Європу; розроблення проектів діяльності позашкільного самоврядування з метою залучення учнів до вирішення реальних життєво важливих проблем і набуття

навичок ведення демократичної дискусії та дій у правовому просторі сучасної держави.

Наступним, третім, провідним вектором розвитку позашкільної освіти є розроблення й беззаперечне дотримання нормативно-правових, соціально-економічних і матеріально-технічних засад ефективного функціонування, а головне, подальшого трансформування цієї унікальної освітньо-виховної галузі. У такому контексті складовими цього вектора є:

- підвищення рівня відповідальності місцевих органів виконавчої влади щодо збереження й розширення мережі гуртків, секцій науково-технічного, еколого-натуралістичного, художньо-естетичного та спортивно-технічного профілів позашкільних навчальних закладів, недопущення їх перепрофілювання, відчуження земельних ділянок, що забезпечить рівний доступ до якісної позашкільної освіти;

- осучаснення і впорядкування номенклатури позашкільних навчальних закладів та внесення їх до переліку освітніх закладів у Національних програмах „Комп’ютеризація закладів освіти”, „Шкільний автобус”;

- упровадження інноваційних навчально-виховних технологій та ефективних механізмів управління позашкільним закладом як державним інститутом, який вирішує завдання суспільно значущої соціальної політики щодо виховання морально свідомої, культурної, духовно й фізично здорової особистості, здатної до творчої самореалізації у суспільстві, її професійного самовизначення та допрофесійної підготовки, профілактики негативних проявів поведінки в дитячому й молодіжному середовищі;

- фінансова підтримка видання у необхідному обсязі та накладі навчально-дидактичної, навчально-методичної літератури, посібників і підручників, періодичних видань уже розроблених сьогодні, однак, видання яких практично не фінансується державою;

- розроблення Державної програми професійної підготовки педагогів для позашкільних навчальних закладів, створення належних умов для молодих спеціалістів – працівників позашкільних навчальних закладів, насамперед, міської, районної та сільської ланки (державної підтримки молодіжного

кредитування, пільгами із забезпечення житлом молодих педагогів позашкільних навчальних закладів, дотаціями, відповідно до Закону України „Про позашкільну освіту” щодо оплати різноманітних комунальних послуг тощо).

Ефективне досягнення зазначених вище цілей, визначених за кожним із означених векторів розвитку позашкільної освіти, має забезпечуватись:

- врахуванням специфіки навчально-виховної діяльності позашкільних навчальних закладів, яка простежується, перш за все, у добровільному і цілеспрямованому використанні дитиною вільного від навчання у загальноосвітній школі часу для найповнішого розвитку своїх потенційних можливостей. Відразу актуалізуємо увагу на тому, що добровільність в організації дитиною свого дозвілля в умовах позашкільного навчального закладу виключає будь-які форми і навіть найменші спроби примусу щодо неї, оскільки ґрунтується на беззаперечному врахуванні педагогом інтересів і бажань дітей, запитів їхніх батьків;

- застосуванням педагогічного впливу саме в напрямі психолого-педагогічної допомоги дитині, що дає їй змогу навчитися відчувати задоволення від активних форм організації вільного часу, а не від безцільного відпочинку. Остання думка підкріплюється аналізом сучасної педагогічної практики у межах якої проблема організації та використання дозвілля і підготовка дітей до його доцільного за своїм змістом здійснення, стає дедалі актуальнішою. Це пояснюється низкою причин, як то: диспропорцією між кількісними і якісними показниками навчального й вільного часу дитини, посиленням негативних соціально-економічних впливів, падінням загального культурного рівня суспільства, стихійних чинників найближчого оточення (вулиця, різноманітні дитячі чи різновікові тимчасові дитячі та молодіжні групи), девальвацією суспільних цінностей, чому значною мірою сприяють ЗМІ, особливо телебачення та друкована продукція. Поряд із цим, сучасна дитина вирізняється розмаїттям інтересів та потреб, що з кожним роком, завдяки розвитку сучасного інформаційного поля набувають позитивної динаміки і, які часто, не знаходять реалізації у формальній сфері дозвілля;

- подоланням протиріччя між розумінням дітьми свого вільного часу, як відпочинку і діяльністю позашкільного навчального закладу, як організаційної структури сучасного інституту соціального виховання.

Отже, актуальність удосконалення змісту позашкільної освіти посилюється тим, що ця система визначально орієнтована на вільний вибір особистістю видів і форм діяльності, формування її особистих уявлень про соціокультурне і соціоприродне середовище, розвиток пізнавальної мотивації та творчих якостей. Тому, позашкільна освіта сьогодні має розглядатись як така, що виявляє найближчі перспективи розвитку особистості в різних соціальних та освітньо-виховних інститутах, де позашкільні навчальні заклади мають стати центрами мотиваційного розвитку особистості, її самореалізації та професійного самовизначення.

Саме тому діяльність позашкільних навчальних закладів й організація життєдіяльності дитини у його стінах набуває соціально-педагогічного змісту, оскільки дає змогу педагогізувати весь спектр дозвілля дітей, залучити їх до організованих форм дозвіллевої діяльності у відповідних групах, як то: колектив гуртка, секції, загону, флотилії тощо. Організація таким чином навчально-виховної роботи з дітьми є альтернативою їхнього неорганізованого дозвілля.

Зважаючи на останнє, навчально-виховний процес у позашкільних навчальних закладах має організовуватися з обов'язковим врахуванням умов особливої соціальної сфери вільного часу дитини, що дасть змогу ефективніше вирішувати поставлені перед цими навчальними закладами завдання освіти і виховання підростаючої особистості. Тим самим актуалізується проблема визначення місця та ролі позашкільної освіти й виховання в сучасній національній освітній системі, у межах якої позашкільні навчальні заклади разом із загальноосвітніми школами, професійними та вищими навчальними закладами мають становити в регіонах України різнорівневу і, водночас, цілісну освітньо-виховну систему, яка індивідуалізує інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток дитини в межах єдиного соціокультурного простору держави.

У цій статті нами визначено й охарактеризовано лише окремі вектори функціонування і розвитку в найближчі роки системи позашкільної освіти в

Україні, тим самим підкреслюючи багаторівневість розв'язання означених проблем та їх складність. Тому пропонуване видання призначене допомогти керівникам і педагогам позашкільних навчальних закладів знайти для себе саме той нормативно-правовий, науково-методичний чи інструктивний матеріал, який дасть змогу значно вдосконалити навчально-виховний процес у позашкільному навчальному закладі.

*Пустовіт Григорій Петрович,
доктор педагогічних наук,
професор,
учений секретар
Відділення загальної педагогіки та
філософії освіти НАПН України*

РОЗДІЛ 1. Законодавча та нормативна база з питань позашкільної освіти в Україні

Закони України

1. **Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження дитячих позашкільних навчальних закладів** : Закон України прийнятий 5 квіт. 2007 р. № 876-V // Відом. Верхов. Ради України. – 2007. – № 27. – Ст. 363.
2. **Про позашкільну освіту [Електронний ресурс]** : Закон України прийнятий 22 черв. 2000 р. № 1841-III : [станом на 2 груд. 2010 р.]. – Електрон. дані. – К., 2011. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>. – Назва з екрана.

Постанови Верховної Ради України

3. **Про відзначення 100-річчя українського скаутського руху** : постанова Верхов. Ради України від 1 листоп. 2011 р. № 3984 // Уряд. кур'єр. – 2011. – 12 листоп. (№ 211). – С. 21.
4. **Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України „Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів”** : постанова Верхов. Ради України від 23 груд. 2010 р. № 2874-VI // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 2. – Ст. 98.
5. **Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних і позашкільних навчальних закладів за 2007 рік** : постанова Верхов. Ради України від 15 січ. 2008 р. № 111-VI // Освіта України. – 2008. – 25 січ. (№ 7). – С. 1, 4.

Укази Президента України

6. **Про День молодіжних та дитячих громадських організацій** : указ Президента України від 27 черв. 2008 р. № 599/2008 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 24. – Ст. 815.
7. **Про Державну премію України в галузі освіти** : указ Президента України від 30.09.2010 р. № 929/2010 // Практика упр. закл. освіти. – 2010. – № 12. – С. 71–77.
8. **Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні** : указ Президента України від 20 берез. 2008 р. № 244/2008 : (витяг) // Дошкіл. виховання. – 2008. – № 5. – С. 3.
9. **Про заходи щодо сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні** : указ Президента України від 28 берез. 2008 р. № 279/2008 // Уряд. кур'єр. – 2008. – 30 квіт. (№ 80/81). – С. 3.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України

10. **Деякі питання** надання молодіжним та дитячим громадським організаціям державної підтримки для виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї: постанова Кабінету Міністрів України від 29 черв. 2011 р. № 778 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 56. – Ст. 2241.

11. **Про внесення змін** до переліку позашкільних навчальних закладів та заходів з позашкільної роботи з дітьми, а також закладів та заходів у галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету: постанова Кабінету Міністрів України від 15 серп. 2007 р. № 1045 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 61. – Ст. 2417.

12. **Про внесення змін** до переліку позашкільних навчальних закладів та заходів з позашкільної роботи з дітьми, а також закладів та заходів у галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету: постанова Кабінету Міністрів України від 10 серп. 2011 р. № 861 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 61. – Ст. 2446.

13. **Про внесення змін** до Положення про позашкільний навчальний заклад: постанова Кабінету Міністрів України від 27 серп. 2010 р. № 769 // Практика упр. закл. освіти. – 2010. – № 10. – С. 81–82; Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 34/36. – С. 52–54.

14. **Про внесення змін до Порядку** використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки молодіжних і дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і проведення заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї: постанова Кабінету Міністрів України від 2 берез. 2011 р. № 171 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 16. – Ст. 659.

15. **Про внесення змін** до Порядку ліцензування діяльності з надання освітніх послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 10 серп. 2011 р. № 865 // Практика упр. закл. освіти. – 2011. – № 9. – С. 50.

16. **Про внесення змін** до пункту 6 Порядку організації виїзду дітей за кордон на відпочинок та оздоровлення: постанова Кабінету Міністрів України від 14 лют. 2007 р. № 212 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 12. – Ст. 430.

17. **Про встановлення надбавки** педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування: постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 р. № 373 // Практика упр. закл. освіти. – 2011. – № 5. – С. 76.

18. **Про затвердження** Державної цільової соціальної програми розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року: постанова Кабінету Міністрів України від 27 серп. 2010 р. № 785 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 34/36. – С. 55–82.

19. **Про затвердження** Порядку використання у 2008 році коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки виконання молодіжними і дитячими громадськими організаціями загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї: постанова Кабінету Міністрів України від 7 берез. 2007 р. № 416 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 18. – Ст. 724.

20. **Про затвердження** Порядку використання у 2007 році коштів, передбачених у державному бюджеті для організації оздоровлення і відпочинку дітей в дитячих оздоровчих таборах, дитячих центрах „Артек” і „Молода гвардія”: постанова Кабінету Міністрів України від 22 лют. 2008 р. № 88 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 16. – Ст. 404.

21. **Про затвердження** розмірів підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати) та додаткової оплати за окремі види педагогічної діяльності у співвідношенні до тарифної ставки: постанова Кабінету Міністрів України від 20 квіт. 2007 р. № 643 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 30. – Ст. 1211.

22. **Про схвалення** Концепції Державної програми розвитку державних підприємств „Міжнародний дитячий центр „Артек” і „Український дитячий центр „Молода гвардія” на період до 2015 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 верес. 2009 р. № 1075-р // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 71. – Ст. 2453. – Концепція додається.

23. **Про схвалення** Концепції Державної цільової програми розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 жовт. 2009 р. № 1260 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 83. – Ст. 2826. – Концепція додається.

24. **Про фінансування** у 2010 році заходів з літнього оздоровлення та відпочинку дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей-інвалідів, дітей з малозабезпечених і багатодітних сімей: постанова Кабінету Міністрів України від 14 лип. 2010 р. № 588 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 53. – Ст. 1782.

Накази, листи, рекомендації Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

25. **Вимоги до навчальних програм** з позашкільної освіти: [витяг з наказу М-ва освіти і науки України від 17.01.2003 р. № 24] // Позашкілля. – 2008. – Лют. (№ 2). – С. 13–14.

26. **Національна стратегія** розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]: проект. – Електрон. дані. – К., 2010. – Режим доступу: http://www.iitzo.gov.ua/files/strategiy_nova.pdf. – Назва з екрана.

27. **Положення про Всеукраїнський** відкритий конкурс на кращу модель наукового товариства учнів Малої академії наук України: [дод. до листа МОН України від 05.05.09 р. № 1/9-310] // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 14/15. – С. 59–61.

28. **Про виконання** постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 769 : [„Про внесення змін до Положення про позашкільний навчальний заклад”]: наказ М-ва освіти і науки України від 13.09.2010 р. № 867 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 34/36. – С. 51–54.

29. **Про виконання** постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 785 : [„Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року”]: наказ М-ва освіти і науки України від 13.09.2010 р. № 868 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 34/36. – С. 55–82.

30. **Про виконання** рішення колегії Міністерства освіти і науки України з питань стану і перспектив розвитку позашкільної освіти : наказ М-ва освіти і науки України від 24.02.09 р. № 167 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 9. – С. 25–29.

31. **Про внесення змін** до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах : наказ М-ва освіти і науки України від 10.12.2008 р. № 1123 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 1/3. – С. 25–28. – [Додаток] : Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах ; Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 9. – С. 17–20. – Положення додається.

32. **Про Всеукраїнський конкурс-захист** сучасної моделі навчального закладу „Школа сприяння здоров’ю” : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.07.2011 р. № 828 // Рідна шк. – 2011. – № 8/9. – С. 65–66. – Положення додається.

33. **Про Всеукраїнську експедицію** учнівської та студентської молоді „Моя Батьківщина – Україна” : наказ М-ва освіти і науки України від 14.06.2010 р. № 561 // Позашкілля. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 4–9.

34. **Про гігієнічні вимоги** до умов перевезення залізничним транспортом організованих дитячих колективів : [лист М-ва освіти і науки України] від 12.05.10 р. № 1/9-311 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 15. – С. 26–32.

35. **Про додаткові заходи** щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей у 2008 році : наказ М-ва освіти і науки України від 19.06.2008 р. № 556 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 18. – С. 24–32.

36. **Про II Всеукраїнський конкурс** дитячих малюнків на тему: „Малюю планету – малюю майбутнє” : [лист М-ва освіти і науки України] від 14.03.2011 р. № 1/9-171 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 11/12. – С. 60–64.

37. **Про експертну кадрову комісію** з розгляду питань діяльності керівників навчальних закладів, установ професійно-технічної та позашкільної освіти : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 23.12.2011 р. № 1511 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 8. – Ст. 306.

38. **Про затвердження заходів** на виконання розпорядження КМУ від 5 жовтня 2009 р. № 1622-р „Про затвердження плану заходів щодо розвитку загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти на період до 2012 року” : наказ М-ва освіти і науки України від 20.01.2010 р. № 20 // Освіта України. – 2010. – 29 січ. (№ 8). – С. 1 ; Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 7/8. – С. 30–44.

39. **Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді** : наказ М-ва освіти і науки України, М-ва України у справах сім’ї, молоді та спорту, М-ва оборони України, М-ва культури і туризму України від 27.10.2009 р. № 3754/981/538/49 // Позашкілля. – 2010. – Трав. (№ 5). – С. 6–10.

40. **Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання** : наказ М-ва освіти і науки України від 01.10.2010 р. № 912 // Відкритий урок. – 2010. – № 11. – С. 6–7.

41. **Про затвердження Міжгалузевої програми „Пізнай свою країну”** на 2007–2012 рр. : наказ М-ва культури і туризму України, М-ва освіти і науки України, М-ва України у справах сім’ї, молоді та спорту, Держ. комітету телебачення і радіомовлення України від 27.08.2007 р. № 49/765/3027/308 // Позашкілля. – 2008. – Жовт. (№ 10). – С. 44–50.

42. **Про затвердження Плану дій** щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009–2012 роки : наказ М-ва освіти і науки України від 11.09.2009 р. № 855 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 30. – С. 3–13. – [Додатки 1–2] : Пояснювальна записка до „Плану дій...”. – С. 4–7 ; План дій щодо запровадження інклюзивного навчання у дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах на 2009–2012 рр. – С. 8–13.

43. **Про затвердження Плану міжнародних і всеукраїнських заходів з учнівською та студентською молоддю** на 2011 рік : наказ М-ва освіти і науки України від 18.01.2011 р. № 37 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 4/6. – С. 56–80.

44. **Про затвердження Плану міжнародних і всеукраїнських очно-заочних масових заходів з учнівською та студентською молоддю** на 2010 рік : наказ М-ва освіти і науки України від 30.12.2009 р. № 1246 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 13/14. – С. 14–32. – План додається.

45. **Про затвердження Положення** про Всеукраїнський конкурс-захист сучасної моделі навчального закладу „Школа сприяння здоров’ю” : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20 лип. 2011 р. № 828 // Практика упр. закл. освіти. – 2011. – № 9. – С. 61–63.

46. **Про затвердження Положення** про дитячо-юнацький клуб юних моряків, річковиків, авіаторів, космонавтів, парашутистів, десантників, прикордонників, радистів : наказ М-ва освіти і науки України від 06.11.2009 р. № 1022 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 95. – Ст. 3300.

47. **Про затвердження Положення** про Міжвідомчу координаційно-методичну раду з питань розвитку позашкільної освіти : наказ М-ва освіти і науки

України від 31.07.2008 р. № 717 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 31/32/33. – С. 84. – Положення додається.

48. **Про затвердження Положення** про центр, палац, будинок, клуб художньої творчості учнівської молоді, художньої творчості, естетичного виховання : наказ М-ва освіти і науки України від 05.11.2009 р. № 1010 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 95. – Ст. 3299. – Положення додається.

49. **Про затвердження порядків** надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами : наказ М-ва освіти і науки України, М-ва економіки України, М-ва фінансів України від 23.07.2010 р. № 736/902/758 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 94. – Ст. 3367.

50. **Про затвердження Порядку** здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів : наказ М-ва освіти і науки України від 25.01.2008 р. № 34 // Вища шк. – 2008. – № 3. – С. 110–115.

51. **Про затвердження Правил** безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах : наказ М-ва освіти і науки України від 01.06.2010 р. № 521 // Практика упр. закл. освіти. – 2010. – № 9. – С. 88–94.

52. **Про затвердження Примірних** Типових штатних нормативів позашкільних навчальних закладів державної та комунальної форм власності системи Міністерства освіти і науки України : наказ М-ва освіти і науки України від 11.03.2010 № 202 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 11/12. – С. 12–29. – [Додатки 1–2]: Перелік найбільших позашкільних навчальних закладів державної та комунальної форм власності системи Міністерства освіти і науки України. – С. 13–20; Примірні Типові штатні нормативи позашкільних навчальних закладів державної та комунальної форм власності системи Міністерства освіти і науки України. – С. 20–29.

53. **Про затвердження складу** Міжвідомчої координаційно-методичної ради з питань розвитку позашкільної освіти : наказ М-ва освіти і науки України від 07.11.2008 р. № 1016 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 31/32/33. – С. 87.

54. **Про затвердження Типових** навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України : наказ М-ва освіти і науки України від 22.07.08 р. № 676 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 36. – С. 3. – Типові навчальні плани додаються.

55. **Про затвердження Типового** положення про атестацію педагогічних працівників України : наказ М-ва освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 1. – С. 11–32.

56. **Про нагородження лауреатів** Всеукраїнського конкурсу на кращий навчально-методичний матеріал туристсько-краєзнавчої тематики 2008 року : наказ М-ва освіти і науки України від 06.05.09 р. № 262-к // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 14/15. – С. 61–64.

57. **Про нагородження переможців** Всеукраїнської історико-етнографічної експедиції учнівської та студентської молоді „Україна вишивана” за 2007 рік : наказ М-ва освіти і науки України від 14.04.2008 р. № 316 // Освіта України. – 2008. – 20 трав. (№ 37). – С. 1. ; Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 13/14/15. – С. 93–94.

58. **Про організацію змістовного дозвілля** обдарованих і талановитих дітей під час зимових канікул 2011/12 навчального року : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 05.12.2011 р. № 1388 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 34/35. – С. 59–63. – Додаток. – Зміст: План оздоровчо-масових заходів із художньо-естетичного, еколого-натуралістичного, науково-технічного, туристсько-краєзнавчого напрямів позашкільної освіти на період зимових канікул 2011/12 навчального року.

59. **Про організацію літнього оздоровлення** та відпочинку дітей у 2010 році : наказ М-ва освіти і науки України від 09.04.2010 р. № 299 // Практика упр. закл. освіти. – 2010. – № 5. – С. 93–98 ; Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 13/14. – С. 38–48.

60. **Про організацію літнього оздоровлення** та відпочинку дітей у 2011 році : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 19.04.2011 р. № 350 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 13. – С. 12–22.

61. **Про перспективи розвитку органів** учнівського самоврядування в умовах динамічних суспільних змін : [лист М-ва освіти і науки України] від 08.12.2010 р. № 1/9-892 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 2/3. – С. 41–63.

62. **Про підвищення кваліфікації кадрів** позашкільних навчальних закладів України у 2009 році : наказ М-ва освіти і науки України від 31.12.08 р. № 1241 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 10. – С. 18–32.

63. **Про підвищення кваліфікації кадрів** позашкільних навчальних закладів України у 2011 році : наказ М-ва освіти і науки України від 18.01.2011 р. № 36 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 4/6. – С. 81–96.

64. **Про підсумки Всеукраїнського конкурсу** на кращий навчально-методичний матеріал туристсько-краєзнавчої тематики 2009 року : наказ М-ва освіти і науки України від 14.04.2010 р. № 315 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 13/14. – С. 33–37.

65. **Про підсумки Всеукраїнського конкурсу** на кращий навчально-методичний матеріал туристсько-краєзнавчої тематики 2010 року : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 15.04.2011 р. № 339 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 13. – С. 8–12.

66. **Про підсумки Всеукраїнського конкурсу** серед педагогів позашкільних навчальних закладів України на кращі навчально-методичні посібники та методичні розробки з науково-технічного напрямку позашкільної освіти : наказ М-ва освіти і науки України від 07.11.2008 р. № 1014 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 31/32/33. – С. 93–96.

67. **Про підсумки Всеукраїнського конкурсу** серед педагогів позашкільних навчальних закладів України на кращі освітні проекти, програми, посібники з проблем духовного виховання підростаючого покоління : наказ М-ва освіти і науки України від 07.11.2008 р. № 1015 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 31/32/33. – С. 90–93.

68. **Про підсумки проведення Всеукраїнського відкритого конкурсу** на кращу модель наукового товариства учнів Малої академії наук України : наказ М-ва освіти і науки України від 27.02.2010 № 156 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 10. – С. 19–32.

69. **Про підсумки проведення Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів „Джерело творчості”** у номінації „Методист – 2008” : наказ М-ва освіти і науки України від 10.01.2009 р. № 10 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 1/3. – С. 28–31.

70. **Про підсумки проведення Всеукраїнського конкурсу** серед школярів та педагогічних працівників на кращий зразок прапора, емблеми, девізу та пісні Всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри „Зірниця” : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.04.2011 р. № 301 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 11/12. – С. 51–55.

71. **Про підсумки проведення першого (заочного) туру 3-го етапу Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів „Джерело творчості”** за номінацією „Заступник директора – 2010” : наказ М-ва освіти і науки України від 17.01.2011 р. № 32 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 4/6. – С. 44–53.

72. **Про підсумки проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2008 році** : наказ М-ва освіти і науки України від 15.05.08 р. № 414 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 18. – С. 20–24.

73. **Про підсумки розвитку загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти у 2008/09 навчальному році та завдання на 2009/10 навчальний рік** : рішення колегії М-ва освіти і науки України від 26.08.09 р. № 9/1-2 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 28/29. – С. 50–56.

74. **Про присвоєння та підтвердження почесних звань „Народний художній колектив” і „Зразковий художній колектив”** : наказ М-ва освіти і науки України від 12.03.2011 р. № 107-К // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 10. – С. 12–21.

75. **Про проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2009/2010 навчальному році** : наказ М-ва освіти і науки України від 20.01.2010 р. № 21 // Інф-ка та інформ. технології в навч. закл. – 2010. – № 3. – С. 88–108 : табл.

76. **Про проведення Всеукраїнського фізкультурно-патріотичного фестивалю школярів України „Нащадки юнацької слави”** : наказ М-ва освіти і науки України від 12.03.2011 р. № 107-К // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 10. – С. 12–21.

науки України від 25.03.2008 р. № 245 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 31. – Ст. 1015. – Положення додається.

77. **Про проведення Всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри „Зірниця”** : [наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України, М-ва оборони України, Т-ва сприяння обороні (ДТСААФ)] від 23.03.2011 р. № 252/157/32 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 10. – С. 22–30.

78. **Про проведення IV-го Всеукраїнського фестивалю-конкурсу „Молодь обирає здоров'я”** : наказ М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.04.2011 р. № 304 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2011. – № 11/12. – С. 56–59.

79. **Про проведення щорічного Всеукраїнського фестивалю-конкурсу „Молодь обирає здоров'я”** : наказ М-ва освіти і науки України ; М-ва України у справах сім'ї, молоді та спорту від 24.11.2009 р. № 1061/4128 // Здоров'я та фіз. культура. – 2010. – Квіт. (№ 7). – С. 7–9.

80. **Про стан і перспективи розвитку позашкільної освіти** : рішення колегії М-ва освіти і науки України від 27.11.2008 р. № 14/3-3 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 1/3. – С. 31–45. – [Додаток] : Доповідна записка про стан і перспективи розвитку позашкільної освіти.

81. **Щодо збереження мережі позашкільних навчальних закладів** : лист М-ва освіти і науки України від 02.08.2010 р. № 1/9-517 // Позашкілля. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 3.

82. **Щодо організації екскурсійних поїздок** : [лист М-ва освіти і науки України] від 27.04.10 р. № 1/9-286 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 15. – С. 17–25.

83. **Щодо проведення Всеукраїнського відкритого конкурсу на кращу модель наукового товариства учнів Малої академії наук України** : [лист М-ва освіти і науки України] від 06.05.09 р. № 1/9-310 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 14/15. – С. 58–61.

84. **Щодо формування штатних розписів позашкільних навчальних закладів системи Міністерства освіти і науки України** : рекомендації М-ва освіти і науки України від 01.09.2008 № 1/9-548 // Позашкілля. – 2008. – Жовт. (№ 10). – С. 72–80.

Накази інших відомств з питань позашкільної освіти

85. **Про підсумки проведення семінару-практикуму для вчителів технічної праці та керівників гуртків технічної творчості серед сільських районів** : наказ Дніпропетр. обл. держ. адміністрації, голов. упр. освіти і науки від 30 листоп. 2010 р. № 990 // Освіта Дніпропетровщини. – 2011. – № 1. – С. 3–5.

86. **Про проведення XVI Всеукраїнського фестивалю дитячої творчості, присвяченого Всесвітньому дню Землі** : наказ Кіровоград. обл. держ.

Збірники нормативно-правових документів

87. **Атестація навчальних закладів** : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 4. – С. 119.

88. **Загальні питання** освітянської діяльності : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011 – № 1. – Гл. 1. – С. 115–116. – Зі змісту : Розвиток освіти.

89. **Інновації у позашкільній** освіті : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 6. – С. 121.

90. **Оплата праці** та пенсійне забезпечення : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 13. – С. 129–131.

91. **Організація навчально-виховного процесу** : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 5. – С. 119–121.

92. **Охорона праці** та безпека життєдіяльності : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 9. – С. 124–125.

93. **Позашкільна освіта в Україні** : нормат.-прав. регулювання : офіц. вид. : [у 2 т.]. Т. 1 / М-во юстиції України, МОН України ; [уклад.: Ю. М. Зражевський, М. Г. Ключко, А. Ю. Маслова, О. Ю. Прокопчук, З. М. Рудакова ; відп. ред. : Т. М. Десятов., О. Г. Пушенко]. – К. : Форум, 2008. – 538 с.

94. **Позашкільна освіта в Україні** : нормат.-прав. регулювання : офіц. вид. : [у 2 т.]. Т. 2 / М-во юстиції України, МОН України ; [уклад.: Ю. М. Зражевський та ін.]. ; відп. ред.: Т. М. Десятов, О. Г. Пушенко. – К. : Форум, 2008. – [492] ; [539–1030] с.

95. **Трудова діяльність** в навчальних закладах : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 12. – С. 126–128.

96. **Управління у сфері** позашкільної освіти : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 2. – С. 116–118.

97. **Фінансово-господарська** діяльність : [покажч. нормат.-прав. актів з питань позашкіл. освіти] // Освіта в Україні : нормат.-прав. регулювання : систем. вид. – 2011. – № 1. – Гл. 14. – С. 131–132.

РОЗДІЛ 2. Управління в системі позашкільної освіти в Україні

2.1. Керівництво позашкільними навчальними закладами

98. **Белецька, І. В.** Педагогічна майстерність в управлінні та організації культурно-дозвіллевою діяльністю / І. Белецька // Освіта Донбасу. – 2007. – № 4. – С. 64–69. – Бібліогр.: 2 назви.

99. **Гуцол, А. В.** Розвиток системи позашкільних закладів освіти в Луганській і Донецькій областях (1946–1991 рр.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гуцол Алла Володимирівна ; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2010. – 239 арк. – Бібліогр.: арк. 214–239.

100. **Давидюк, Н. Ю.** Розвиток професійної компетентності методистів позашкільних навчальних закладів засобами проектної діяльності : з досвіду роботи Рівнен. обл. ін-ту післядиплом. пед. освіти / Н. Ю. Давидюк ; Упр. освіти і науки Рівнен. облдержадмін., Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Рівне : Волинські обереги, 2008. – 98 с. – Бібліогр.: с. 91–96.

101. **Державна атестація позашкільних навчальних закладів** : метод. рек. для керівників / МОН України, Упр. освіти і науки Луган. облдержадмін., Луган. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [уклад.: Т. М. Сорочан та ін.]. – Луганськ : Резніков В. С., 2010. – 95 с. : табл.

102. **Зайцева, І.** „Міністерство має намір ініціювати інформатизацію всіх без винятку ПНЗ” : [розмова з директором Українського центру оцінювання якості освіти Іриною Зайцевою / записала Олена Колонькова] // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 4–5.

103. **Кириченко, В. І.** Планування роботи позашкільного навчального закладу / Валентина Кириченко, Галина Ковганич, Наталія Савенко. – К. : Шкіл. світ, 2011. – 102 с. : табл. – (Б-ка „Шкільного світу”. Загальнопедагогічний напрям) (Позашкілля. Бібліотека).

104. **Ковбасенко, Л.** Постійний пошук та прагнення досконалості : [про Всеукр. конкурс майстерності пед. працівників позашкіль. навч. закл.] / Луїза Ковбасенко, Людмила Павлова // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 5–10.

105. **Ковганич, Г.** Керівник творчого об'єднання ПНЗ у добу змін : прогр. семінару-тренінгу / Галина Ковганич, Валентина Кириченко // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 7–19.

106. **Ковганич, Г.** Науково-методична рада в позашкільному навчальному закладі / Г. Ковганич, В. Кириченко, Л. Габор // Позашкілля. – 2009. – Листоп. (№ 11). – С. 14–17.

107. **Ковганич, Г.** Портфоліо в позашкільному навчальному закладі : семінар-тренінг / Г. Ковганич, В. Кириченко // Позашкілля. – 2009. – Серп. (№ 8). – С. 38–45.

108. **Ковганич, Г.** Робота над науково-методичною проблемою / Галина Ковганич, Валентина Кириченко, Людмила Габора // Позашкілля. – 2010. – Квіт. (№ 4). – С. 19–29.
109. **Ковшар, А. П.** Модель державно-громадського управління навчально-виховним комплексом : [про заклади позашкіл. освіти] / А. Л. Ковшар // Джерело пед. майстерності. – 2011. – Вип. 1. – С. 100–104.
110. **Козіна, Т. М.** До питання соціально-психологічної компетентності керівника позашкільного навчального закладу / Т. М. Козіна, Р. І. Нікітенко // Наша шк. – 2009. – № 4. – С. 44–48. – Бібліогр.: 7 назв.
111. **Кузнецов, А. М.** Науково-спрямовуюча діяльність керівника позашкільного закладу / А. М. Кузнецов // Пед. вісн. – Кіровоград, 2011. – № 1. – С. 118–120. – Бібліогр.: 5 назв.
112. **Купріянов, Б.** Вектор розвитку : програмування розвитку установи додаткової освіти дітей / Борис Купріянов, Інна Татарінова // Позашкілля. – 2008. – Листоп. (№ 11). – С. 24–29.
113. **Купріянов, Б.** Протистояння уніфікації : функції установ додаткової освіти дітей : [про навч.-вихов. процес у позашкіл. навч. закл.] / Борис Купріянов // Позашкілля. – 2008. – Верес. (№ 9). – С. 5–6.
114. **Ланевська, В. Є.** Моніторинг у позашкільному закладі як провідна форма контролю якості освіти / В. Є. Ланевська, Е. Г. Сидорович // Позашкіл. освіта та виховання. – 2011. – № 3. – С. 6–8.
115. **Литовченко, Е. В.** Требования к выпускнику учебного учреждения в современных условиях социально-экономического развития : [про закл. позашкіл. освіти] / Е. В. Литовченко // Наукова еліта як соціально-економічний фактор розвитку держав в умовах глобалізації : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 жовт. 2010 р. / НПУ ім. М. П. Драгоманова, Ін-т екології економіки і права, Укр. держ. центр. „Мала академія наук України” МОН та НАН. – К., 2010. – Вип. 1. – С. 140–146.
116. **Литовченко, О. В.** Лабораторія діяльності позашкільних закладів: перспективні напрями досліджень / О. В. Литовченко // Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти: теорія і практика : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ / МОН України [та ін.]. – К., 2009. – С. 21–22.
117. **Наказний, М. О.** Основні принципи управлінської діяльності медичного персоналу в дитячому оздоровчому таборі / М. О. Наказний // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 42. – С. 281–288.
118. **Первушевська, І.** Складові управлінської культури : інноваційна модель позашкіл. закл. / Ірина Первушевська // Позашкілля. – 2007. – Верес. (№ 9). – С. 7–9.

119. **Петровська, І.** Об'єднання професіоналів : про роботу пед. об'єднань керівників гуртків / Ірина Петровська // Позашкілля. – 2008. – Трав. (№ 5). – Вкладка, с. 2–5.
120. **Петровська, І.** Питання до обговорення : про підготовку засідань пед. ради : [для позашкіл. навч. закл.] / Ірина Петровська // Позашкілля. – 2008. – Трав. (№ 5). – Вкладка, с. 6–7.
121. **Пурдя, Л.** Моніторинг в управлінні позашкільним закладом освіти / Л. Пурдя // Директор шк. – 2009. – Січ. (№ 1). – С. 3–7.
122. **Савенко, Н. І.** Науково-методична робота в позашкільному навчальному закладі: організація та управління / Н. І. Савенко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 210–214.
123. **Савенко, Н.** Методична служба в позашкільному навчальному закладі / Н. Савенко, Г. Ковганич, В. Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 16–18.
124. **Савенко, Н.** Науково-методична робота в ПНЗ: зміст, форми, технології / Наталія Савенко, Галина Ковганич, Валентина Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 3–15.
125. **Савенко, Н.** Педагогічна рада – технологія підготовки і проведення / Н. Савенко, Г. Ковганич, В. Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 19–37.
126. **Савенко, Н.** Положення про інформаційно-методичний кабінет у ПНЗ / Наталія Савенко, Галина Ковганич, Валентина Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 39–40.
127. **Савенко, Н.** Посадові обов'язки методичного складу ПНЗ / Наталія Савенко, Галина Ковганич, Валентина Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 38.
128. **Сінкевич, І. Ю.** Позашкільні заклади освіти міста Берислава Херсонської області у середині 1940-х – на початку 2000-х років / І. Ю. Сінкевич // Історичний архів : наук. студії : [зб. наук. пр.] / Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. П. Могили комплексу „Києво-Могилянська академія”. – Миколаїв, 2008. – Вип. 1. – С. 78–89.
129. **Суцвіття талантів Дніпропетровщини** : зб. метод. рек. на допомогу кер. гуртків багатопроф. позашкіл. навч. закл. Дніпропетр. обл. Вип. 3 / [О. Хоменко, М. Марфобудінова] ; Голов. упр. освіти і науки Дніпропетр. обл. держадмін. – Д. : Ліра, 2008. – 119 с.
130. **Сущенко, Т. І.** Концептуальні підходи до управління позашкільним педагогічним процесом як дозвіллевою сферою життєдіяльності дитини / Т. І. Сущенко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 214–219.

131. **Тихенко, Л.** Пересувний позашкільний навчальний заклад – інноваційна форма роботи з дітьми та учнівською молоддю сільської місцевості / Л. Тихенко // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 48–49. – Бібліогр.: 2 назви.
132. **Чорна, В. Г.** Адміністративно-правове регулювання позашкільної освіти України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Чорна Вікторія Григорівна ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2011. – 248 арк. – Бібліогр.: арк. 226–248.
133. **Чорна, В. Г.** Адміністративно-правове регулювання позашкільної освіти України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Чорна Вікторія Григорівна ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2011. – 17 с.
134. **Шаповал, Р. В.** Освітня діяльність в Україні: адміністративно-правове дослідження : монографія : [про позашкл. освіту] / Р. В. Шаповал. – Х. : Золота миля, 2011. – 346 с. – Бібліогр.: с. 320–344.
135. **Шинкарук, О. В.** Якість професійної діяльності керівників позашкільних закладів / О. В. Шинкарук, Є. І. Тягло // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі : Міжнар. наук.-практ. конф. : XVI Каришинські читання, 25–26 черв. 2009 р. : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 388–389. – Бібліогр.: с. 389 (3 назви).
136. **Шмаль, Н. А.** Система методичної роботи в позашкільному закладі / Н. А. Шмаль // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 189–194.

2.2. Підготовка педагогів у галузі позашкільної освіти

137. **Арчибасова, Т.** Інтерактивні форми навчання педагогічних працівників ПНЗ / Т. Арчибасова // Позашкільля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 47–67.
138. **Бардашевська, Ю. О.** Підготовка майбутніх учителів до організації дозвіллевої діяльності старшокласників : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Бардашевська Юлія Олегівна ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2007. – 215 арк.
139. **Бардашевська, Ю. О.** Підготовка майбутніх учителів до організації дозвіллевої діяльності старшокласників : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Бардашевська Юлія Олегівна ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2007. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18.
140. **Благосмилов, О. С.** Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до роботи у позашкільних закладах / О. С. Благосмилов // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 16, Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 9. – С. 82–85.
141. **Богачик, М.** Науково-методичні засади формування готовності педагогів до розвитку соціальної компетенції вихованців позашкільних начальних

закладів / Марина Богачик // Нова пед. думка. – 2011. – № 3. – С. 6–7. – Бібліогр.: 7 назв.

142. **Гуцол, А. В.** Кадрове забезпечення позашкільної освіти у Донецькій та Луганській областях (1946–1973 рр.) / А. В. Гуцол // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2009. – Вип. 48. – С. 102–107. – Бібліогр.: 20 назв.

143. **Давидюк, Н.** Актуальні проблеми професійного зростання працівників позашкільних навчальних закладів у післядипломній педагогічній освіті / Н. Давидюк // Нова пед. думка. – 2008. – № 1. – С. 79–83. – Бібліогр.: 13 назв.

144. **Давидюк, Н.** Проектна діяльність – шлях до майстерності методиста : [для позашкільн. навч. закл.] / Наталія Давидюк // Позашкільля. – 2009. – Серп. (№ 8). – С. 50–65.

145. **Давидюк, Н. Ю.** Розвиток професійної компетентності методистів позашкільних навчальних закладів засобами проектної діяльності : (з досвіду роботи Рівнен. обл. ін-ту післядиплом. пед. освіти) / Н. Ю. Давидюк ; Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Рівне : Волинські обереги, 2008. – 96 с. – Бібліогр.: с. 91–96.

146. **Дегтярьова, О.** На хвилі успіху: проект формування успішної особистості педагога / О. Дегтярьова // Позашкільля. – 2008. – Верес. (№ 9). – С. 7–8.

147. **Джексон, О. В.** Підготовка соціальних педагогів і волонтерів до соціально-виховної роботи з дітьми в умовах позашкільних навчальних закладів / О. В. Джексон // Вища освіта України / Ін-т вищ. освіти АПН України. – [К.], 2008. – № 3, дод. 2, темат. вип. : Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології, т. 2. – С. 43–49 : іл. – Бібліогр.: 6 назв.

148. **Завалевський, Ю.** Творча діяльність педагога як фактор його конкурентоспроможності : [про нові форми, методи та засоби навч. і виховання педагогів позашкільн. виховання] / Ю. Завалевський // Позашкільн. освіта та виховання. – 2008. – № 2. – С. 11–15.

149. **Карєва, Л.** Самоаналіз професійної діяльності педагогів ПНЗ / Л. Карєва // Позашкільля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 68–86. – Бібліогр.: 7 назв.

150. **Клин, Г.** Педагог – організатор року : положення про районний конкурс : [методика проведення конкурсу] / Г. Клин // Позашкільля. – 2007. – Жовт. (№ 10). – С. 10–13.

151. **Ковганич, Г.** Інтерактивні технології навчання : семінар-тренінг [для педагогів позашкільн. навч. закл.] / Галина Ковганич, Валентина Кириченко // Позашкільля. – 2009. – Серп. (№ 8). – С. 18–22.

152. **Ковганич, Г.** Сучасний керівник творчого об'єднання : педагогічний барометр / Галина Ковганич // Позашкільля. – 2010. – Листоп. (№ 11). – С. 11–13.

153. **Короденко, М.** Я в позашкільники пішов би, хай мене навчать... : у НПУ ім. М. П. Драгоманова презентували результати наук. дослідж. „Розроблення

змісту підготовки педагогічних працівників для позашкільної освіти в Україні”, виконаного за грантом Президента України / Максим Короденко // Освіта України. – 2011. – 5 груд. (№ 93/94). – С. 4.

154. **Лихоманова, Г.** Педагог позашкільного закладу в умовах сучасності : проект / Галина Лихоманова, Марина Зудова, Неля Короткова // Позашкілля. – 2010. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 7–9.

155. **Лихоманова, Г.** Удосконалення професійної компетентності педагога [позашкільної освіти] / Галина Лихоманова // Позашкілля. – 2010. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 5–6.

156. **Мацулевич, В.** Моделювання сучасної освітньої програми : заочний практикум : [для організаторів позашкіл. освіти] / Валентина Мацулевич // Позашкілля. – 2008. – Квіт. (№ 4). – С. 6–19.

157. **Мачуський, В.** Стан підготовленості педагогів позашкільних навчальних закладів до формування соціальної компетентності в учнів / Валерій Мачуський, Анна Корнієнко // Нова пед. думка. – 2011. – № 3. – С. 11–13. – Бібліогр.: 5 назв.

158. **Медведь, Т. М.** До питання підготовки педагогічних кадрів з організації дозвілля школярів на початку ХХ століття / Т. М. Медведь, В. М. Тихонович // Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2008. – Вип. 22. – С. 110–114. – Бібліогр.: 5 назв.

159. **Москаленко, Л.** Школа керівника гуртка / Л. Москаленко // Позашкілля. – 2009. – Трав. (№ 5). – С. 5–6.

160. **Олексюк-Казо, Л. М.** Підготовка вчителів трудового навчання до роботи з декоративно-прикладної творчості в школі та позашкільних закладах освіти / Л. М. Олексюк-Казо // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 127–132.

161. **Онуфрієнко, Л.** „Я ціную тебе і те, що ти збираєшся сказати” : розвиток комунікативної компетентності педагогів : [для педагогів позашкіл. освіти] / Лариса Онуфрієнко // Позашкілля. – 2008. – Верес. (№ 9). – С. 9–10.

162. **Панова, Л.** Професійна компетентність педагога-позашкільника / Лідія Панова // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 10–11.

163. **Первушевська, І.** Організація роботи з підвищення кваліфікації педагогічних кадрів як системоутворююча складова управлінської культури позашкільного закладу нового типу : (з досвіду діяльності Рівнен. міського палацу дітей і молоді) / І. Первушевська // Післядиплом. освіта в Україні. – 2009. – № 1. – С. 90–95. – Бібліогр.: 7 назв.

164. **Позашкільний навчальний заклад** – освітньо-виховна система : орієнтовна програма курсу підвищення кваліфікації / МОН України, АПН України, Ін-т проблем виховання, Ін-т обдар. дитини, Держ. вищ. навч. закл. „Університет менеджменту освіти” ; [уклад.: Р. А. Науменко, Л. І. Ковбасенко,

О. С. Снісаренко]. – 2-ге вид., переробл., доповн. – К. : Інформ. системи, 2009. – 31 с. : табл. – Бібліогр.: с. 25–29.

165. **Поліщук, Ю. Й.** Проблема підготовки майбутніх соціальних педагогів до участі у педагогізації позашкільного соціуму / Ю. Й. Поліщук // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2009. – Вип. 6, ч. 1. – С. 7–11.

166. **Пригодій, А. В.** Підготовка майбутніх вчителів технологій до роботи в позашкільних закладах освіти / А. В. Пригодій // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2008. – Вип. 53. – С. 36–40.

167. **Прудченко, І.** Організація та зміст педагогічної практики в позашкільних навчально-виховних закладах комплексу Київського Фребелівського педагогічного інституту (1907–1920 рр.) / І. Прудченко, В. Кабанова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 21, Історико-педагогічні студії / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 42–47.

168. **Ризванюк, О.** Професійна компетентність педагогів / О. Ризванюк // Позашкілля. – 2011. – Листоп. (№ 11). – С. 7–8. – Бібліогр.: 13 назв.

169. **Ромашкова, Л.** Університет педагогічної майстерності: [для педагогів позашкіл. освіти] / Л. Ромашкова, Н. Шумілова, Т. Позднякова // Позашкілля. – 2008. – Трав. (№ 5). – С. 11–13.

170. **Рудакова, З. М.** Життя-буття педагога-позашкільника: [розмова з голов. спеціалістом від. позашкіл. освіти М-ва освіти і науки України Зінаїдою Миколаївною Рудаковою / вела Олена Литовченко] // Позашкілля. – 2008. – Черв. (№ 6). – С. 17–19.

171. **Савенко, Н.** Положення про конкурс майстерності педагогічних працівників „Поклик душі” / Н. Савенко, Г. Ковганич, В. Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 44–45. – Бібліогр.: 18 назв.

172. **Савенко, Н.** Професійне зростання педагога: [семінари-тренінги для педагогів позашкіл. навч. закл.] / Наталія Савенко, Галина Ковганич, Валентина Кириченко // Позашкілля. – 2009. – Серп. (№ 8). – С. 4–6.

173. **Савенко, Н. І.** Розвиток соціального партнерства: модель „університет–позашкільний навчальний заклад” / Н. І. Савенко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 144–146.

174. **Тарасюк, С. В.** Організаційно-методичні умови удосконалення професійної діяльності педагога позашкільного навчального закладу художньо-естетичного профілю: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Тарасюк Світлана Василівна; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2011. – 21 с. : рис.

175. **Тарасюк, С.** Оцінювання ефективності професійної діяльності педагога позашкільного навчального закладу художньо-естетичного профілю

/ С. Тарасюк // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2010. – Вип. 2 – С. 243–251.

176. **Тарасюк, С. В.** Реалізація організаційно-методичних умов удосконалення професійної діяльності педагога в освітньому процесі позашкільного закладу художньо-естетичного профілю / С. В. Тарасюк // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 160–166.

177. **Филипчук, М. С.** Методика підготовки майбутніх учителів музики до керівництва естрадними колективами у позашкільній роботі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Филипчук Мирослав Степанович ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Рівне, 2010. – 237, [5] арк. – Бібліогр.: арк. 214–237.

178. **Филипчук, М. С.** Методика підготовки майбутніх учителів музики до керівництва естрадними колективами у позашкільній роботі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Филипчук Мирослав Степанович ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17.

179. **Чернишова, Є.** Підвищення кваліфікації педагогів-позашкільників як нагальна потреба подальшого розвитку позашкільної освіти України / Є. Чернишова // Рідна шк. – 2008. – № 12. – С. 60–62. – Бібліогр. в кінці ст.

180. **Щербакова, Л.** Підготовка та підвищення кваліфікації педагогів ПНЗ : програма / Л. Щербакова, Н. Кушева // Позашкільля. – 2010. – Січ. (№ 1). – Тема. – С. 11–13.

181. **Юрченко, А.** З ґрунтовних наукових позицій : [про наук. дослідж. підготовки пед. працівників для позашкіль. освіти в НПУ ім. М. П. Драгоманова] / А. Юрченко // Освіта. – 2011. – 23–30 листоп. (№ 48). – С. 2.

182. **Яременко, Н. В.** Організація діяльності клубів інтелектуального спілкування у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. для організаторів післядиплом. пед. освіти та студ. ВНЗ, в яких здійснюється підгот. пед. працівників / Н. В. Яременко [та ін.] ; Упр. освіти і науки Київ. обл. держ. адмін., Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів. – Біла Церква : КОШОПК, 2007. – 175 с. – Бібліогр.: с. 173–174.

183. **Яцула, Т. В.** Підготовка майбутніх учителів до організації дозвілля школярів / Т. В. Яцула ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон : Айлант, 2010. – 403 с. – Бібліогр.: с. 367–403.

РОЗДІЛ 3. Зміст і напрями діяльності позашкільної освіти

3.1. Організація позашкільної освіти: форми і методи навчання

184. **Абжалілова, Л.** Програмуємо на майбутнє : про особливості складання навч. прогр. [для позашкільн. навч. закл.] / Людмила Абжалілова // Позашкільня. – 2008. – Лют. (№ 2). – С. 8–12.

185. **Абжалілова, Л.** Розкладемо по полицям : підготовка та проведення занять у гуртку : [про навч.-вихов. процес у позашкільн. навч. закл.] / Людмила Абжалілова // Позашкільня. – 2008. – Берез. (№ 3). – С. 12–17.

186. **Абрамова, Є.** Педагогічне проектування: форми і методи / Є. Абрамова // Позашкільня. – 2007. – Жовт. (№ 10). – С. 29–30.

187. **Амосова, А.** Методичні рекомендації щодо організації і змісту роботи практичного психолога позашкільного навчального закладу / А. Амосова // Інформ.-метод. зб. / Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів. – 2009. – № 11. – С. 59–65. – Бібліогр.: 7 назв.

188. **Анотований каталог** XI виставки „Освіта Київщини: творчі здобутки, перспективні педагогічні ідеї та технології” : [про закл. позашкільн. освіти] / Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів ; [уклад.: Н. І. Клокар та ін. ; за заг. ред. Н. І. Клокар]. – [Біла Церква] : [КОПОПК], [2010]. – 79 с.

189. **Балахтар, В. В.** Педагогічні засади організації дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти в Україні (1960–1991 рр.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Балахтар Валентина Візіторівна ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2010. – 212 арк. : табл. – Бібліогр.: арк. 160–196.

190. **Бессонова, Т. И.** Системообразующие компоненты развития внешкольного образования / Т. И. Бессонова // Горизонти освіти. Психологія. Педагогіка. – 2011. – № 2. – С. 118–122. – Библиогр.: 8 назв.

191. **Белкіна, Н. І.** Активні форми використання вільного часу – основа здорового способу життя (на прикладі екскурсії) / Н. І. Белкіна, М. М. Красновид // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2008. – № 1. – С. 124–127. – Бібліогр.: 6 назв.

192. **Биковська, О. В.** Дидактичні основи змісту позашкільної освіти на основі компетентнісного підходу / О. В. Биковська // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 46. – С. 11–19.

193. **Биковська, О. В.** Історико-теоретичні основи позашкільної освіти / О. В. Биковська // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 42. – С. 39–47.

194. **Биковська, О. В.** Методолгічна сутність компетентнісного підходу в позашкільній освіті / О. В. Биковська // Педагогіка і психологія формування

- творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріз. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 44. – С. 77–85.
195. **Биковська, О. В.** Підвищення якості освіти в позашкільних навчальних закладах / О. В. Биковська // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 7. – С. 23–30. – Бібліогр.: с. 29–30 (7 назв).
196. **Биковська, О. В.** Пізнавальний та практичний етапи реалізації компетентнісного підходу в позашкільній освіті / О. В. Биковська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – Вип. 9. – С. 48–51.
197. **Биковська, О.** Позашкільна освіта в Україні: стратегія розвитку : [розмова з д-ром пед. наук Оленою Биковською / записала Олена Колонькова] // Позашкілля. – 2011. – Лют. (№ 2). – С. 4–5 ; Берез. (№ 3). – С. 5–6.
198. **Биковська, О. В.** Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : монографія / О. В. Биковська ; наук. консультанти: В. М. Мадзігон, В. П. Андрущенко ; Держ. фонд фундам. дослідж., НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. – 335 с. – Бібліогр.: с. 295–333.
199. **Биковська, О. В.** Порівняльний аналіз системи позашкільної освіти в Україні та Польщі / О. В. Биковська // Пед. вісн. – Черкаси, 2007. – № 3. – С. 16–21.
200. **Биковська, О.** Реалізація компетентнісного підходу в позашкільній освіті / О. Биковська // Позашкіл. освіта та виховання. – 2007. – № 2. – С. 7–15. – Бібліогр.: с. 16.
201. **Биковська, О.** Розвиток позашкільної освіти в Україні: теоретико-методичні аспекти / О. Биковська // Вісн. Ін-ту розвитку дитини : зб. наук. пр. Сер.: Філософія. Педагогіка. Психологія / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 5. – С. 57–60.
- Те саме* // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 29–33.
202. **Биковська, О. В.** Сучасні дослідження проблем позашкільної освіти / О. В. Биковська // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріз. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 41. – С. 27–34.
203. **Биковська, О. В.** Сучасні положення теорії та методики позашкільної освіти / О. В. Биковська // Міжнародний науковий форум : соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент : зб. наук. пр. / НПУ ім. М. П. Драгоманова, Ін-т соціології, психології та управління. – К., 2010. – Вип. 2. – С. 171–180
- Те саме* // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 3–8.

204. **Биковська, О. В.** Сучасні форми й методи роботи в позашкільних навчальних закладах / О. В. Биковська // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2008. – Вип. 51. – С. 52–57. – Бібліогр.: с. 57 (11 назв).
205. **Биковська, О. В.** Творчий етап реалізації компетентнісного підходу в позашкільній освіті / О. В. Биковська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – Вип. 10. – С. 41–48. – Бібліогр.: с. 47–48 (7 назв).
206. **Биковська, О. В.** Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні / О. В. Биковська // Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету: матеріали доп. звітно-наук. конф. викладачів ун-ту за 2007 р., 5–6 лют. 2008 р. / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – С. 6–8.
207. **Биковська, О. В.** Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Биковська Олена Володимирівна; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 470, [17] арк.
208. **Биковська, О. В.** Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Биковська Олена Володимирівна; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 44 с.
209. **Биковська, О. В.** Теорія систем і системний аналіз позашкільної освіти / О. В. Биковська // Наук. зап. Сер.: Педагогічні та історичні науки / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 70 – С. 3–12.
210. **Биковський, Т. В.** Методика навчання інформаційних технологій у позашкільних навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Биковський Тімур Валерійович; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – 20 с.
211. **Бібліотечка позашкільника.** Вип. 8 / Закарпат. обл. екол.-натураліст. центр учн. молоді. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2007. – 70, [1] с.
212. **Бібліотечка позашкільника.** Вип. 10 / Упр. освіти і науки Закарпат. облдержадмін., Закарпат. обл. екол.-натураліст. центр учн. молоді. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2009. – 130 с.
213. **Бібліотечка позашкільника.** Вип. 12 / Закарпат. обл. екол.-натураліст. центр учн. молоді. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2010. – 74, [1] с.
214. **Благосмилов, О.** Позашкільні навчальні заклади як центри творчої самореалізації особистості школяра / О. Благосмилов // Молодь і ринок. – 2009. – № 4. – С. 105–109. – Бібліогр.: 12 назв.
215. **Бойко, О. П.** Освітній простір та дозвіллева сфера: точки перетину / О. П. Бойко // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Філософські науки. – 2010. – № 27. – С. 41–46. – Бібліогр.: 5 назв.
216. **Боровик, В. М.** Профорієнтаційна робота з учнівською молоддю в умовах позашкільного закладу / В. М. Боровик // Розвиток творчих здібностей

учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / АПН України, Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 204–207. – Бібліогр.: с. 207 (6 назв).

217. **Боталін, Р.** Тиждень психології у Будинку дитячої творчості / Р. Боталін // Психолог. – 2009. – Листоп. (№ 44). – С. 17–23.

218. **Буланова, Л.** Соціалізація дітей з особливими потребами : соціально творчий проект : [організаторам позашкл. освіти] / Лариса Буланова // Позашкілля. – 2011. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 14–17. – Бібліогр.: 9 назв.

219. **Вейсенхоф, А.** Сучасна система позашкільної освіти і виховання Польщі / Антоні Вейсенхоф // Позашкілля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 31–33.

220. **Вербицький, В. В.** Активізація творчої і пізнавальної діяльності вихованців позашкільних закладів через використання сучасних педагогічних технологій / В. В. Вербицький // Освіта. – 2009. – 22–29 лип. (№ 31/32). – С. 3.

221. **Вербицький, В. В.** Блоково-модульна система навчання у позашкільній педагогіці / В. В. Вербицький // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 27–32. – Бібліогр.: с. 32 (5 назв).

222. **Вербицький, В. В.** Виховання обдарованої дитини в контексті тріади „Людина–природа–суспільство” (з педагогічних поглядів В. Сухомлинського) / В. В. Вербицький // Виховання дбайливого ставлення дітей до природи у світлі педагогічних ідей Василя Сухомлинського : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 27 верес. 2008 р., м. Суми / Сум. обл. центр позашкл. освіти та роботи з талановитою молоддю. – Суми, 2009. – С. 4–12.

223. **Вербицький, В. В.** Дидактика в інформаційному суспільстві : [про позашкл. освіту] / Володимир Валентинович Вербицький // Вимірюв. та обчислюв. техніка в технол. процесах. – 2011. – № 1. – С. 305–308.

224. **Вербицький, В. В.** Ідеї гуманістичної педагогіки: сучасний погляд : [про позашкл. освіту] / Володимир Валентинович Вербицький // Розвиток творчих здібностей учнів у контексті гуманістичної педагогіки В. О. Сухомлинського : матеріали Всеукр. пед. читань, 18 трав. 2011 р.) / НЕНЦ, Кіровоград. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Кіровоград, 2011. – С. 4–7.

225. **Вербицький, В. В.** Позашкільна освіта крізь призму формування життєвих орієнтирів особистості / В. В. Вербицький // Дитячо-юнацький туризм і краєзнавство в Україні та формування гармонійно розвиненої творчої особистості : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 26–28 трав. 2009 р. / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаніка, Івано-Франк. обл. держ. центр туризму і краєзнавства учн. молоді. – Івано-Франківськ, 2009. – С. 25–34.

226. **Вербицький, В. В.** Розвиток креативних здібностей обдарованих учнів у сучасних позашкільних навчальних закладах / В. В. Вербицький // Виявлення та підтримка обдарованості учнів загальноосвітньої школи : зб. матеріалів наук.-практ. конф., 24–26 черв. 2009 р. / АПН України, Ін-т обдар.

дитини АПН України, Терноп. обл. комун. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К., 2009. – С. 13–17.

Те саме // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 302–306. – Бібліогр.: 5 назв.

227. **Вербицький, В. В.** Соціалізація і гуманізація профільної та допрофесійної освіти [у закладах позашкільної освіти] / В. В. Вербицький // Освіта. – 2009. – 22–29 лип. (№ 31/32). – С. 4.

228. **Вербицький, В. В.** Технологізація навчально-виховного процесу в позашкільному освітньому просторі як принцип виховання особистості / Володимир Вербицький // Рідна шк. – 2010. – № 10. – С. 12–18. – Бібліогр.: 8 назв.

229. **Вербицький, В.** Той фундамент, на якому формується нація : [до 90-річчя позашкіль. освіти] / В. Вербицький // Позашкільля. – 2009. – Січ. (№ 1). – С. 7.

230. **Виховна робота в умовах безперервної освіти** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 3 груд. 2009 р. / МОН України, Харк. облдержадмін., Харк. облрада, Харк. міськрада, Рада ректорів Харк. регіону, Всеукр. асоц. соціологів, Нар. укр. акад. – Х. : Нар. укр. акад., 2009. – 315 с. – Бібліогр. у кінці ст.

231. **Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів** : колект. моногр. / [В. В. Вербицький, Л. І. Ковбасенко, О. П. Липецький та ін. ; за ред. О. В. Литовченко]. – К. : ОТ Ростунов, 2011. – 200 с.

232. **Виявити талановитих і обдарованих** : [інформація про всеукр. тиждень науки, техніки, винахідництва та раціоналізаторства, проведений Укр. держ. центром позашкіль. освіти МОН України за підтримки КПП у рамках всеукр. збору та відпочинку учн. молоді] // Світ. – 2008. – Січ. (№ 3/4). – С. 2.

233. **Від профільного навчання – до профільної освіти.** Стратегія локальних змін позашкільного навчального закладу нового типу : (з досвіду роботи Палацу дітей та молоді м. Рівне) : наук.-метод. посіб. / [І. О. Первушевська та ін. ; за ред. І. О. Первушевської] ; Упр. освіти Рівнен. міськвиконкому, Рівнен. міськ. палац дітей та молоді. – Рівне : ПДМ, 2010. – 606 с. : іл., табл.

234. **Віртуальні класи.** Використання в навчальному процесі позашкільних навчальних закладів : метод. рек. / О. Є. Стрижак [та ін.] ; АПН України [та ін.]. – К. : Інформ. системи, 2009. – 247 с.

235. **Возна, Ю. В.** Використання педагогічних ідей А. С. Макаренка в процесі організації позашкільної діяльності учнівської молоді / Ю. В. Возна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, присвяченої 120-й річниці з дня народження видатного педагога та Всеукраїнського науково-практичного семінару „Упровадження ідей А. С. Макаренка в управління навчальними закладами” / АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти для дорослих АПН України, Укр. асоц. А. С. Макаренка, Полтав.

обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського. – Полтава, 2008. – С. 93–95.

236. **Войчук, Л.** Роль Мережі позашкільної освіти в розвитку творчості дітей : [концепція профільного навчання, напрями творчого розвитку особистості, посилення ролі позашкільн. навч. закл.] / Л. Войчук // Сучас. шк. України. – 2008. – № 1. – С. 92–93.

237. **Волошко, Н. І.** Розвиток творчості учнів у процесі позашкільної роботи / Н. І. Волошко // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 67–75. – Бібліогр.: с. 74–75 (19 назв).

238. **Вольська, Т. С.** Розвиток творчої особистості в позашкільній діяльності / Т. С. Вольська // Таврійський вісн. освіти. – 2008. – № 2. – С. 91–96. – Бібліогр.: 5 назв.

239. **Вороніна, Г. Л.** Програмне забезпечення освітнього простору позаурочної та позашкільної роботи / Г. Л. Вороніна // Джерело пед. майстерності. – 2011. – Вип. 1. – С. 65–70. – Бібліогр.: 8 назв.

240. **Гаврилюк, В. Ю.** Теоретичні аспекти творчої самореалізації старшокласників у позашкільних навчальних закладах / В. Ю. Гаврилюк // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі : матеріали методол. семінару АПН України, 19 берез. 2008 р. / Від-ня психології, вік. фізіології та дефектології АПН України, Від-ня теорії та історії педагогіки АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2008. – С. 297–304. – Бібліогр.: с. 304 (5 назв).

241. **Голованов, В.** Соціокультурна інфраструктура дитинства в сучасних умовах Росії : [про позашкільн. освіту] / Віктор Голованов // Позашкільля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 7–9.

242. **Горлова, С.** Гуманізація навчально-виховного процесу ПНЗ / Світлана Горлова // Позашкільля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 7–9.

243. **Горлова, С.** Палац: історія і сьогодення : [до 75-річчя Запорізьк. міськ. Палацу дит. та юнац. творчості] / Світлана Горлова // Позашкільля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 4–6.

244. **Громовий, О.** Нові можливості інформаційних технологій : для закладів позашкільної освіти / Олександр Громовий // Позашкільля. – 2011. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 18–20.

245. **Гуцол, А.** Нормативно-правове забезпечення позашкільної освіти у 1946–1979 рр. / А. Гуцол // Історико-педагогічний альманах / Уман. держ. пед. ін-т ім. П. Г. Тичини. – Умань, 2009. – Вип. 1. – С. 47–52.

246. **Гуцол, А. В.** Позашкільні заклади освіти України: характеристика та взаємозв'язок теоретичних понять / А. В. Гуцол // Вища освіта України. / Ін-т вищ. освіти АПН України. – [К.], 2008. – Дод. 3, т. 4, темат. вип. : Вища освіта

України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. – С. 276–282. – Бібліогр.: с. 282.

247. **Дем'яненко, В. В.** Програмно-інформаційні засоби формування навчально-розвивального середовища для учнівської молоді у Київському палаці дітей та юнацтва / В. В. Дем'яненко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 29–32.

248. **Долгополова, Н. К.** Методичне забезпечення роботи позашкільного навчального закладу над проблемною темою „Педагогіка життєтворчості як шлях до гуманізації навчально-виховного процесу” / Н. К. Долгополова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 65–69.

249. **Золота когорта позашкільників :** [підсумки відкрит. рейтингу якості позашкіль. освіти „Золота когорта позашкільників”, який у 2008 р. провели МОН України спільно з НЕНЦ учн. молоді] // Освіта. – 2008. – 10–17 груд. (№ 49/50). – С. 1.

250. **Зотова, О.** Інформаційні технології в позашкільному закладі / Олена Зотова // Позашкілля. – 2011. – Листоп. (№ 11). – С. 24–25. – Бібліогр.: 6 назв.

251. **Зубко, О. М.** Сучасний стан та тенденції розвитку позашкільної освіти в місті Ніжині / О. М. Зубко // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2007. – Вип. 3. – С. 115–120.

252. **Іванов, А. М.** Організація активного відпочинку для людей із вадами слуху / А. М. Іванов // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі : тези доп. : 8-ма міжнар. наук.-практ. конф. / Ін-т спец. педагогіки АПН України. – К., 2007. – С. 179–180.

253. **Іванов, І. М.** Актуальні проблеми людей з вадами / І. М. Іванов, А. М. Іванов // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі : тези доп. : 8-ма міжнар. наук.-практ. конф. / Ін-т спец. педагогіки АПН України. – К., 2007. – С. 181–183.

254. **Інновації у вихованні та позашкільній освіті :** анот. кат. персп. пед. досвіду / [авт.-упоряд.: Н. Гавриш, Н. Давидюк, Г. Ситник]; Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Рівне, 2007. – 38 с.

255. **Каменюка, Л. А.** Особливості методів проектів в умовах позашкільного навчального закладу / Л. А. Каменюка // Джерело пед. майстерності. – 2011. – Вип. 1. – С. 90–94. – Бібліогр.: 11 назв.

256. **Квасниця, Л.** Виховна робота – пріоритет освітнього процесу : програма превентивного виховання : [для позашкіль. навч. закл.] / Лілія Квасниця // Позашкілля. – 2011. – Лют. (№ 2). – С. 28–30.

257. **Келембет, Л.** Моделювання інноваційного розвитку позашкільного навчального закладу / Людмила Келембет // Обрії. – 2010. – № 2. – С. 93–95. – Бібліогр.: 13 назв.

258. **Кепша, Я.** Педагогічне управління пізнавальною діяльністю гуртків в позашкільних навчальних закладах при формуванні конструктивно-технічної компетентності / Я. Кепша // Молодь і ринок. – 2008. – № 9. – С. 83–89.
259. **Кириченко, В. І.** Планування роботи позашкільного навчального закладу / Валентина Кириченко, Галина Ковганич, Наталія Савенко ; [упоряд. О. Колонькова]. – К. : Шкiл. свiт, 2011. – 101, [1] с. : табл. – (Б-ка „Шкiльного свiту”).
260. **Кларийс, Р.** Нiдерланди : особлива система неформальної освiти : [позашкiл. освiта в Європi] / Рене Кларийс // Позашкiлля. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 42–45.
261. **Коваленко, О.** Позашкiлля не має бути поза увагою : [про нараду в М-вi освiти i науки України з питань формування с-ми цiнностей особистостi засобами позашкiл. освiти] / О. Коваленко // Освiта України. – 2009. – 10 квiт. (№ 27). – С. 1, 2.
262. **Коваленко, С.** Гуртки з основ бiологiї : можливостi розвитку учнiв / Сергiй Коваленко // Позашкiлля. – 2011. – Квiт. (№ 4). – С. 21–23.
263. **Ковбасенко, Л. І.** Визначнi сторiнки iсторiї позашкiльної освiти / Л. І. Ковбасенко // Позашкiлля. – 2009. – Верес. (№ 9). – С. 3–5.
264. **Ковбасенко, Л. І.** Позашкiльнi заклади Київщини: розвиток науково-дослiдницької дiяльностi / Л. І. Ковбасенко // Позашкiлля. – 2010. – Листоп. (№ 11). – С. 25–28.
265. **Ковбасенко, Л. І.** Роль позашкiльної освiти в оптимiзацiї процесу формування у старшокласникiв потреби у навчаннi впродовж життя / Луїза Ковбасенко // Рiдна шк. – 2010. – № 10. – С. 28–33.
266. **Ковбасенко, Л.** Сторiнками iсторiї позашкiльної освiти в Україні / Л. Ковбасенко // Позашкiлля. – 2009. – Верес. (№ 9). – С. 6–10.
267. **Колонькова, О.** Позашкiлля сподiвається / О. Колонькова // Позашкiлля. – 2008. – Сiч. (№ 1). – С. 4.
268. **Коренева, С.** Идеали добра i справедливостi : [про Центр дит.-юнац. творчостi Днiпров. р-ну м. Києва] / Свiтлана Коренева // Позашкiлля. – 2011. – Сiч. (№ 1). – С. 22.
269. **Корнiєнко, А. В.** З досвiду роботи Рiвненського мiського Палацу дiтей та молодi / А. В. Корнiєнко // Позашкiлля. – 2010. – Квiт. (№ 4). – С. 4.
270. **Корнiєнко, А. В.** Особливостi органiзацiї навчально-виховного процесу у позашкiльних навчальних закладах / А. В. Корнiєнко // Науково-методичне забезпечення позашкiльної освiти: теорiя i практика : зб. матерiалiв Мiжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ / МОН України [та iн.]. – К., 2009. – С. 33–35.
271. **Корольчук, О. С.** Творчий розвиток особистостi крiзь призму позашкiльної освiти / О. С. Корольчук // Позашкiл. освiта та виховання. – 2007. – № 2. – С. 17–20. – Бiблiогор.: с. 20.

272. **Короткова, Н.** Позашкільна педагогіка та її місце в системі неперервної освіти : дебати / Нелля Короткова // Позашкілля. – 2010. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 12–14.

273. **Костецька, Н. М.** „Виховне навчання” як складова освітнього процесу в контексті всебічного розвитку особистості гуртківців (теоретичні засади) / Н. М. Костецька // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріз. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2008. – Вип. 52. – С. 138–146. – Бібліогр.: с. 144–146 (24 назви).

274. **Крохмаль, О.** Мандрівка в минуле : гетьмани в історії українського козацтва : [вихов. захід у центрі позашкіл. освіти] / О. Крохмаль // Позашкілля. – 2009. – Жовт. (№ 10). – С. 46–49. – Бібліогр.: 6 назв.

275. **Кузнєцов, А. М.** Гурток – основа пізнавально-практичної діяльності дитячого центру / А. М. Кузнєцов // Позашкіл. освіта. – 2011. – № 3. – С. 2–5. – Бібліогр.: 6 назв.

276. **Кузьменко, В.** Екскурсії для вихованців позашкільних закладів : рекомендації щодо підготовки та їх проведення / В. Кузьменко, О. Таранова // Позашкілля. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 23–25.

277. **Купріянов, Б.** Орієнтир : супровід процесу самовизначення школярів : [метод. рек. для педагогів позашкіл. освіти] / Борис Купріянов // Позашкілля. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 6–9.

278. **Лебедева, Т.** Науково-дослідницька діяльність : розвиток мотивації учнів : [метод. посіб. з питань позашкіл. освіти] / Тамара Лебедева, Людмила Шаурова // Позашкілля. – 2009. – Жовт. (№ 10). – С. 11–18. – Бібліогр.: 12 назв.

279. **Липецький, О.** Метод проектів як засіб формування соціальної компетентності учнів у технічних гуртках позашкільних навчальних закладів / Олександр Липецький // Нова пед. думка. – 2011. – № 3. – С. 8–10. – Бібліогр.: 6 назв.

280. **Липецький, О. П.** Навчальні проекти і розвиток творчих здібностей / О. П. Липецький // Позашкілля. – 2009. – № 4. – С. 8–14.

281. **Липецький, О. П.** Педагогічні ідеї Софії Русової у контексті розвитку позашкільної освіти в Україні / О. П. Липецький // Просвітницька діяльність Софії Русової : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту. Сер. соціально-педагогічна : [матеріали Міжнар. наук. симп., присвяч. 150-річчю від дня народж.] / Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Вип. 5, т. 2. – С. 139–144. – Бібліогр.: с. 144 (4 назви).

282. **Липецький, О. П.** Психолого-педагогічні засади пізнавальної самостійності особистості / О. П. Липецький // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – К., 2011. – Вип. 15, кн. 1 – С. 79–88.

283. **Липецький, О. П.** Формування соціальної компетентності у учнів у технічних гуртках / О. П. Липецький // Позашкілля. – 2011. – Трав. (№ 5). – С. 11–14.
284. **Литвинова, В.** Позашкільна освіта дітей з порушеннями слуху / Віра Литвинова // Позашкілля. – 2008. – Груд. (№ 12). – С. 16–17.
285. **Литовченко, Е. В.** Одаренный ребенок: особенности, которые необходимо учитывать [Електронний ресурс] / Е. В. Литовченко // Сопровождение одаренного ребенка во внешкольном (дополнительном) образовании: европейский опыт : материалы Междунар. интернет-конф., апрель–май 2010 г. – Електрон. дані. – СПб., 2010. – Режим доступу : <http://www.eaicudar.ru/stati/Statya7.html>. – Назва з екрана.
286. **Литовченко, О.** Анімаційна студія як позашкільна форма медіаосвіти : „Діти професора, або Життя on-line” / Олена Литовченко // Позашкілля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 5–6.
287. **Литовченко, О.** Виховання соціально-компетентної особистості : програма / Олена Литовченко // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 33–40.
288. **Литовченко, О. В.** Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів: аспекти дослідження / О. В. Литовченко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки : реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 87–91.
289. **Литовченко, О. В.** Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів: рівні реалізації виховних можливостей / О. В. Литовченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кіровоград, 2010. – Вип. 14, кн. 1. – С. 220–228.
290. **Литовченко, О. В.** Дискусійні питання дитячої обдарованості : [щодо розвитку обдар. дітей у позашкіль. навч. закл.] / О. В. Литовченко // Збірник матеріалів науково-практичної конференції „Виявлення та підтримка обдарованості учнів загальноосвітньої школи”, 24–26 червня 2009 р., м. Тернопіль / Терноп. обл. комун. ін-т післядиплом. пед. освіти, Ін-т обдар. дитини АПН України. – К., 2009. – С. 192–196.
291. **Литовченко, О. В.** Дослідження у сфері позашкільної освіти / О. В. Литовченко // Позашкілля. – 2010. – Січ. (№ 1). – С. 11.
292. **Литовченко, О. В.** Креативна особистість: стан проблеми у позашкільних навчальних закладах / О. В. Литовченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – Вип. 11, кн. 1. – С. 191–200.
293. **Литовченко, О. В.** Мотивація творчої особистості: теоретичний аспект / О. В. Литовченко // Шкіл. світ. – 2009. – Листоп. (№ 42). – С. 6–9.
294. **Литовченко, О. В.** Оптимізація виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів / О. В. Литовченко // Позашкілля. – 2010. – Квіт. (№ 4). – С. 17–18.

295. **Литовченко, О. В.** Рівненський палац дітей та молоді – унікальна модель позашкільного навчального закладу / О. В. Литовченко // Позашкілля. – 2010. – Квіт. (№ 4). – С. 3.
296. **Литовченко, О. В.** Різні грані творчості / О. В. Литовченко // Позашкілля. – 2009. – Лют. (№ 2). – С. 8–9.
297. **Литовченко, О. В.** Розвиток творчої особистості: теоретичні аспекти: [у закл. позашкіл. освіти] / О. В. Литовченко // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України: матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 156–165. – Бібліогр.: с. 164–165.
298. **Литовченко, О. В.** Теоретичні аспекти розвитку творчої особистості у позашкільному навчальному закладі / О. В. Литовченко // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі: матеріали методол. семінару АПН України, 19 берез. 2008 р. / Від-ня психології, вік. фізіології та дефектології АПН України, Від-ня теорії та історії педагогіки АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2008. – С. 290–296: іл. – Бібліогр.: с. 296 (6 назв).
299. **Литовченко, О. В.** Ювілей Рівненського Палацу дітей та молоді / О. В. Литовченко // Пед. газета. – 2010. – Квіт. (№ 4). – С. 3.
300. **Литовченко, О. В.** Якість позашкільної освіти: категорії і підходи / О. В. Литовченко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 120–125.
301. **Ліньков, Д. О.** Організаційні засади формування гуртків (груп) у позашкільних навчальних закладах / Д. О. Лінько // Освіта Донбасу. – 2007. – № 5/6. – С. 36–42. – Бібліогр.: 13 назв.
302. **Майданенко, С. В.** Організація роботи з обдарованими дітьми / С. В. Майданенко // Нива знань. – 2010. – № 3. – С. 54–55.
303. **Марінушкіна, О. Є.** Організація психологічної допомоги в умовах позашкільного закладу / О. Є. Марінушкіна, І. М. Вишнева // Джерело пед. майстерності. – 2011. – Вип. 1. – С. 50–59.
304. **Мацулевич, В.** Діагностична самоатестація педагогів: [проект педагогів у Київ. Палаці дітей та юнацтва] / Валентина Мацулевич, Світлана Мартова // Позашкілля. – 2009. – Жовт. (№ 10). – Вкладка, с. 6–12.
305. **Мачуський, В. В.** Допрофесійна підготовка учнівської молоді: теоретичний аспект: [у закл. позашкіл. освіти] / В. В. Мачуський // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 13, кн. 2. – С. 317–324.
306. **Мачуський, В. В.** Особливості застосування особистісного підходу в допрофесійній підготовці вихованців позашкільних навчальних закладів

/ В. В. Мачуський // Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали наук.-практ. конф., 7 квіт. 2011 р. / за ред. І. Д. Бега, О. В. Мельника. – Івано-Франківськ, 2011. – Вип. 1. – С. 51–53.

307. **Мачуський, В. В.** Психолого-педагогічні аспекти допрофесійної підготовки учнівської молоді в позашкільних навчальних закладах / В. В. Мачуський // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 15, кн. 2. – С. 13–19.

308. **Мачуський, В. В.** Психолого-педагогічні аспекти допрофесійної підготовки учнівської молоді в системі позашкільної освіти / В. В. Мачуський // Позашкільна освіта: стратегія, інновації, практика: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 21–23 трав. 2009 р., м. Суми / Нац. екол.-натураліст. центр. – Суми, 2009. – С. 180–186.

309. **Мачуський, В. В.** Теоретичний аналіз поняття первинного професійного досвіду учнів: [у закл. позашкл. освіти] / В. В. Мачуський // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кіровоград, 2010. – Вип. 14, кн. 1. – С. 251–259.

310. **Медведь, Т. М.** Використання зарубіжного досвіду організації дозвілля у вітчизняній педагогічній практиці (друга половина XIX – початок XX століття): [про організацію позашкл. освіти] / Т. М. Медведь // Проблеми сучасної педагогічної освіти: [зб. ст.]. Сер.: Педагогіка і психологія / РВНЗ „Кримський гуманітарний університет”. – Ялта, 2009. – Вип. 21, ч. 3. – С. 159–164. – Бібліогр.: с. 164 (7 назв).

311. **Мельничук, М.** Проблеми дозвілля в умовах нової соціокультурної реальності в Україні / М. Мельничук // Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету, 10–11 трав. 2007 р. Філологічні науки / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2007. – С. 305–306.

312. **Методичні рекомендації щодо організації та змісту навчально-виховного процесу в закладах освіти Київщини в 2010–2011 навчальному році:** [про організацію позашкл. освіти]. Ч. 2 / Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів; [за заг. ред. Н. І. Клокар]. – Біла Церква: КОІПОПК, 2010. – 327, [1] с. – Бібліогр. у кінці розд.

313. **Мкртічян, О. А.** Організація соціально-педагогічної діяльності в позашкільних закладах України (20–80 рр. XX ст.): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Мкртічян Оксана Альбертівна; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2007. – 209 арк.

314. **Мкртічян, О. А.** Організація соціально-педагогічної діяльності в позашкільних закладах України (20–80 рр. XX ст.): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Мкртічян Оксана Альбертівна; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2007. – 22 с.

315. **Можарівська, І. М.** Розвиток позашкільної освіти й виховання на Волині-Житомирщині (друга половина XIX – 30-ті роки XX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Можарівська Інна Миколаївна ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2011. – 20 с.
316. **Мосякова, І.** Ефективність діяльності єдиного позашкільного простору : в контексті модернізації системи освіти Шевченківського району столиці України / І. Мосякова // Директор шк, ліцею, гімназії. – 2010. – № 5. – С. 22–32. – Бібліогр.: 5 назв.
317. **Мосякова, І.** Позашкільна освіта – формування системи цінностей / Ірина Мосякова // Позашкілля. – 2009. – Трав. (№ 5). – Вкладка, с. 8–10.
318. **Мосякова, І.** Позашкільна освіта як складова освітньої системи України / І. Мосякова, Т. Окушко // Післядиплом. освіта в Україні. – 2009. – № 1. – С. 87–88.
319. **Мосякова, І.** Розвиток освітньо-культурного середовища багатoproфільного позашкільного навчального закладу : в контексті феномену обдарованості / І. Мосякова // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2009. – № 4. – С. 67–70.
320. **Мосякова, І. Ю.** Соціокультурне освітнє середовище розвитку обдарованості в багатoproфільному позашкільному навчальному закладі / І. Ю. Мосякова // Виявлення та підтримка обдарованості учнів загальноосвітньої школи : матеріали наук.-практ. конф., 24–26 черв. 2009 р., м. Тернопіль / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Терноп. обл. комунал. ін-т післядиплом. пед. освіти, Обл. асоц. кер. гімназій, ліцеїв, колегіумів. – [Б. м.], [2009]. – С. 186–191. – Бібліогр.: с. 191 (4 назви).
321. **Мусаєв, К. Ф.** Основні напрямки організації навчальної діяльності в позашкільних закладах / К. Ф. Мусаєв // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія / РВНЗ „Кримський гуманітарний університет”. – Ялта, 2009. – Вип. 23. – С. 165–172. – Бібліогр.: с. 172 (8 назв).
322. **Навчальні програми** практичного спрямування для керівників гуртків позашкільних навчальних закладів міста / Департамент освіти і науки, молоді та спорту Запоріж. міськради, Інформ.-аналіт. метод. центр ; [уклад. І. О. Зубова ; за ред. Р. О. Романчук]. – Запоріжжя : ЛПС, 2011. – 319 с.
323. **Немченко, Ю. В.** Проектна діяльність у позашкільному освітньому просторі / Ю. В. Немченко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 118–122.
324. **Нестерук-Володимирець, О. В.** Рівний доступ до якісної позашкільної освіти – запорука розвитку творчої і соціально активної особистості / О. В. Нестерук-Володимирець // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 307–312. – Бібліогр.: с. 311–312 (4 назви).

325. **Нестерук-Володимирець, О. В.** Рівний доступ до якісної позашкільної освіти – запорука розвитку творчої і соціально активної особистості дитини / О. В. Нестерук-Володимирець // Виявлення та підтримка обдарованості учнів загальноосвітньої школи : матеріали наук.-практ. конф., 24–26 черв. 2009 р., м. Тернопіль / НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України, Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Терноп. обл. комунал. ін-т післядиплом. пед. освіти, Обл. асоц. кер. гімназій, ліцеїв, колегіумів. – [Б. м.], [2009]. – С. 88–93. – Бібліогр.: с. 93 (4 назви).
326. **Новак, В.** Позашкілля Рівного – один з пріоритетів освіти міста / В. Новак // Післядиплом. освіта в Україні. – 2009. – № 1. – С. 88–90.
327. **Окушко, Т. К.** „Артеківські діалоги – 2009”: післямова та погляд у майбутнє / Т. К. Окушко // Позашкілля. – 2009. – Листоп. (№ 11). – С. 11–13.
328. **Окушко, Т. К.** Позашкільна освіта як складова освітньої системи України / Т. К. Окушко // Післядиплом. освіта в Україні. – 2009. – № 1. – С. 20–24.
329. **Основи учнівського самоврядування** : програма : рекомендовано М-вом освіти і науки України (лист МОН України від 12.07.2005 р. № 1/11-3839 // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 41–45.
330. **Островецька, Н.** Гра у виховній діяльності ПНЗ : виховання компетентної особистості / Наталія Островецька // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 12.
331. **Педагогіка і психологія формування творчої особистості**: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. : [інноваційна пед. діяльність і позашкіль. освіта] / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Гуманіт. ун-т „Запорізький інститут державного та муніципального управління”. – Запоріжжя : [б. в.], 2007.
Вип. 44. – 403 с. – Бібліогр. у кінці ст.
Вип. 46. – 311 с. – Бібліогр. у кінці ст.
332. **Первушевська, І.** Від позашкільної діяльності – до позашкільної освіти / Ірина Петрушевська // Позашкілля. – 2011. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 2–4.
333. **Петрова, І. В.** Особливості функціонування сфери дозвілля як соціально-культурного явища у другій половині ХХ ст. / І. В. Петрова // Вісн. Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. – 2011. – № 2. – С. 51–55. – Бібліогр.: 6 назв.
334. **Печерських, Л. Г.** Ідеї А. С. Макаренка в практиці сучасного позашкільного закладу / Л. Г. Печерських, Т. С. Синягівська // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер.: Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 257–263. – Бібліогр.: с. 263 (4 назви).
335. **Пилипенко, Л.** Корекційне навчання : на допомогу керівникам гуртків спеціальних загальноосвітніх шкіл : [залучення до позашкіль. занять] / Л. Пилипенко // Позашкілля. – 2008. – Верес. (№ 9). – С. 14–20.

336. **Позашкільна освіта:** діяльнісний аспект : (із досвіду роботи пед. колективів позашкільн. навч. закл. м. Запоріжжя) / Упр. освіти і науки Запоріж. міськ. ради ; [уклад.: І. О. Зубова ; за ред. Р. О. Романчук ; відп. за вип. І. Я. Крайній]. – Запоріжжя : ЛПС, 2010. – 123 с. – Бібліогр. у кінці ст.
337. **Позашкільна освіта:** змістовний аспект : (із досвіду роботи пед. кол. позашкільн. навч. закл. м. Запоріжжя) / Упр. освіти і науки, Запоріж. міськ. ради, Навч.-метод. центр ; [уклад. І. О. Зубова ; за ред. Р. О. Романчук]. – Запоріжжя : ЛПС, 2009. – 165 с. : іл., табл.
338. **Позашкільна освіта:** проблеми та стратегія розвитку / Алексеєнко Т. Ф., Ковбасенко Л. І., Литовченко О. В., Пустовіт Г. П. // Біла книга національної освіти України / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К., 2010. – С. 164–172.
339. **Поліщук, Ю. Й.** Проблеми педагогізації позашкільного соціуму і можливі шляхи її розв'язання / Ю. Й. Поліщук // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. Педагогіка. Психологія / Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2009. – Вип. 11 (спецвип.). – С. 5–8. – Бібліогр.: с. 7–8 (7 назв).
340. **Приходько, А. И.** Инициативы украинской общественности конца XIX – начала XX вв. по организации здорового детского досуга : создание детских игровых площадок / А. И. Приходько // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 46. – С. 100–106.
341. **Про стан і перспективи** розвитку позашкільної освіти : матеріали колегії МОН України // Позашкільля. – 2009. – Берез. (№ 3). – Вкладка, с. 1–32.
342. **Прогностичні орієнтири інноваційного розвитку** позашкільного закладу : [практико-зорієнт. посіб.] / [Н. Савенко та ін.]. – К., 2009. – 255 с. – Бібліогр.: с. 221–224.
343. **Програма розвитку системи освіти** Київської області на 2008–2012 роки : [про організацію позашкільн. освіти] / Голов. упр. освіти і науки Київ. обл. держадмін. – [К.], 2008. – 123 с.
344. **Програми з позашкільної освіти :** дослідницько-експериментальний напрям / [НАН України ; упоряд.: О. В. Лісовий, С. О. Лихота [та ін.]. – К. : Інформ. системи, 2010.
Вип. 1. – 149 с. : табл. – Бібліогр.: с. 143–148.
Вип. 2. – 123 с. : табл. – Бібліогр. в кінці розд.
345. **Програми з позашкільної освіти :** науково-технічний напрям. Вип. 1 / О. В. Биковська, Б. М. Жебровський [та ін.]; МОН України, АПН України, Укр. держ. центр позашкільн. освіти, Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К. : Грамота, 2007. – 360 с.
346. **Пустовіт, Г. П.** Вільний час дитини як психолого-педагогічна і соціальна проблема / Г. П. Пустовіт // Дитина в соціумі : зб. матеріалів семінару-

практикуму педагогів позашкл. навч. закл., 18 черв. 2010 р., м. Хмельницький / Обл. позашкл. навч. закл. – Хмельницький, 2010. – С. 12–21.

347. **Пустовіт, Г.** Діяльнісний підхід у навчанні особистості в позашкільному закладі: психологічний аспект / Григорій Пустовіт // Рідна шк. – 2007. – № 11/12. – 2007. – С. 3–6. – Бібліогр.: 12 назв.

348. **Пустовіт, Г. П.** Дозвілля має бути розумним і доцільним / Григорій Петрович Пустовіт // Пед. газета. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 7.

349. **Пустовіт, Г. П.** Компоненти змісту освіти й виховання учнів у позашкільних навчальних закладах / Г. П. Пустовіт // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2009. – Вип. 23 (112). – С. 26–37.

350. **Пустовіт, Г. П.** Концептуальні засади модернізації змісту сучасної позашкільної освіти і виховання учнів / Григорій Петрович Пустовіт // Рідна шк. – 2010. – № 10. – С. 19–23. – Бібліогр.: 11 назв.

351. **Пустовіт, Г. П.** Методи навчання і виховання як дидактична категорія в історико-педагогічному контексті : [про позашкл. освіту] / Григорій Петрович Пустовіт // Вересень. – 2011. – № 1/2. – С. 17–29 ; Позашкл. освіта і виховання. – 2008. – № 1. – С. 2–11.

352. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта: додаткові можливості для розвитку особистості дитини / [Пустовіт Григорій Петрович] // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; заг. ред. В. Г. Кременя. – К., 2011. – С. 55–59. – До 20-річчя незалежності України.

353. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта і виховання в контексті основних напрямів реформування освіти в Україні / Григорій Петрович Пустовіт // Вимірн. та обчислюв. техніка в технол. процесах. – 2011. – № 1. – С. 293–296.

354. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта і виховання в контексті трансформаційних процесів у суспільстві / Г. П. Пустовіт // Позашкл. освіта і виховання. – 2006. – № 1. – С. 6–14.

355. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта і виховання в сучасних соціокультурних вимірах / Григорій Петрович Пустовіт // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту : зб. наук. пр. Сер.: Пед. науки / Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2010. – Вип. 29, т. 1. – С. 6–14.

Те саме // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2008. – Вип. 1 : Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України. – С. 53–60. – Бібліогр.: 5 назв.

356. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта і виховання: деякі нотатки про сьогодення / Григорій Петрович Пустовіт // Формування та розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в креативному освітньому соціумі : зб. матеріалів наук.-практ. конф., 16–17 жовт. 2008 р. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Суми, 2008. – С. 6–21.

357. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта і виховання: дидактичні основи методів навчально-виховної роботи: монографія. Кн. 2 / Г. П. Пустовіт, Л. В. Тихенко. – Суми: Унів. кн., 2008. – 271 с. – Бібліогр.: с. 267–271.
358. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта і виховання: теоретико-дидактичний аспект: [монографія]. Кн. 1 / Г. П. Пустовіт; НАПН України, Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв: [Вид-во МДУ ім. В. О. Сухомлинського], 2010. – 379 с. – Бібліогр.: с. 362–379.
359. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта та виховання крізь призму сьогодення / Григорій Петрович Пустовіт // Рідна шк. – 2009. – № 3. – С. 28–33.
360. **Пустовіт, Г. П.** Позашкільна освіта: ще один крок до розвитку / Григорій Петрович Пустовіт // Пед. газета. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 6.
361. **Пустовіт, Г.** Позашкільні навчальні заклади – погляд у майбутнє / Григорій Пустовіт // Нова пед. думка. – 2011. – № 3. – С. 17–19. – Бібліогр.: 8 назв.
362. **Пустовіт, Г. П.** Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому середовищі позашкільного навчального закладу / Г. П. Пустовіт // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі: матеріали методол. семінару АПН України, 19 берез. 2008 р. / Від-ня психології, вік. фізіології та дефектології АПН України, Від-ня теорії та історії педагогіки АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2008. – С. 486–493. – Бібліогр.: с. 493 (8 назв).
363. **Пустовіт, Г. П.** Теоретичні засади формування творчої особистості у позашкільних навчальних закладах / Григорій Петрович Пустовіт // Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. пр. / АПН України. – К., 2007. – Т. 1: Теорія та історія педагогіки. – С. 307–318.
364. **Пустовіт, Г.** Теорія пізнання як методологічна основа побудови змісту позашкільної освіти і виховання / Г. Пустовіт // Рідна шк. – 2006. – № 11. – С. 3–6; № 12. – 27–30; 2007. – № 1. – С. 15–18.
365. **Пустовіт, Г.** Формування творчої особистості у позашкільних навчальних закладах: теретичний аспект / Г. Пустовіт // Позашкіль. освіта та виховання. – 2007. – № 1. – С. 2–8. – Бібліогр.: с. 8.
366. **Пустовіт, Г.** Шана і низький уклін Вам: [до 90-річчя позашкіль. освіти] / Г. Пустовіт // Позашкільля. – 2009. – Січ. (№ 1). – С. 6.
367. **Радченко, І.** Метод проектів у позашкільній освіті / Ірина Радченко // Позашкільля. – 2011. – Листоп. (№ 11). – С. 11–13. – Бібліогр.: 4 назви.
368. **Распопов, В. Б.** Напрямки діяльності Центру інформаційних технологій Київського палацу дітей та юнацтва / В. Б. Распопов // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2007. – № 5. – С. 43–44.
369. **Реутова, Л.** Донецькому міському Палацу дитячої та юнацької творчості – 75! / Людмила Реутова // Позашкільля. – 2011. – Листоп. (№ 11). – С. 18–21.

370. **Резнік, О.** Усе в наших руках : пріоритетні напрямки виховної роботи : [для позашкіл. навч. закл.] / Олена Резнік // Позашкілля. – 2008. – Верес. (№ 9). – С. 21–23.
371. **Розумнюк, А.** Проектні технології в позашкільному закладі / Антоніна Розумнюк // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 13–16.
372. **Рудакова, З. М.** Праця педагога-позашкільника – це мистецтво формування творчої особистості : [розмова з голов. спеціалістом від. позашкіл. освіти, вихов. роботи та захисту прав дитини МОН України З. М. Рудаковою та ст. наук. співроб. Ін-ту пробл. виховання АПН України Л. І. Ковбасенко про історію та сьогодення позашкіл. освіти України / вела О. Жованик] // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 5. – С. 4–17.
373. **Руснак, І.** Формування системи українських позашкільних освітньо-виховних закладів у Канаді / І. Руснак // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. Педагогіка та психологія / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2007. – Вип. 345. – С. 134–142. – Бібліогр.: с. 142 (5 назв).
374. **Рябова, К. О.** Гурткова робота як форма позашкільного навчання дітей : історія та сучасність / К. Я. Рябова // Студентські наукові студії / Чорноморський держ. ун-т ім. П. Могили комплексу „Києво-Могилянська академія”. – 2010. – Вип. 9. – С. 123–127. – Бібліогр.: 7 назв.
375. **Савенко, Н.** Положення про конкурс навчальних програм : [для позашкіл. навч. закл.] / Наталія Савенко, Галина Ковганич, Валентина Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 41–42.
376. **Савенко, О. О.** Економічна підготовка учнів у позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Савенко Олександр Олександрович ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – 20 с. : рис.
377. **Савченко, Н. С.** Теоретичні засади польської „паралельної освіти” : [про позашкіл. освіту] / Н. С. Савченко // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія / РВНЗ „Кримський гуманітарний університет”. – Ялта : РВВ КГУ, 2009. – Вип. 23. – С. 192–199. – Бібліогр.: с. 199 (12 назв).
378. **Самофалова, Н.** „Знайди себе в Палаці” : система організації дозвілля школярів / Ніна Самофалова // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 13.
379. **Свирська, Т.** Від окремих гуртків до системи позашкільної освіти : [вітання до 90-річчя позашкіл. освіти] / Т. Свирська // Позашкілля. – 2009. – Січ. (№ 1). – С. 6.
380. **Свирська, Т.** Київський Палац дітей та юнацтва – погляд з висоти років / Тетяна Свирська // Позашкілля. – 2009. – Жовт. (№ 10). – Вкладка, с. 2–5.
381. **Свирська, Т.** Ми відкриті для співпраці : [розмова з головою Асоціації позашкіл. навч. закл. Тетяною Свирською / записала Олена Колонська] // Позашкілля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 15–16.

382. **Свирська, Т.** Сучасна стратегія розвитку позашкільної освіти як інституту соціального виховання / Тетяна Свирська // Позашкілля. – 2011. – Жовт. (№ 10). – С. 6–8.
383. **Сидор, І.** Аналіз теоретичних позицій та уявлень про вільний час і дозвілля / І. Сидор // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2007. – № 1. – С. 31–35. – Бібліогр.: 28 назв.
384. **Соціальна система** дозвілля школярів // Позаклас. час. – 2011. – № 6. – С. 19–32.
385. **Сущенко, Т. І.** Системно-цільове планування педагогічного процесу в позашкільних закладах освіти / Т. І. Сущенко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – Вип. 10. – С. 171–178. – Бібліогр.: с. 178 (6 назв).
386. **Таранченко, О.** Інклюзивна освіта : освіта дітей з особливими потребами : [робота у позашкіл. навч. закл.] / Оксана Таранченко, Світлана Літовченко // Позашкілля. – 2008. – Берез. (№ 3). – С. 18–20.
387. **Тарасюк, С. В.** Інновації в системі роботи керівника гуртка позашкільного навчального закладу / С. В. Тарасюк // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 219–226.
388. **Тимошенко, В.** Здібні й обдаровані діти в позашкільному закладі / В. Тимошенко // Відкритий урок. – 2009. – № 12. – С. 73–75.
389. **Тимошенко, В.** Метод проектів у гуртковій роботі / В. Тимошенко // Позашкілля. – 2010. – Трав. (№ 5). – С. 42–46. – Бібліогр.: 7 назв.
390. **Ткаченко, Л.** Позашкільна освіта – старт самоздійснення / Л. Ткаченко // Пед. газета. – 2011. – Груд. (№ 12). – С. 3.
391. **Токаренко, Л. В.** Формування життєвої компетентності у процесі вивчення іноземної мови у позашкільних навчальних закладах / Л. В. Токаренко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 230–232.
392. **Торубара, О. М.** Структурування навчального матеріалу позашкільної навчальної діяльності учнів 5–9 класів з трудового навчання / О. М. Торубара // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2007. – Вип. 43. – С. 124–130.
393. **Трещов, О.** Ефективність функціонування позашкільних навчальних закладів / О. Трещов, О. Поленов // Упр. освітою. – 2010. – Верес. (чис. 18). – С. 12–23.
394. **Флегонтова, Н. М.** Педагогічна організація культурного дозвілля школярів : навч.-метод. посіб. / Н. М. Флегонтова ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : Освіта України, 2008. – 223 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 148–163.

395. **Хмелько, В. В.** Профілактична робота в клубах за місцем проживання / В. В. Хмелько // Соц. працівник. – 2008. – Серп. (№ 15). – С. 21–23.
396. **Чернишова, Г. Ф.** Нові вимоги до організації роботи сучасного дитячого центру / Г. Ф. Чернишова // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 22–23 верес. 2009 р., м. Ялта / РВНЗ „Кримський гуманітарний університет”. – Ялта, 2009. – Ч. 5. – С. 66–69.
397. **Шаповалова, В.** Інтелект. Культура. Совість: проект: [про об’єднання „Юність Донбасу” Центру дит. і юнац. творчості с. Олександра-Калинове Донец. обл.] / Валентина Шаповалова, Едуард Кущенко // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 23–24.
398. **Шапочкіна, О. В.** Тенденції розвитку позашкільної освіти в Україні та Німеччині: порівняльний аспект / О. В. Шапочкіна // Безперервна освіта в Україні: реалії та перспективи: [зб. пр.] / АПН України, Ін-т вищої освіти АПН України. – К., 2008. – Вип. 4. – С. 210–212.
399. **Шатна, Л. Ф.** Стан і перспективи розвитку позашкільної освіти / Л. Ф. Шатна // Пед. вісн. – Кіровоград, 2007. – № 3. – С. 22–23.
400. **Шаурова, Л.** Розвивальне навчання: організація позашкільної навчально-виховної діяльності / Людмила Шаурова // Позашкілля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 23–27.
401. **Шкляр, Г.** Мінський державний Палац дітей і молоді: пошук нової стратегії розвитку / Галина Шкляр // Позашкілля. – 2011. – Лют. (№ 2). – С. 23–27.
402. **Юрчишин, О. М.** Об’єкти дитячого дошкільного та позашкільного виховання надмалої місткості в житловому середовищі: дис. ... канд. архіт.: 18.00.02 / Юрчишин Оксана Михайлівна; Нац. ун-т „Львівська політехніка”. – Л., 2009. – 237, [7] арк.: табл., рис. – Бібліогр.: арк. 189–200.
403. **Юрчишин, О. М.** Об’єкти дитячого дошкільного та позашкільного виховання надмалої місткості в житловому середовищі: автореф. дис. ... канд. архіт.: 18.00.02 / Юрчишин Оксана Михайлівна; Нац. ун-т „Львівська політехніка”. – Л., 2009. – 24 с.
404. **Якісна освіта** – запорука самореалізації особистості: [про організацію позашкільної освіти] / за заг. ред. Станіслава Ніколаєнка, Валентина Тесленко. – К.: Пед. преса, 2007. – 175 с.
405. **Яковенко, П. Д.** Виховна система загальноосвітнього та позашкільного навчального закладу / П. Д. Яковенко // Джерело пед. майстерності. – 2011. – Вип. 1. – С. 30–35.
406. **Яковлева, І.** Позашкільне виховання й навчання Республіки Білорусь / Ірина Яковлева // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 25–27.
407. **Яковлева, И.** Система внешкольного воспитания и обучения в Республике Беларусь на пути к новому качеству: актуальность научно-педагогического поиска / И. Яковлева // Післядиплом. освіта в Україні. – 2009. – № 1. – С. 95–102.

408. **Яременко, Л. А.** Розвиток креативної особистості у позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Яременко Лілія Анатоліївна ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – 18 с. : рис.

3.2. Соціально-моральний вплив позашкільної освіти на розвиток дітей у сучасних умовах

409. **Аносова, А. В.** Роль позашкільного навчального закладу у формуванні конкурентоздатної особистості / А. В. Аносова // Психологічні умови розвитку конкурентоздатності організацій : тези VI міжнар. наук.-практ. конф. з організац. та екон. психології, 25–27 черв. 2009 р, м. Керч / АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України, Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Керчен. екон.-гуманіт. ін-т Таврійського гуманіт. ун-ту ім. В. І. Вернадського. – [К.], 2009. – С. 107–110.

410. **Барбіна, Є. С.** Категорії загального й особливого у виховній діяльності сучасної школи та позашкільних закладів у контексті системного підходу / Є. С. Барбіна // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2007. – Вип. 45. – С. 128–131. – Бібліогр.: с. 131.

411. **Бех, І.** Патріотичне виховання дітей та молоді / І. Бех, К. Чорна // Позашкілля. – 2011. – Жовт. (№ 10). – С. 9–16. – Бібліогр.: 8 назв.

412. **Бех, І.** Шляхом злагоди до процвітання : про національну ідею в становленні громадянина – патріота України / І. Бех, К. Чорна // Позашкілля. – 2008. – Листоп. (№ 11). – С. 4–9. – Бібліогр.: 8 назв.

413. **Беленька, І.** Вплив організованого вільного часу на становлення особистості учня / І. Беленька // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2007. – № 3. – С. 30–33. – Бібліогр.: с. 33.

414. **Вербицький, В. В.** Виховання соціально компетентної особистості / В. В. Вербицький // Позашкілля. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 7–8.

415. **Вербицький, В. В.** Пріоритетне завдання – виховати покоління учнівської молоді, що має ціннісне ставлення до праці / В. В. Вербицький // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України – 2010. – № 3. – С. 11–26.

416. **Возна, Ю. В.** Організація дозвілля підлітків у позашкільному мікросоціумі як соціально-педагогічна проблема / Ю. В. Возна // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2008. – Вип. 3. – С. 16–19.

417. **Возна, Ю. В.** Психолого-педагогічні особливості соціалізації учнівської молоді у позашкільному мікросоціумі / Ю. В. Возна // Соціалізація особистості : зб. наук. пр. Пед. науки / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – Т. 30. – С. 39–50.

418. **Гавлітіна, Т. М.** Національно-патріотичне виховання підлітків в умовах позашкільного навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07

- / Гавлітіна Тетяна Миколаївна ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – 253 арк. – Бібліогр.: арк. 182–208.
419. **Гавлітіна, Т. М.** Національно-патріотичне виховання підлітків в умовах позашкільного навчального закладу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Гавлітіна Тетяна Миколаївна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – 20 с.
420. **Гавлітіна, Т. М.** Національно-патріотичне виховання підлітків в умовах позашкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / Т. М. Гавлітіна ; Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. – [Рівне] : Волинські обереги, [2007]. – 219 с. – Бібліогр.: с. 205–219.
421. **Гавлітіна, Т.** Формування соціальної компетентності вихованців позашкільних навчальних закладів / Т. Гавлітіна // Джерела. – 2008. – № 3/4. – С. 65–74. – Бібліогр.: 5 назв.
422. **Гасин, М. О.** Критерії, показники та рівні сформованості соціальної компетентності у вихованців позашкільних навчальних закладів (на прикладі гуртків гуманітарного напрямку) / М. О. Гасин // Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 жовт. 2011 р., м. Київ. – Івано-Франківськ, 2011. – С. 27–29.
423. **Гасин, М. О.** Формування соціальної компетентності підлітків у гуртках гуманітарного напрямку позашкільних навчальних закладів / М. О. Гасин // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 15, кн. 2. – С. 46–53.
424. **Герасименко, В.** Зоряний час для душі : позашкіль. закл. активно допомагають формувати людину нової генерації / В. Герасименко // Освіта. – 2009. – 7–11 січ. (№ 1/2). – С. 10–11.
425. **Горшкова, О.** Громадянська освіта : проблеми й методичні пошуки : [метод. рек. педагогам-предметникам, кл. кер., вихователям, педагогам позашкіль. закл.] / О. Горшкова, С. Заруба // Шкіль. світ. – 2007. – Берез. (№ 9). – С. 1–24.
426. **Джаман, Т.** Значення організованого дозвілля для успішної соціалізації молоді / Таміля Джаман // Нова пед. думка. – 2008. – Спец. вип. – С. 64–66. – Бібліогр.: 6 назв.
427. **Завражна, І. С.** Виховання лідерів засобами позашкільної освіти / І. С. Завражна // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 45–52.
428. **Заруба, С.** Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей : семінар-практикум для кер. гуртків позашкіль. навч. закл. / С. Заруба, О. Мельниченко // Психолог. – 2009. – Груд. (№ 48). – С. 6–10.
429. **Зобенько, Н. А.** Робота з дезадаптованими дітьми в позашкільних закладах Російської Федерації / Н. А. Зобенько // Наук. часоп. НПУ

- ім. М. П. Драгоманова. Сер. 16, Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 7. – С. 79–82.
430. **Іванова, С. В.** Соціальне партнерство як засіб розвитку учнівського самоврядування в позашкільному навчальному закладі / С. В. Іванова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 58–61.
431. **Калюжна, О. І.** Формування самодостатньої особистості засобами позашкільної освіти / О. І. Калюжна // Таврійський вісн. освіти. – 2007. – № 1. – С. 74–80. – Бібліогр.: 6 назв.
432. **Ковбасенко, Л. І.** Підтримати обдаровану молодь / Л. І. Ковбасенко // Позашкільля. – 2009. – Груд. (№ 12). – С. 4–5.
433. **Коняєва, Л. Д.** Психологічні особливості соціалізації підлітків у позашкільній діяльності : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Коняєва Лілія Дмитрівна ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2008. – 275 арк. – Бібліогр.: арк. 220–242.
434. **Коняєва, Л. Д.** Психологічні особливості соціалізації підлітків у позашкільній діяльності : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Коняєва Лілія Дмитрівна ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2008. – 20, [1] с. – Бібліогр.: с. 17–18.
435. **Корнієнко, А. В.** Виховання національної самосвідомості підлітків у позашкільних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Корнієнко Анна Володимирівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – 251, [4] с. – Бібліогр.: с. 170–191.
436. **Корнієнко, А. В.** Виховання національної самосвідомості підлітків у позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Корнієнко Анна Володимирівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – 19 с.
437. **Корнієнко, А. В.** Особливості формування соціальної компетентності в учнів підліткового віку у позашкільних навчальних закладах / А. В. Корнієнко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип 13, кн. 1. – С. 433–440.
438. **Корнієнко, А. В.** Педагогічні умови формування соціальної компетентності підлітків у позашкільних навчальних закладах / А. В. Корнієнко // Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 жовт. 2011 р., м. Київ. – Івано-Франківськ, 2011. – С. 93–96.
439. **Корольчук, О. С.** Соціально-педагогічна підтримка розвитку особистості у позашкільному освітньо-виховному середовищі / О. С. Корольчук, С. В. Долгополова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 106–109.

440. **Крекотіна, Т. М.** Роль позашкільної освіти у формуванні особистості школяра / Т. М. Крекотіна // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 257–263. – Бібліогр.: с. 263 (7 назв).

Te same // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / АПН України, Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 180–186. – Бібліогр.: с. 185–186 (7 назв).

441. **Лисенко, С. А.** Моральне виховання молоді в діяльності позашкільних закладів освіти / С. А. Лисенко, Н. М. Пятак // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – Вип. 9. – С. 104–112 : іл. – Бібліогр.: с. 112 (10 назв).

442. **Литовченко, О. В.** Виховання соціально компетентної особистості / О. В. Литовченко // Позашкілля. – 2010. – Листоп. (№ 11). – С. 5–6.

443. **Литовченко, О. В.** Виховання соціально компетентної особистості у позашкільних навчальних закладах / О. В. Литовченко // Позашкільна освіта: стратегія, інновації, практика : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 21–23 трав. 2009 р., м. Суми / МОН України, Нац. екол.-натураліст. центр [та ін.]. – Суми, 2009. – С. 26–33.

444. **Литовченко, О. В.** Виховання соціально компетентної особистості в позашкільному навчальному закладі / О. Литовченко // Шлях освіти. – 2009. – № 4. – С. 28–31.

445. **Литовченко, О. В.** Проблема дослідження: виховання соціально компетентної особистості / О. В. Литовченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 13, кн. 1. – С. 457–466.

446. **Литовченко, О. В.** Соціалізація учнів у позашкільних навчальних закладах / О. В. Литовченко // Пед. газета. – 2009. – Лют. (№ 2). – С. 3.

447. **Литовченко, О. В.** Соціальна адаптація підлітків у позашкільних навчальних закладах : наук.-метод. посіб. / О. В. Литовченко ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – [Б. м.] : [б. в.], 2007. – 103 с. – Бібліогр.: с. 70–78.

448. **Литовченко, О. В.** Соціальне становлення особистості / О. В. Литовченко // Пед. газета. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 3.

449. **Литовченко, О. В.** Соціальне становлення особистості у позашкільних навчальних закладах / О. В. Литовченко // Позашкілля. – 2011. – Трав. (№ 5). – С. 9–10.

450. **Литовченко, О. В.** Соціальне становлення особистості у позашкільних навчальних закладах: концептуальні основи дослідження

/ О. В. Литовченко // Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал : зб. матеріалів наук.-практ. конф., 7 квіт. 2011 р. / за ред. І. Д. Бега, О. В. Мельника. – Івано-Франківськ, 2011. – Вип. 1. – С. 153–156.

451. **Литовченко, О. В.** Соціальне становлення особистості у позашкільних навчальних закладах як проблема соціально педагогічної науки [Електронний ресурс] / О. В. Литовченко // Народна освіта : електрон. наук. фахове вид. / Ін-т педагогіки АПН України, Міжнар. освітній фонд ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – К., 2010. – Вип. 3. – Режим доступу: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/12/statti/litovchenko.htm>. – Назва з екрана.

452. **Литовченко, О. В.** Соціально-виховне середовище позашкільних навчальних закладів як чинник соціального становлення особистості [Електронний ресурс] / О. В. Литовченко // Освітологічний дискурс : електрон. наук. фахове вид. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – Електрон. дані. – К., 2011. – Вип. 3. – Режим доступу: http://innovations.kmpu.edu.ua/ENFV/2011_1/main.html. – Назва з екрана.

453. **Литовченко, О. В.** Теоретико-методичні засади виховання соціально компетентної особистості у позашкільних навчальних закладах / О. В. Литовченко // Нова пед. думка. – 2011. – № 3. – С. 14–16. – Бібліогр.: 8 назв.

454. **Лопатинська, В.** Формування гуманістичних цінностей підлітків у позашкільних навчальних закладах туристсько-краєзнавчого профілю / В. Лопатинська // Позашкільна освіта та виховання. – 2007. – № 1. – С. 19–26. – Бібліогр.: с. 26.

455. **Лопатинська, В. В.** Формування гуманістичних цінностей підлітків у позашкільних навчальних закладах туристсько-краєзнавчого профілю : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Лопатинська Валентина Василівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – 222, [6] с. – Бібліогр.: с. 178–203.

456. **Лопатинська, В. В.** Формування гуманістичних цінностей підлітків у позашкільних навчальних закладах туристсько-краєзнавчого профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Лопатинська Валентина Василівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – 20 с.

457. **Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти** / [авт.-уклад. В. С. Кудін] ; Черкас. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників. – Черкаси, 2008. – 44 с. – Бібліогр.: с. 42.

458. **Окушко, Т. К.** Виховання соціальної компетентності підлітків як сутність результату навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах / Т. К. Окушко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 122–127.

459. **Окушко, Т. К.** Оптимізація процесу формування соціальної компетентності підлітків у позашкільному навчальному закладі: теоретичний аспект / Т. К. Окушко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та

учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 13, кн. 1. – С. 451–456.

460. **Окушко, Т. К.** Соціально-педагогічна підтримка підлітків в освітньому просторі позашкільного навчального закладу / Т. К. Окушко // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі : матеріали методол. семінару АПН України, 19 берез. 2008 р. / Від-ня психології, вік. фізіології та дефектології АПН України, Від-ня теорії та історії педагогіки АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2008. – С. 583–589. – Бібліогр.: с. 589 (4 назви).

461. **Окушко, Т. К.** Соціально-педагогічні умови корекції девіантної поведінки підлітків у позашкільних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Окушко Тетяна Костянтинівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2009. – 240, [3] арк. – Бібліогр.: арк. 218–240.

462. **Окушко, Т. К.** Соціально-педагогічні умови корекції девіантної поведінки підлітків у позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Окушко Тетяна Костянтинівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2009. – 19 с.

463. **Останіна, Н. С.** Клуби для учнівської молоді як центри формування загальнолюдських цінностей сучасної особистості / Н. С. Останіна // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2007. – № 3. – С. 57–59. – Бібліогр.: 7 назв.

464. **Петрочко, Ж. В.** Забезпечення прав дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, в умовах дитячого об'єднання / Ж. В. Петрочко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 138–144.

465. **Помиткін, Е. О.** Специфіка забезпечення процесу духовного зростання молоді в закладах позашкільної освіти / Е. О. Помиткін // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 4. – С. 303–310 : іл. – Бібліогр.: с. 309–310 (12 назв).

466. **Пустовіт, Г. П.** Екологічне виховання у позашкільних закладах України / Григорій Петрович Пустовіт // Пед. вісн. Хмельницького ППО. – 2010. – № 2. – С. 8–11.

467. **Пустовіт, Г. П.** Категорія „Я” і моя професія як чинник становлення особистості у позашкільному навчальному закладі / Григорій Петрович Пустовіт // Педагогічний дискурс : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки НАПН України, Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. – Хмельницький, 2010. – Вип. 8. – С. 194–197. – Бібліогр.: 11 назв.

468. **Пустовіт, Г. П.** Психолого-педагогічний контекст усвідомлення старшокласниками категорії „Я” і моя майбутня професія” у позашкільному навчальному закладі / Г. П. Пустовіт // Освіта Донбасу. – 2010. – № 6. – С. 5–10.

469. **Пустовіт, Г. П.** Філософсько-культурологічний аспект взаємодії людини і природи : [виховання у закл. позашкл. освіти] / Григорій Петрович Пустовіт // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. Педагогіка та психологія / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2009. – Вип. 452. – С. 107–122.
470. **Ращенко, А.** Національна самосвідомість як поклик часу : про особливості виховання / Анна Ращенко // Позашкілля. – 2008. – Січ. (№ 1). – С. 7–17.
471. **Різник, О.** Клуб інтелектуальних ігор : сприяння соціалізації особистості дитини / Олена Різник // Позашкілля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 17–19 ; Лют. (№ 2). – С. 12–20.
472. **Романовська, Л. І.** Проблема організації соціального виховання школярів у загальноосвітніх навчальних закладах [засобами позашкільної освіти] / Л. І. Романовська // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. Сер.: Педагогіка. Психологія / Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2009. – Вип. 11 (спец. вип.). – С. 41–44. – Бібліогр.: с. 43–44 (17 назв).
473. **Савенко, О. О.** Формування підприємницької компетентності учнівської молоді в позашкільному навчальному закладі / О. О. Савенко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 146–148.
474. **Салтикова, О.** Виховання громадської відповідальності особистості : можливості позашкл. освіти / О. Салтикова // Позашкл. освіта та виховання. – 2008. – № 2. – С. 21–26.
475. **Салтикова, О.** Надати право бути іншим : виховання толерантності у позашкільному закладі / Ольга Салтикова // Позашкілля. – 2008. – Листоп. (№ 11). – Вкладка, с. 2–16.
476. **Салтикова, О. В.** Організація позашкільними навчальними закладами вільного часу учнівської молоді – основа безперервності процесу громадянського становлення особистості / О. В. Салтикова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 155–160.
477. **Соціально-педагогічна** виховна система ПДМ : заг. характеристика : [напрацювання колективу Рівнен. міськ. Палацу дітей та молоді] // Позашкілля. – 2011. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 5–10.
478. **Стародубцева, І. В.** Формирование у подростков социального опыта в условиях детского оздоровительного центра : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Стародубцева Ирина Викторовна ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2010. – 255, [10] арк. – Библиогр.: арк. 165–192.
479. **Стародубцева, І. В.** Формування у підлітків соціального досвіду в умовах дитячого оздоровчого центру : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Стародубцева Ірина Вікторівна ; АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2010. – 19 с. : рис., табл.

480. **Сущенко, Т.** Позашкільна педагогіка і становлення особистості / Т. Сущенко // Позашкільна освіта та виховання. – 2007. – № 1. – С. 14–18. – Бібліогр.: с. 18.
481. **Таран, Н.** Основні принципи виховання дітей в екологічних експедиціях / Н. Таран // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 71–72.
482. **Тарасенко, О. М.** Формування життєво необхідних навичок у системі компетентісно зорієнтованого розвитку учнів в умовах позашкільного навчального закладу / О. М. Тарасенко, К. К. Карафет // Пед. скарбниця Донеччини. – 2008. – № 2. – С. 23–25.
483. **Тихенко, Л.** Національне виховання особистості у процесі пошуково-дослідницької роботи / Л. Тихенко // Позашкільна освіта та виховання. – 2007. – № 2. – С. 26–30. – Бібліогр.: с. 30.
484. **Формування бережливого ставлення до природи рідного краю як складова виховання громадянина-патріота в умовах позашкільного навчального закладу** / [Кудін В. С.] ; Черкас. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників. – Черкаси, 2008. – 68 с. – Бібліогр.: с. 68.
485. **Ціпан, Т. С.** Соціально-педагогічний центр як умова громадянського виховання підлітків / Т. С. Ціпан // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер.: Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 96–102. – Бібліогр.: с. 102 (8 назв).
486. **Чаус, І.** „Ми” : навч.-вихов. прогн. для підлітків : [фахівцям позашкільної освіти про моральне виховання] / Ірина Чаус // Позашкільля. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 22–24.
487. **Чаус, І.** Реалізація програми „Ми” : метод. рек. / Ірина Чаус // Позашкільля. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 25–32. – Бібліогр.: 21 назв.
488. **Чепур, О. С.** Соціально-психологічна робота з обдарованими дітьми у позашкільних закладах освіти / О. С. Чепур // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. Сер.: Педагогіка. Психологія / Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2009. – Вип. 11 (спец. вип.), ч. 2. – С. 202–206 : іл. – Бібліогр.: с. 206 (4 назви).
489. **Чертова, К. М.** Розвиток ідей соціального виховання школярів у вітчизняній педагогічній теорії та практиці (друга половина ХХ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Чертова Кіра Миколаївна ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2007. – 195 арк.
490. **Чертова, К. М.** Розвиток ідей соціального виховання школярів у вітчизняній педагогічній теорії та практиці (друга половина ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Чертова Кіра Миколаївна ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2007. – 20 с.
491. **Шагай, Н. М.** Педагогічні умови морального виховання учнів початкових класів у позашкільних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук :

13.00.07 / Шагай Надія Михайлівна ; Рівнен. держ. гуманітарний ун-т. – Рівне, 2007. – 339 арк.

492. **Шагай, Н. М.** Педагогічні умови морального виховання учнів початкових класів у позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Н. М. Шагай ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – 20 с.

493. **Шипко, А. Л.** Моральне виховання особистості у туристських подорожах / А. Л. Шипко // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2007. – Вип. 46. – С. 160–164 : іл. – Бібліогр.: с. 164 (8 назв).

494. **Шипко, А. Л.** Особливості морального виховання особистості у туристсько-краєзнавчій діяльності / А. Л. Шипко // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2007. – Вип. 34. – С. 98–101. – Бібліогр.: 3 назв.

3.3. Фізично-оздоровча діяльність позашкільних навчальних закладів

495. **Альманах** дитячих оздоровчих закладів України. Вип. 1 / [упоряд. Н. Г. Гороховська]. – К. : Престиж Медіа Інформ, 2011. – 248 с.

496. **Васильєва, Н.** Виховання громадянина : пріоритети діяльності відділу туризму та краєзнавства : [для позашкільн. закл. освіти] / Наталія Васильєва, Олена Кухарська // Позашкільля. – 2009. – Жовт. (№ 10). – Вкладка, с. 31–32.

497. **Вербицький, В. В.** Впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі позашкільного закладу – пріоритетне завдання сучасної освіти / В. В. Вербицький // Культура здорового способу життя та екологічне виховання як складові змісту позашкільної освіти : матеріали наук.-практ. конф., 25–27 трав. 2010 р., м. Полтава / Ін-т проблем виховання АПН України, Голов. упр. освіти і науки Полтав. облдержадмін., Нац. екол.-натураліст. центр учн. молоді, Полтав. обл. екол.-натураліст. центр учн. молоді. – Полтава, 2010. – С. 7–11.

498. **Вишгак, О.** Горизонти літа : метод. зб. для організації літнього відпочинку дітей / О. Вишгак // Шкіль. світ. – 2008. – Квіт. (№ 13). – С. 4–62.

499. **Гарбузенко, В. Д.** Сторінки з історії розвитку дитячого туристсько-краєзнавчого руху в області / В. Д. Гарбузенко // Пед. вісн. – Кіровоград, 2007. – № 3. – С. 24–27.

500. **Драган, О. А.** Психолого-педагогічний супровід підлітків у літніх оздоровчих таборах / О. А. Драган, Т. М. Третяк // Культура безпеки, екології та здоров'я. – 2010. – № 8. – С. 51–55. – Бібліогр.: 5 назв.

501. **Дубровська, Л.** Технології формування здорового способу життя в умовах літнього оздоровчого табору / Л. Дубровська, В. Дубровський, В. Ковнер // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки // Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2008. – № 1. – С. 16–119. – Бібліогр.: 4 назв.

502. **Єрегіна, С.** Фізкультура і спорт у дитячому таборі: „професійна кухня” інструктора / С. Єрегіна // Соц. педагог. – 2008. – Трав. (№ 5). – С. 36–38.
503. **Жукотинський, К. К.** Формування фізичної культури учнів 8–9 класів у процесі фізкультурно-спортивної роботи в позашкільних навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Жукотинський Корнелій Костянтинович; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – 279 арк.
504. **Жукотинський, К. К.** Формування фізичної культури учнів 8–9 класів у процесі фізкультурно-спортивної роботи в позашкільних навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Жукотинський Корнелій Костянтинович; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2007. – 20 с.
505. **Зайцева, К. А.** Гігієнічне обґрунтування методів раціональної організації навчальної та позашкільної діяльності учнів, що навчаються за схемою „школа–вищий навчальний заклад”: автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.02.01 / Зайцева Кристина Анатоліївна; Держ. установа „Інститут гігієни та медичної екології ім. О. М. Марзеева АМН України. – К., 2009. – 21 с.
506. **Ільченко, А.** Звідки спортивні резерви?: про фізичне виховання молоді / Анатолій Ільченко // Позашкілля. – 2008. – Берез. (№ 3). – С. 11.
507. **Ільченко, А.** Особливості відбору і підготовки обдарованих вихованців у позашкільних навчальних закладах спортивного профілю / А. І. Ільченко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика: зб. наук. пр. / АПН України. – К., 2009. – Вип. 2. – С. 202–207: іл. – Бібліогр.: с. 207 (6 назв).
508. **Ільченко, О. І.** Науково-технічна творчість та заняття технічними видами спорту учнівської молоді України як ефективна реалізація навчально-виховної діяльності педагогів позашкільних навчальних закладів / О. І. Ільченко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 66–67.
509. **Калюжна, О.** Поняттєво-категоріальний апарат дослідження навичок здорового способу життя у позашкільному навчальному закладі / О. Калюжна // Наук. вісн. Чернів. ун-ту: зб. наук. пр. Педагогіка та психологія / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2007. – Вип. 345. – С. 95–103. – Бібліогр.: с. 102–103 (18 назв).
510. **Калюжна, О. І.** Формування навичок здорового способу життя підлітків у позашкільному навчальному закладі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Калюжна Оксана Іванівна; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2010. – 233, [4] с. – Бібліогр.: с. 210–233.
511. **Карасенко, В.** Розвиток екологічного туризму на території Національного заповідника „Хортиця” / В. Карасенко // Географія та основи економіки в шк. – 2007. – № 3. – С. 36–37.
512. **Києнко-Романюк, Л.** Формування соціальних компетентностей задля збереження здоров'я як один з імперативів соціалізації підлітків у ПНЗ

- / Лариса Києнко-Романюк // Нова пед. думка. – 2011. – № 3. – С. 23–26. – Бібліогр.: 9 назв.
513. **Китиченко, С. О.** Організація туристсько-краєзнавчих подорожей з учнівською молоддю / С. О. Китиченко // Позашкл. освіта. – 2011. – № 2. – С. 12–17. – Бібліогр.: 6 назв.
514. **Косило, М. Ю.** Передумови становлення туристсько-краєзнавчої роботи в Україні: [у закл. позашкл. освіти] / М. Ю. Косило // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / Південноукр. регіонал. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів. – Херсон, 2010. – Вип. 8. – С. 257–260. – Бібліогр.: с. 259–260 (32 назви).
515. **Косило, М.** Туристсько-краєзнавча робота в позашкільному навчальному закладі сприяє творчому розвитку особистості школярів: [розмова з дир. Івано-Франків. обл. держ. центру туризму і краєзнавства учн. молоді М. Косилом та його заст. С. Сабадою й О. Шатурмою про діяльність закл. / вела О. Жованик] // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 3. – С. 4–17.
516. **Лукьянова, Л.** Инновационное содержание образования в туризме / Л. Лукьянова // Імідж сучас. педагога. – 2007. – № 1/2. – С. 60–63. – Библиогр.: 15 назв.
517. **Методичні рекомендації щодо організації виховного процесу в дитячих оздоровчих закладах** / Чернів. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Обл. центр туризму, краєзнавства та екскурсій учн. молоді, Обл. дит.-юнац. спорт. школа. – Чернівці, 2010. – 203 с.
518. **Наказний, М.** Оздоровлення дітей і підлітків в умовах дитячого оздоровчого закладу в Україні: правове регулювання / М. Наказний // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2008. – Вип. 1. – С. 163–175.
519. **Наказний, М. О.** Проектування діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку: теорія і технологія: монографія / М. О. Наказний; за ред. С. О. Сисоєвої; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2010. – 476 с. – Бібліогр.: с. 436–474.
520. **Наказний, М.** Розвиток особистості дитини в умовах функціонування дитячого оздоровчого закладу: психологічний аспект / М. Наказний // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2008. – № 6. – С. 119–132. – Бібліогр.: 5 назв.
521. **Наказний, М. О.** Створення безпечних умов оздоровлення та відпочинку дітей і підлітків у позашкільному закладі освіти / М. О. Наказний // Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – К., 2008. – Вип. 3. – С. 107–116: іл.
522. **Наказний, М. О.** Теорія і практика проектування діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07 / Наказний Микола Олексійович; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2011. – 522, [17] с. – Бібліогр.: с. 393–440.

523. **Наказний, М. О.** Теорія і практика проектування діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 / Наказний Микола Олексійович ; Ін-т пробл. виховання НАПН України. – К., 2011. – 42 с. : рис.

524. **Організаційно-методичні** засади виховної роботи в літніх оздоровчих таборах : метод. посіб. / В. Д. Гаврішко [та ін.] ; Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. – Хмельницький : [Вид-во ХГПА], 2011. – 255 с.

525. **Організація** роботи літнього екологічного табору / Всеукр. екол. ліга, Центр екол. освіти та інформації ; упоряд. Т. В. Тимочко [та ін.]. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2008. – 32 с.

526. **Паненко, В.** Альпінізм : навч. прогр. : [з досвіду роботи клубу „Абалаковець” Сум. палацу дітей та юнацтва] / Віра Паненко // Позашкілля. – 2008. – Черв. (№ 6). – Вкладка, с. 4–19.

527. **Подтереба, С.** Формування у дітей та молоді культури здоров'я засобами позашкільної освіти / С. Подтереба // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2007. – № 5. – С. 64–70.

528. **Позашкільний туризм і краєзнавство в Україні: історія та сьогодення** / Укр. держ. центр туризму і краєзнавства учн. молоді ; [авт.-упоряд.: Наталя Савченко та ін. ; редкол.: Наталя Савченко (голова) та ін.]. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2010. – 408 с.

529. **Савченко, Н.** Дитячо-юнацький туризм і краєзнавство сьогодні та у майбутньому : [витоки становлення та створення системи дит.-юнац. туризму і краєзнавства] / Н. Савченко // Позашкіл. освіта та виховання. – 2009. – № 2. – С. 47–52.

530. **Соловей, М. В.** Зміст туристсько-краєзнавчої роботи в сучасному навчальному закладі як засіб виховання особистості : [у рамках позашкіл. освіти] / М. В. Соловей // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі : матеріали методол. семінару АПН України, 19 берез. 2008 р. / Від-ня психології, вік. фізіології та дефектології АПН України, Від-ня теорії та історії педагогіки АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2008. – С. 259–265. – Бібліогр.: с. 265 (11 назв).

531. **Соловей, М.** Структура і зміст екскурсійно-туристичної роботи у сучасному навчальному закладі / М. Соловей // Наук. вісн. Чернів. ун-ту. Педагогіка та психологія / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2008. – Вип. 393. – С. 153–160. – Бібліогр.: с. 160 (11 назв).

532. **Солонцова, Т. М.** Знайомтесь – табір „Веселка” : [про роботу оздоровчого табору „Веселка”, м. Дніпропетровськ] / Т. М. Солонцова // Нива знань. – 2011. – № 2. – С. 66–69.

533. **Старовойтенко, О. А.** Оздоровчий туризм / О. А. Старовойтенко // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. / Наук.-дослід. екон. ін-т. – 2011. – № 6. – С. 152–156. – Бібліогр.: С. 155–156.

534. **Стародубцева, І. В.** Науковий пошук сучасної моделі виховної роботи в дитячому оздоровчому центрі / І. В. Стародубцева // Горизонти освіти. Психологія. Педагогіка. – 2011. – № 2. – С. 144–147.

535. **Тихенко, Л. В.** Здоров'язберігаючі технології як умова творчого розвитку та успішної діяльності вихованців позашкільних навчальних закладів / Л. В. Тихенко // Пед. науки : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2007. – Ч. 1 : Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка. – С. 133–137. – Бібліогр.: с. 136 (5 назв).

536. **Формування у дітей і молоді культури здоров'я (фізичного, психічного, духовного) засобами позашкільної освіти : бібліогр. матеріали / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. М. Ворон, С. В. Чернобровкіна ; бібліогр. ред. О. В. Углова ; наук. ред. П. І. Рогова]. – К., 2007. – 34 с.**

537. **Шамич, О.** Систематичність проведення занять у дитячих спортивних об'єднаннях за місцем проживання – чинник підвищення громадянської активності підлітків : [результати експерименту] / О. Шамич // Фіз. виховання в шк. – 2007. – № 3. – С. 45–49. – Бібліогр.: 14 назв.

538. **Шамич, О.** Фізкультурно-ігрове середовище формування здібного підлітка-організатора активного дозвілля в дитячих об'єднаннях за місцем проживання / О. Шамич // Фіз. виховання в шк. – 2007. – № 1. – С. 53–55. – Бібліогр.: 10 назв.

539. **Шаповалова, Т. Г.** Валеологічний аспект експедиційної роботи серед дітей та молоді / Т. Г. Шаповалова // Пед. науки : зб. наук. пр. / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2007. – № 3. – С. 154–160.

540. **Шаповалова, Т. Г.** Валеологічний лікбез керівника гуртка / Т. Г. Шаповалова // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 46. – С. 277–281.

541. **Шумілова, І. Ф.** Роль дитячих оздоровчих таборів в організації відпочинку дітей / І. Ф. Шумілова // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 43. – С. 422–426.

3.4. Художньо-естетичний, культурний розвиток особистості в позашкільній освіті

542. **Аленченко, Н.** Віхи української культури : творчий проект : [метод. рек. педагогам позашкільної освіти щодо проведення виховних заходів] / Надія Аленченко // Позашкілля. – 2011. – Верес. (№ 9). – Вкладка, с. 13.

543. **Арсієнко, О.** Метод проектів у студії образотворчого мистецтва / Олена Арсієнко // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 18.

544. **Благова, Т.** Організація художньо-естетичного виховання у системі позашкільної освіти 1917–1921 рр. / Т. Благова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2008. – № 1. – С. 239–246. – Бібліогр.: 9 назв.

545. **Великдень очима** дітей : каталог граф. робіт вихованців ШОМ „Суцвіття” Центру позашкільної роботи Бабушкінського р-ну м. Дніпропетровська / Голов. упр. освіти і науки Дніпропетр. облдержадмін., Дніпропетр. обл. дит.-юнац. кінотеатр „Веснянка”. – Д. : [Ліра], 2010. – 43 с. : іл.

546. **Волощук, А. В.** Аспекти системи позашкільної художньої освіти школярів Золтана Баконія / А. В. Волощук // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2009. – Вип. 145. – С. 13–16. – Бібліогр.: с. 15–16 (13 назв).

547. **Волощук, А.** Виховання молоді засобами образотворчого мистецтва в ідеях В. О. Сухомлинського та З. С. Баконія: порівняльний аспект : [у позашкільній освіті] / А. Волощук // Наук. вісн. Чернів. ун-ту. Педагогіка та психологія / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2008. – Вип. 393. – С. 13–23. – Бібліогр.: с. 21–22 (26 назв).

548. **Волощук, А. В.** Творчі пленерні екскурсії як форма позашкільного художнього навчання (з досвіду роботи художника-педагога Золтана Баконія) / А. В. Волощук // Соціалізація особистості : зб. наук. пр. / МОН України, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – Т. 31. – С. 235–248.

549. **Волощук, А. В.** Традиції та новації розвитку позашкільної художньої освіти (на прикладі образотворчої студії Ужгородського палацу дітей та юнацтва в 1990-х–2000-х роках) / А. В. Волощук // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 11, Соціологія, соціальна робота. Соціальна педагогіка, управління / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 8. – С. 90–95.

550. **Воропаєв, Є. В.** Дитяче театральне співтовариство: психологічні особливості учасників / Є. В. Воропаєв // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 10 : Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія, вип. 2. – С. 124–134.

551. **Ганько, Н.** „Світлиця” : про роботу фольклор.-етногр. клубу / Надія Ганько // Позашкільля. – 2008. – Лют. (№ 2). – С. 14–26.

552. **Горбов, А. С.** Постановка видовищно-театралізованих заходів : [позашкільна діяльність] / А. С. Горбов. – К. : Шкіль. світ, 2010. – 128 с. – (Б-ка „Шкільного світу”).

553. **Гудовсек, О. А.** Становлення і розвиток естетичного виховання учнів у позашкільних закладах України (1954–1991 рр.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гудовсек Оксана Анатоліївна ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2011. – 254 арк. : рис., табл. – Бібліогр.: арк. 216–254.

554. **Гудовсек, О. А.** Становлення і розвиток естетичного виховання учнів у позашкільних закладах України (1954–1991 рр.) : автореф. дис. ... канд.

пед. наук : 13.00.01 / Гудовсек Оксана Анатоліївна ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2011. – 20 с. : рис., табл.

555. **Гуцол, А.** Естетичне виховання школярів у позашкільних закладах освіти Луганської та Донецької областей (1960-ті – початок 1980-х років) / А. Гуцол // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2008. – Вип. 3. – С. 51–54.

556. **Дитячий фольклорний колектив** : програма : рекомендовано М-вом освіти і науки України : лист від 18.07.2007 № 1/11–5303 // Позашкільля. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 46–51. – Бібліогр.: 25 назв.

557. **Житник, О.** Перлини району : з досвіду роботи Красноармійського БДЮТ : [25 років – Будинку дитячої творчості Донец. обл.] / Ольга Житник // Позашкільля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 20–21.

558. **Земляна, О. В.** Образотворче мистецтво як засіб художньо-естетичного виховання молодших школярів [у закладах позашкільної освіти] / О. В. Земляна // Проблеми сучасної педагогічної освіти : [зб. ст.]. Сер.: Педагогіка і психологія / РВНЗ „Кримський гуманітарний університет”. – Ялта, 2009. – Вип. 21, ч. 3. – С. 123–127.

559. **Караваєва, І.** Дидактична гра : на заняттях образотв. мистецтва : [метод. розробки для фахівців позашкіль. освіти] / Ірина Караваєва // Позашкільля. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 10–11.

560. **Касанюк, М. В.** Дослідження впливу засобів естетичного виховання на школярів і спортивну молодь / М. В. Касанюк // Освіта Донбасу. – 2007. – № 5/6. – С. 43–46. – Бібліогр.: 25 назв.

561. **Квітка, Н.** Поетичний клуб „Пролісок” / Наталя Квітка // Позашкільля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 54–55.

562. **Коваль, В.** Успіхи вихованців – наша найбільша радість : [про Центр дит. і юнац. творчості МЖК-1, м. Львів] / Володимир Коваль // Позашкільля. – 2011. – Лют. (№ 2). – С. 21–22.

563. **Ковальова, Н.** „Ми таланти твої, Україно” : творчий звіт позашкільного закладу : [Центр дит. та юнац. творчості „Перлинка”, м. Кіровоград] / Наталя Ковальова // Позашкільля. – 2008. – Лип. (№ 7). – С. 33–45.

564. **Ковмір, О.** Методика розвитку музичного мислення підлітків у позашкільних закладах освіти / О. Ковмір // Рідна шк. – 2009. – № 5/6. – С. 28–31. – Бібліогр.: 7 назв.

565. **Ковмір, О. М.** Педагогічні умови формування музичного мислення підлітків у позашкільних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ковмір Олена Миколаївна ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – 257, [4] арк. : рис., табл. – Бібліогр.: арк. 233–257.

566. **Ковмір, О. М.** Педагогічні умови формування музичного мислення підлітків у позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ковмір Олена Миколаївна ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – 20 с. : рис.

567. **Колектив естрадної пісні**: програма : [рекомендовано М-вом освіти і науки України : лист від 18.07.2007 № 1/11-5303] // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 30–34. – Бібліогр.: 23 назви.

568. **Комаровська, О.** Початковий курс історії театрального мистецтва : навч. програма для театр. шкіл та театр. відділень шкіл мистецтв / Оксана Комаровська // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – Вкладка, с. 1–32.

569. **Корнієнко, А. В.** Майстер-клас у гуртках художньо-естетичного напрямку / А. В. Корнієнко // Мистецтво та освіта. – 2011. – № 2. – С. 44–47.

570. **Корнієнко, А. В.** Методи формування соціальної компетентності підлітків в гуртках художньо-естетичного напрямку у позашкільних навчальних закладах / А. В. Корнієнко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кіровоград, 2010. – Вип. 14, кн. 1. – С. 174–182.

571. **Корнієнко, А. В.** Народне мистецтво як джерело виховання творчої особистості в позашкільних навчальних закладах / А. В. Корнієнко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 1. – С. 556–563.

572. **Корнієнко, А. В.** Організаційно-педагогічні умови виховання соціальної компетентності у гуртках декоративно-ужиткового мистецтва позашкільних навчальних закладів / А. В. Корнієнко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 15, кн. 2. – С. 37–45.

573. **Корнієнко, А. В.** Організаційно-педагогічні умови підвищення виховного потенціалу гуртків художньо-естетичного напрямку в позашкільних навчальних закладах / А. В. Корнієнко // Позашкільна освіта: стратегія, інновації, практика : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 21–23 трав. 2009 р., м. Суми / Нац. екол.-натураліст. центр [та ін.]. – Суми, 2009. – С. 34–39.

574. **Крупник, В.** Юний гітарист : програма гуртка / Вікторія Крупник // Позашкілля. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 52–55. – Бібліогр.: 7 назв.

575. **Лавриш, І.** Освітньо-виховні функції музичного театру-студії в системі позашкільної освіти / І. Лавриш // Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки АПН України, Нац. акад. образотв. мистецтва і архіт., Мистецький ін-т худ. моделювання та дизайну ім. С. Далі. – К., 2008. – Вип. 3. – С. 300–309.

576. **Лесневська, А. В.** Розвиток творчих здібностей підлітків засобами народного мистецтва у позашкільних виховних закладах / А. В. Лесневська // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 116–123.

577. **Литовченко, О.** Виховання творчої особистості учнів у позашкільних навчальних закладах художньо-естетичного профілю

/ О. Литовченко // Позашкільн. освіта та виховання. – 2007. – № 2. – С. 21–25. – Бібліогр.: с. 25.

578. **Литовченко, О. В.** Розвиток художньо-творчих інтересів учнів у контексті виховання творчої особистості у позашкільних навчальних закладах / О. В. Литовченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – Вип. 10. – С. 539–547.

579. **Литовченко, О. В.** Специфіка мотивації творчої особистості підлітка (теоретичний аспект) / О. В. Литовченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 265–272.

580. **Ліпська, С. Л.** Методичне забезпечення ефективності музично-виконавської підготовки учнів позашкільного закладу / С. Л. Ліпська // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 16, Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 6. – С. 191–195. – Бібліогр.: с. 195 (7 назв).

581. **Ліпська, С. Л.** Методичні засади удосконалення музично-виконавської підготовки учнів в умовах позашкільної спеціалізованої освіти : дис ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ліпська Світлана Леонідівна ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 267 арк.

582. **Ліпська, С. Л.** Методичні засади удосконалення музично-виконавської підготовки учнів в умовах позашкільної спеціалізованої освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ліпська Світлана Леонідівна ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 20 с.

583. **Ліпська, С.** Музично-творчі завдання у процесі виконавської підготовки учнів позашкільного закладу / С. Ліпська // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – Вип. 2. – С. 23–28.

584. **Ліпська, С. Л.** Педагогічне керівництво процесом музично-виконавської підготовки учнів позашкільного закладу / С. Л. Ліпська // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 14, Теорія і методика мистецької освіти / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 4 : Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. „Гуманістичні орієнтири мистецької освіти”, 26–27 квіт. 2007 р. – С. 135–140. – Бібліогр.: с. 140 (6 назв).

585. **Мартинюк, Л. В.** Формування музично-образних уявлень підлітків у процесі виконавської діяльності в мистецьких позашкільних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Мартинюк Любов Василівна ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – 259, [6] арк. – Бібліогр.: арк. 233–259.

586. **Мартинюк, Л. В.** Формування музично-образних уявлень підлітків у процесі виконавської діяльності в мистецьких позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Мартинюк Любов Василівна ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – 21 с. : табл.

587. **Матвєєва, Г. Д.** Розвиток особистості дитини засобами художньо-естетичної освіти : [у позашкл. закл. освіти] / Г. Д. Матвєєва // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 148–155.
588. **Матюхова, Т. Я.** Школа мистецтва життєвої компетентності та успіху (Проект будинку дитячої та юнацької творчості) / Т. Я. Матюхова, В. А. Романенко // Моделі компетентного випускника 12-річної школи: сутність, пріоритети, пошук відповідей на виклики ХХІ століття : матеріали Всеукр. наук.-пошук. конф., 16–17 трав. 2007 р. / АПН України, Ін-т педагогіки АПН України, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України, Донец. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К. ; Донецьк, 2007. – Т. 2, ч. 1. – С. 213–219. – Бібліогр.: с. 217 (9 назв).
589. **Мельченко, В.** Орнаментальне ковальство : організац.-метод. рек. / Валентина Мельченко, Віктор Міхальов // Позашкілля. – 2011. – Лют. (№ 2). – С. 35–37.
590. **Петлицька, Н.** Основи мистецтв : освітня прогр. від. худож. творчості / Наталія Петлицька // Позашкілля. – 2009. – Жовт. (№ 10). – Вкладка, с. 13–17.
591. **Плохотнюк, О. С.** Особливості формування ціннісних орієнтацій підлітків у сфері музики (в умовах діяльності позашкільних закладів) / О. С. Плохотнюк // Освіта Донбасу. – 2007. – № 1. – С. 55–59. – Бібліогр.: 5 назв.
592. **Садовенко, С.** Дивосвіт українського фольклору : прогр. муз.-естет. навчання і виховання дітей дошкл. віку / Світлана Садовенко // Позашкілля. – 2008. – Черв. (№ 6). – С. 33–47 ; Верес. (№ 9). – С. 41–49.
593. **Садовенко, С. М.** Особливості програми музичного розвитку дітей дошкільного віку на матеріалі українського музичного фольклору в закладах позашкільної освіти / С. М. Садовенко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 14, Теорія і методика мистецької освіти / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 5 : Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. „Гуманістичні орієнтири мистецької освіти”, 26–27 квіт. 2007 р. – С. 153–157. – Бібліогр.: с. 157 (11 назв).
594. **Саулькіна, Н. В.** Авторська програма дитячої оперної студії: для позашкільних навчальних закладів / Н. В. Саулькіна // Позашкл. освіта. – 2011. – № 7. – С. 6–13. – Бібліогр.: 10 назв.
595. **Соціалізація дітей та молоді з особливими потребами : комплексна прогр.** [для танцювальних гуртків, затв. Наук.-метод. центром Упр. освіти Оболон. район. у м. Києві Держ. адмін.] // Позашкілля. – 2008. – Черв. (№ 6). – С. 20–30.
596. **Стефанюк, О.** Чарівний світ мистецтва : прогр. гуртка з образотв. мистецтва : дошкл. вік : [для позашкл. навч. закл.] / Оксана Стефанюк // Позашкілля. – 2008. – Листоп. (№ 11). – С. 41–44.

597. **Фляк, Н.** Ліки для душі, або в гостях у „Бджілки”: [про гурток образотв. мистецтва] / Наталя Фляк // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 22–23.

598. **Фурсенко, Т.** Аналіз сучасного стану позашкільної роботи з підлітками у сфері музики / Т. Фурсенко // Рідна шк. – 2007. – № 7/8. – С. 32–35. – Бібліогр.: 7 назв.

599. **Шевкунова, О.** Умови успішної соціалізації обдарованої дитини: досвід ансамблю бального танця „Фієста” / Олена Шевкунова // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 16–17.

600. **Шупер, О.** Все у світі – засобами руху: про організацію занять у хореогр. ансамблі: [з досвіду роботи Кіровогр. обл. центру дит. та юнац. творчості] / Олена Шупер // Позашкілля. – 2008. – Груд. (№ 12). – С. 20–25.

601. **Янакова, Г.** Вишивка – духовна скарбниця народу: заняття для дітей з психофізичними порушеннями / Галина Янакова // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 25–26.

РОЗДІЛ 4. Науково-освітня діяльність позашкільних навчальних закладів. Мала академія наук України

602. **Андрєєв, О.** Створення умов для вивчення картини мікросвіту та методів управління нею на основі нанотехнологічного підходу в наукових секціях Малої академії наук / О. Андрєєв // Нова пед. думка. – 2010. – № 4. – С. 167–169. – Бібліогр.: 5 назв.

603. **Адріанов, В.** Пошуково-дослідницька діяльність учнівської молоді : інноваційні напрями роботи / Віктор Адріанов // Позашкілля. – 2010. – Жовт. (№ 10). – Вкладка, с. 17–19.

604. **Андріанов, В.** Творчі лабораторії учених : [про роботу Нац. екол.-натураліст. центру учн. молоді з науково обдар. дітьми] / В. Андріанов // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 13–15. – Бібліогр.: 11 назв.

605. **Балагура, Т.** Мала академія літератури і журналістики – відкриває світові юні таланти / Т. Балагура // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. – № 9. – С. 114–118.

606. **Белошицький, О. О.** Розвиток технічної творчості учнів у позашкільних закладах освіти України (20–30 рр. ХХ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Белошицький Олександр Олександрович ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2007. – 229 арк.

607. **Белошицький, О. О.** Розвиток технічної творчості учнів у позашкільних закладах освіти України (20–30 рр. ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Белошицький Олександр Олександрович ; Ін-т проф.-техн. освіти АПН України. – К., 2007. – 19 с. – Бібліогр.: с. 15–16.

608. **Биковський, Т. В.** Розвиток технічних творчих здібностей учнів позашкільних навчальних закладів / Т. В. Биковський // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 13–16.

609. **Бібліотечка позашкільника** : спецвипуск / Упр. освіти і науки Закарпат. облдержадмін., Закарпат. обл. екол.-натураліст. центр учн. молоді ; [редкол.: Геревич О. В. (голова) та ін.]. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2011. – 155 с.

610. **Білоус, С. Ю.** Методика динамічного моделювання як основа педагогічної системи „Школа – Мала академія наук” / С. Ю. Білоус // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 195–204 : іл. – Бібліогр.: с. 204 (6 назв).

611. **Білоус, С. Ю.** Методика моделювання як основа педагогічної системи „ЗНЗ – Мала академія наук” / С. Ю. Білоус // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН

України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 269–278. – Бібліогр.: с. 277–278 (6 назв).

612. **Білоус, С. Ю.** Педагогічна система „Школа – Мала академія наук” як модель нової освіти / С. Ю. Білоус // Інноваційні технології навчання обдарованої молоді : матеріали міждисциплінар. наук.-практ. конф., 2–3 груд. 2009 р., м. Київ / Ін-т обдар. дитини АПН України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України. – [К.], [2009?]. – С. 30–37 : іл. – Бібліогр.: с. 37 (6 назв).

613. **Благосмислов, О. С.** Заняття в гуртках технічного спрямування центрів науково-технічної творчості як фактор впливу на вибір професії / О. С. Благосмислов // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2007. – Вип. 8. – С. 132–135 : іл. – Бібліогр.: с. 135 (9 назв).

614. **Благосмислов, О. С.** Професійна орієнтація учнів в гуртках технічного спрямування / О. С. Благосмислов // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Глухів. держ. пед. ун-т. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 196–199 : іл. – Бібліогр.: с. 199 (9 назв).

615. **Вербицкий, В. В.** Механизм построения внешкольного экологического образования Украины в контексте устойчивого развития общества / Владимир Валентинович Вербицкий // Экологическое образование в интересах устойчивого развития : материалы XVII Междунар. конф. „Образование в области изменения климата и альтернативной энергетики”, 29–30 июня 2011 г. / Зеленый крест, Академия МНЭПУ. – М., 2011. – С. 144–145.

616. **Вербицкий, В. В.** Образование для устойчивого развития – приоритетная задача внешкольных эколого-натуралистических учебных заведений в Украине / В. В. Вербицкий // XVI Международная конференция „Экологическое образование в интересах устойчивого развития”, 25–26 июня 2010 г., Россия, Москва / Зелёный крест, Социально-экологический Союз, Академия МНЭПУ. – СПб., 2010. – С. 196–197.

617. **Вербицкий, В. В.** Актуальні проблеми діяльності позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного профілю / В. В. Вербицький // Позашкіль. освіта та виховання. – 2007. – № 1. – С. 8–13. – Бібліогр.: с. 13.

618. **Вербицький, В. В.** Вступ до збірки : [екол.-натураліст. виховання у позашкіль. освіті] / В. В. Вербицький // Дотик природи : матеріали Всеукр. форуму учн. та студент. молоді, 26–27 жовт. 2010 р. / Нац. екол.-натураліст. центр учн. молоді. – К., 2010. – С. 3.

619. **Вербицький, В. В.** Дендрологічний парк „Юннатівський” як науковий і екологічний центр, об’єкт історико-культурної спадщини / Володимир Валентинович Вербицький, Євгенія Олексіївна Бойко // Ландшафтна архітектура в ботаничних садах і дендропарках : матеріали III Міжнар. конф., 8–11 черв. 2011 р.) / Нац. акад. наук України, Нац. ботан. сад ім. М. М. Гришка, Нац. дендропарк „Софіївка”, Держ. дендропарк „Олександрія”. – К., 2011. – С. 308–312.

620. **Вербицький, В. В.** Діяльність позашкільних еколого-натуралістичних закладів в умовах реформування освіти в Україні / Вербицький В. В. // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – К., 2007. – Вип. 4. – С. 25–30. – Бібліогр.: с. 30 (7 назв).

621. **Вербицький, В. В.** Довідник натураліста : довідник / В. В. Вербицький. – Кіровоград : Код, 2009. – 290 с.

622. **Вербицький, В.** Дослідницька робота з біології і сільського господарства в школах і позашкільних навчальних закладах : історія і сьогодення / В. Вербицький, Л. Манорик, М. Пінчук // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 3–7. – Бібліогр.: 4 назв.

623. **Вербицький, В. В.** Екологічне виховання дітей (практикум для педагога) / Володимир Валентинович Вербицький. – К. : АБЕРС, 2009. – 104 с.

624. **Вербицький, В.** Еколого-натуралістичний центр : зелена перлина України / В. В. Вербицький // Освіта України. – 2007. – 11 верес. (№ 67). – С. 1–2.

625. **Вербицький, В. В.** Займаючись екологією, молодь отримує „живе” знання / В. В. Вербицький // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 7. – С. 12–22.

626. **Вербицький, В. В.** Збереження та збагачення різноманіття рослин дендропарку „Юннатівський” / В. В. Вербицький, Є. О. Бойко // Інтродукція рослин, збереження та збагачення біорізноманіття в ботанічних садах і дендропарках : матеріали Міжнар. наук. конф., 15–17 верес. 2010 р. / НАН України, Рада ботанічних садів та дендропарків України, Нац. ботанічний сад ім. М. М. Гришка – К., 2010. – С. 154–155.

627. **Вербицький, В. В.** Комплекс навчальних програм еколого-біологічного напрямку для студентів вищих навчальних закладів : навч. посіб. / Володимир Валентинович Вербицький. – К. : АБЕРС, 2011. – 150 с.

628. **Вербицький, В. В.** Національному еколого-натуралістичному центру та юннатівському рухові в Україні – 85! / В. В. Вербицький, Л. П. Манорик // Позашкілля. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 2–6.

629. **Вербицький, В.** Наше покликання – формувати загальнолюдські цінності засобами еколого-натуралістичного виховання / В. В. Вербицький // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 6. – С. 14–24.

630. **Вербицький, В. В.** Прогностичні орієнтири інноваційного розвитку позашкільного закладу еколого-натуралістичного спрямування / Володимир Вербицький // Рідна шк. – 2009. – № 8/9. – С. 28–32.

631. **Вербицький, В.** Профільна діяльність обласних центрів еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді / В. Вербицький // Позашкіл. освіта та виховання. – 2008. – № 1. – С. 12–18.

632. **Вербицький, В. В.** Робота НЕНЦ є системною, змістовною та ефективною : [про роботу екол.-натураліст. центру] / В. В. Вербицький // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2009. – № 1. – С. 11–24.

633. **Вербицький, В. В.** Розвиток креативних здібностей обдарованих учнів у сучасних позашкільних навчальних закладах / В. В. Вербицький // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 302–306. – Бібліогр.: с. 306 (5 назв).

634. **Вербицький, В. В.** Система освіти в сучасному еколого-натуралістичному центрі: інноваційні підходи / В. В. Вербицький // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Благод. фонд ім. А. Макаренка. – К., 2008. – Вип. 1. – С. 41–52. – Бібліогр.: с. 52 (6 назв).

635. **Вербицький, В. В.** Стратегические ориентиры развития системы внешкольного эколого-натуралістического образования Украины / Володимир Валентинович Вербицький // Позашкільна освіта: стратегія, інновації, практика : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 21–23 трав., 2009 р. м. Суми / МОН України, Нац. екол.-натураліст. центр [та ін.]. – Суми, 2009. – С. 5–16.

636. **Вербицький, В. В.** Тенденції становлення та розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні / Ольга Плахотнік, Володимир Вербицький // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – Умань, 2007. – Вип. 21. – С. 154–161.

637. **Вербицький, В. В.** Технологізація навчально-виховного процесу сучасного позашкільного еколого-натуралістичного навчального закладу : метод. посіб. / В. В. Вербицький. – К. : АБЕРС, 2010. – 112 с.

638. **Вербицький, В. В.** Трудове виховання учнів – невід’ємна складова навчально-виховного процесу сучасного закладу освіти (з досвіду роботи Національного еколого-натуралістичного центру) / Володимир Валентинович Вербицький // Стратегія трудового виховання молоді в умовах реформи освіти України : матеріали Пед. читань, 27–29 верес. 2011 р. / Нац. екол.-натураліст. центр, Вінниц. обл. СЮН. – Вінниця, 2011. – С. 6–9.

639. **Вербицький, В. В.** Формування розвиваючого середовища позашкільного навчального закладу еколого-натуралістичного профілю / В. В. Вербицький // Освіта. – 2009. – 22–29 лип. (№ 31/32). – С. 1–2.

640. **Вербицький, В. В.** Центральному штабу юннатів та юннатівському рухові в Україні – 85! / В. В. Вербицький, Л. П. Манорик // Рідна шк. – 2010. – № 10. – С. 3–11.

641. **Вербицький, В.** Шляхи формування іміджу сучасного позашкільного навчального закладу еколого-натуралістичного спрямування в контексті стратегічного управління / В. Вербицький // Рідна шк. – 2008. – № 5. – С. 26–36.

642. **Ворона, Л. І.** Динаміка розвитку малої академії наук Полтавщини та особливості її становлення як позашкільного закладу / Л. І. Ворона // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVI Каришинські читання : зб. наук. пр. : міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 черв. 2009 р. за участю науковців, шкіл. педагогів, аспірантів, магістрантів, студ. / Ін-т педагогіки АПН

України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 265–268.

643. **Гончарова, О.** Екологічна освіта учнів у позашкільному закладі / О. Гончарова // Почат. шк. – 2007. – № 6. – С. 28–31.

644. **Горбова, Т. О.** Історико-географічне відділення МАН як один з пріоритетних напрямків роботи Миколаївського обласного Центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді / Т. О. Горбова // Обдар. дитина. – 2009. – № 7. – С. 27–29.

645. **Горшкова, О. Г.** Формування креативного мислення дитини в позашкільному закладі / О. Г. Горшкова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – Вип. 5. – С. 37–40. – Бібліогр.: с. 40 (5 назв).

646. **Гуменюк, В.** Технічна творчість і обдарованість / Віктор Гуменюк // Позашкілля. – 2009. – Берез. (№ 3). – С. 26–28.

647. **Дмитренко, С. І.** Дослідник починається у школі? : щодо конкурсу-захисту робіт Малої академії наук / С. І. Дмитренко, О. О. Павличко // Освіта. – 2011. – 31 серп. – 7 верес. (№ 35/36). – С. 9.

648. **Дмитренко, С.** Основні вимоги до підготовки та написання науково-дослідницьких учнівських робіт МАН / С. Дмитренко, О. Павличко // Інозем. мови в навч. закл. – 2011. – № 4. – С. 98–102. – Бібліогр.: 3 назви.

649. **Домрачева, Т.** Всеукраїнські освітні проекти : організація науково-дослідної роботи старшокласників / Тетяна Домрачева // Позашкілля. – 2010. – Жовт. (№ 10). – Вкладка, с. 26–29. – Бібліогр.: 9 назв.

650. **Досенко, Г. П.** Програма для використання в науковій секції „Математика” Малої академії наук для учнів 9–11 класів / Г. П. Досенко // Математика в шк. України. – 2008. – № 14/15. – С. 45–49. – Бібліогр. в кінці ст.

651. **Драчинський, А.** „Персей” : астрономо-космічне наукове товариство / Анатолій Драчинський // Позашкілля. – 2008. – Трав. (№ 5). – С. 10–11.

652. **Дьяченко, В.** Система організації роботи з талановитою учнівською молоддю : [про роботу екол.-натураліст. підрозділу Одес. обл. гуманіст. центру позашкіл. освіти та виховання] / В. Дьяченко // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 43–44.

653. **Єгорова, І.** Київське територіальне відділення Малої Академії Наук України (Київська МАН „Дослідник”) : історія і сучасність / І. Єгорова // Історія України. – 2008. – Верес. (№ 33/34). – С. 15–18.

654. **Ємельянов, В. К.** Аерокосмічний гурток як засіб превентивного виховання учнівської молоді / В. К. Ємельянов // Позашкіл. освіта. – 2011. – № 3. – С. 29–32. – Бібліогр.: 3 назви.

655. **Заяць, М.** Організація науково-дослідницької роботи з учнівською молоддю в системі позашкільної освіти / М. Заяць // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 69–70.

656. **Започатковано програму „Майбутнє України”** : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. техн. ун-т України „Київський політехнічний інститут” і Мала академія наук підписали угоду про співпрацю // Освіта України. – 2009. – 28 квіт. (№ 32). – С. 1, 2.

657. **Кальной, С. П.** Віртуальна школа МАН – платформа формування систем знань для підтримки пізнавальної діяльності учнів у мережі Інтернет / С. П. Кальной, О. Є. Стрижак // Виявлення та підтримка обдарованості учнів загальноосвітньої школи : матеріали наук.-практ. конф., 24–26 черв. 2009 р., м. Тернопіль / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Терноп. обл. комун. ін-т післядиплом. пед. освіти, Обл. асоц. кер. гімназій, ліцеїв, колегіумів. – [Б. м.], [2009]. – С. 229–237. – Бібліогр.: с. 237 (7 назв).

658. **Касумова, Т. Ф.** Використання інформаційно-комунікативних технологій в організації пошукової роботи на базі музею / Т. Ф. Касумова, С. М. Бисова // Джерело пед. майстерності. – 2011. – Вип. 1. – С. 107–113. – Бібліогр.: 17 наз.

659. **Каціон, Н. І.** Проектна діяльність в системі роботи гуртка / Н. І. Каціон // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 70–72.

660. **Кепша, Я. С.** Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів : монографія / Я. С. Кепша ; Ін-т педагогіки АПН України. – Брошнів-Осада : ТАЛЯ, 2008. – 306 с. – Бібліогр.: с. 281–304.

661. **Кепша, Я. С.** Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Кепша Ярослав Семенович ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К., 2011. – 668 арк. – Бібліогр.: арк. 488–519.

662. **Кепша, Я. С.** Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Кепша Ярослав Семенович ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К., 2011. – 39 с. : рис., табл.

663. **Кепша, Я.** Формування конструктивно-технічної компетентності – основний життєвий чинник особистості / Я. Кепша // Молодь і ринок. – 2009. – № 10. – С. 67–71. – Бібліогр.: 7 назв.

664. **Клочкова, А. В.** Виховання лідерських якостей у юних науковців шляхом залучення їх до науково-дослідницької роботи в територіальному

відділенні Малої Академії наук / А. В. Ключкова // Обдар. дитина. – 2009. – № 7. – С. 33–42.

665. **Ковалевська, О. С.** Роль Малої академії наук у становленні творчої особистості учнів / О. С. Ковалевська, В. Б. Гітіс // Сучасна освіта та інтеграційні процеси: досвід, проблеми, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-метод. конф., [17 листоп. 2010 р.] / МОН України, Донбас. держ. машинобудів. акад. – Краматорськ, 2010. – Ч. 1. – С. 71–72. – Бібліогр.: с. 72 (3 назви).

666. **Ковбасенко, Л.** Виховання інтересу школярів до науково-дослідницької роботи в Малій академії наук України / Л. Ковбасенко // Позашкільна освіта та виховання. – 2008. – № 2. – С. 40–46. – Бібліогр.: 8 наз.

667. **Ковбасенко, Л. І.** Методика виховної діяльності в Малій Академії наук України : наук.-метод. посіб. / Л. І. Ковбасенко. – К., 2009. – 214 с.

668. **Ковбасенко, Л. І.** Методика виховної діяльності в Малій академії наук України : метод. посіб. / Л. І. Ковбасенко ; МОН України, АПН України, Ін-т обдар. дитини АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, МАН України. – 2-ге вид., доповн. – К., 2008. – 207 с. – Бібліогр.: с. 205–207.

669. **Ковбасенко, Л. І.** Основні завдання підвищення ефективності навчально-виховної діяльності з юними дослідниками в МАН України / Л. І. Ковбасенко // Позашкільна освіта: стратегія, інновації, практика : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 21–23 трав. 2009 р., м. Суми / МОН України, Нац. екол.-натураліст. центр [та ін.]. – Суми, 2009. – С. 17–20.

670. **Ковбасенко, Л. І.** Основні фактори підвищення ефективності навчально-виховної діяльності з юними дослідниками в МАН України / Л. І. Ковбасенко // Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти: теорія і практика : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ / МОН України [та ін.]. – К., 2009. – С. 60–63.

671. **Ковбасенко, Л. І.** Педагогічні умови формування компетентності юного дослідника в умовах МАН України / Л. І. Ковбасенко // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 6–11 : іл. – Бібліогр.: с. 11 (4 назви).

672. **Ковбасенко, Л. І.** Розвиток мотивації учнів-дослідників до навчання засобами позашкільної освіти / Л. І. Ковбасенко // Дитячо-юнацький туризм і країнознавство в Україні: досвід, проблеми, пошук : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. – К., 2010. – С. 17–29.

673. **Ковбасенко, Л. І.** Роль позашкільної освіти в формуванні у юних дослідників цінності знань / Л. І. Ковбасенко // Наукова еліта як соціально-економічний фактор розвитку держав в умовах глобалізації : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 жовт. 2010 р. / НПУ ім. М. П. Драгоманова, Ін-т екології економіки і права, Укр. держ. центр. „Мала академія наук України” МОН та НАН. – К., 2010. – Вип. 1. – С. 113–120.

674. **Ковбасенко, Л. І.** Теоретико-методичні основи виховної діяльності Малої Академії наук України як підґрунтя для розвитку творчої особистості / Л. І. Ковбасенко // Дитячо-юнацький туризм і краєзнавство в Україні та формування гармонійно розвиненої творчої особистості : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 26–28 трав. 2009 р. / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, Івано-Франків. обл. держ. центр туризму і краєзнавства учн. молоді. – Івано-Франківськ, 2009. – С. 18–21.

675. **Ковбасенко, Л.** Теоретико-методичні основи виховної діяльності Малої Академії наук України як підґрунтя для розвитку обдарованої особистості / Л. І. Ковбасенко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / АПН України. – К., 2009. – Вип. 2. – С. 208–216 : іл. – Бібліогр.: с. 216 (4 назви).

676. **Ковбасенко, Л. І.** Формування ціннісних орієнтацій старшокласників у процесі дослідницької діяльності засобами позашкільної освіти / Л. І. Ковбасенко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 13, кн. 1. – С. 441–450.

677. **Корзун, С.** Еколого-краєзнавчий гурток : виховання відповідального ставлення до природи / Світлана Корзун // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – Вкладка, с. 14–15.

678. **Коцюба, В.** Дитячий екологічний клуб / В. Коцюба // Біологія. – 2008. – Берез. (№ 9). – Екологія. – С. 2–4 : іл.

679. **Кошевич, Ю.** Адміністративна підтримка позаурочної роботи обдарованих учнів в ліцейній філії МАН / Ю. Кошевич // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2009. – № 5. – С. 36–43.

680. **Куроченко, І. І.** Технології екологічної освіти та виховання в позашкільному закладі : метод. посіб. на допомогу кер. гурткової, клубної та секційної роботи екол. спрямування / І. І. Куроченко, В. Г. Рискова ; Рівнен. міськ. Палац дітей та молоді. Екологічний центр. – Рівне : Волинські обереги, 2007. – 60 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 58.

681. **Лаврентьєва, О. О.** Пошук шляхів активізації технічної творчості учнів : [у закл. позашкіль. освіти] / О. О. Лаврентьєва // Сучасна освіта творчо обдарованої молоді: ідеї, технології, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 16–18 квіт. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Криворіз. держ. пед. ун-т. – К. ; Кривий Ріг, 2008. – С. 74–77. – Бібліогр.: с. 77.

682. **Лебедева, Т.** Миколаївська СЮН : досвід проектної діяльності : [про Станцію юних натуралістів м. Миколаєва] / Тамара Лебедева // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 17–20.

683. **Лесовой, О.** Програма астрономічного гуртка / Олександр Лесовой // Позашкілля. – 2010. – Лют. (№ 2). – С. 40–46. – Бібліогр.: 15 назв.

684. **Липецький, О. П.** Розвиток творчих здібностей учнів у технічних гуртках позашкільних навчальних закладів / О. П. Липецький // Розвиток творчих

здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / АПН України, Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 112–118. – Бібліогр.: с. 118.

685. **Липецький, О. П.** Особливості формування пізнавальної самостійності підлітків у процесі дослідницької діяльності / О. П. Липецький // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кіровоград, 2010. – Вип. 14, кн. 2. – С. 416–425.

686. **Липецький, О. П.** Розвиток творчих здібностей учнів у технічних гуртках позашкільних навчальних закладів / О. П. Липецький // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 236–243. – Бібліогр.: с. 242–243 (7 назв).

687. **Литовченко, О. В.** Соціальне становлення особистості як предмет наукового пізнання : [у закл. позашкл. освіти] / О. В. Литовченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 15, кн. 1. – С. 45–53.

688. **Лихота, С. О.** Стан та розвиток дослідницько-експериментального напрямку позашкільної освіти / С. О. Лихота // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 12–30 : іл.

689. **Лісовий, О.** МАН – вільна система, що підтримує розумних і виховує успішних : [розмова з дир. Малої акад. наук України О. Лісовим / вела І. Красуцька] // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2010. – № 5. – С. 8–19. – Замість післямови : Мала академія наук України: мовою цифр і фактів. – С. 17–19.

690. **Лісовий, О.** МАНУ : перші кроки до великого майбутнього : [інтерв'ю з дир. Малої акад. наук України О. Лісовим / вела О. Коваленко] // Коментар до Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 3. – С. 17–23.

691. **Лякішева, А. В.** Соціально-педагогічні умови розвитку обдарованих дітей у центрах науково-технічної творчості : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Лякішева Анна Володимирівна ; Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2007. – 209, [4] с. – Бібліогр.: с. 173–193.

692. **Лякішева, А. В.** Соціально-педагогічні умови розвитку обдарованих дітей у центрах науково-технічної творчості : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Лякішева Анна Володимирівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – 18 с.

693. **Мала академія наук, 2008** : тези наук. робіт учнів-членів Київ. обл. терит. від-ня МАН / Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів ; [упоряд. Шкурат Л. І. ; за заг. ред. Н. І. Клокар]. – Біла Церква : КОІПОПК, 2008. – 167 с.

694. **Малик, О.** Творча особистість – головний орієнтир еколого-натуралістичного центру / О. Малик // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 68–69.
695. **Малімон, Л. Я.** Психологічні особливості діагностики та розвитку дитячої обдарованості у системі МАН / Л. Я. Малімон // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 184–191. – Бібліогр.: с. 190–191 (8 назв).
696. **Манжула, А. М.** Огляд мультимедійних проектів членів МАН / А. М. Манжула, В. Б. Распопов // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2011. – № 2. – С. 50–53.
697. **Мачуський, В. В.** Вибір учнями майбутньої сфери професійної діяльності у процесі технічної творчості / В. В. Мачуський // Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти: теорія і практика : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ / Асоц. позашкільн. навч. закл. України, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К. : РВЦ КПДЮ, 2009. – 124 с.
698. **Мачуський В. В.** Дитяча технічна творчість як фактор вибору майбутньої сфери професійної діяльності учнями 8–11 класів / В. В. Мачуський // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – Вип. 11, кн. 1. – С. 219–226.
699. **Мачуський, В. В.** Педагогічне управління професійним самовизначенням вихованців позашкільних закладів у сфері технічної діяльності / В. В. Мачуський // Професійна орієнтація: теорія і практика : наук.-метод. посіб. : [для пед. працівників] / за ред. О. В. Мельника. – Івано-Франківськ, 2011. – Вип. 2. – С. 116–125.
700. **Мачуський, В. В.** Розвиток творчо обдарованих дітей у центрах науково-технічної творчості / В. В. Мачуський // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 1. – С. 531–538.
701. **Мельник, В. П.** Керівництво культурно-мистецькими програмами в „Малій академії мистецтв” м. Полтава / В. П. Мельник, Т. Ю. Магомедова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, присвяченої 120-й річниці з дня народження видатного педагога та Всеукраїнського науково-практичного семінару „Упровадження ідей А. С. Макаренка в управління навчальними закладами” / АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти для дорослих АПН України, Укр. асоц. А. С. Макаренка, Полтав. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського. – Полтава, 2008. – С. 213–215. – Бібліогр.: с. 215.
702. **Мельничук, С.** Роль позашкільної освіти в розвитку наукової обдарованості / С. Мельничук // Педагогічне проектування та його місце в системі навчально-виховного процесу загальноосвітнього закладу : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 23–24 берез. 2010 р., м. Харків / Ін-т обдар. дитини НАПН

України, Харк. обл. наук.-метод. ін-т безперерв. освіти, Ун-т менеджменту освіти НАПН України, держ. вищ. навч. закл., Гімназія № 116 м. Харків. – [Б. м.], 2010. – С. 130–134. – Бібліогр.: с. 134 (6 назв).

703. **Мехоношина, А. А.** Воспитание толерантности учащихся старшей школы в процессе совместной деятельности при создании проектов в МАН „Искатель” / А. А. Мехоношина // Розвиток освіти в умовах поліетнічного регіону : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 5–7 квіт. 2007 р. : [зб. ст.] / Крим. гуманіт. ун-т. – Ялта, 2007. – Вип. 3, ч. 2. – С. 155–159 : ил. – Библиогр.: с. 159.

704. **Москаленко, Л.** Проектна діяльність у позашкільній освіті / Л. Москаленко // Клас. керівник. – 2010. – Верес. (№ 17). – С. 2–5. – Бібліогр.: 4 назви.

705. **Назаренко, С.** Екологічна освіта та виховання в умовах міста / Світлана Назаренко // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 11–12.

706. **Науково-технічний напрямок позашкільної освіти** : нариси з історії розвитку та сьогодення : до 75-річчя Дніпропетровської області та руху юних техніків Дніпропетровщини / упоряд. Л. В. Волкова ; редкол. В. А. Середня [та ін.] ; Голов. упр. освіти і науки Дніпропетр. облдержадмін, Комун. позашкіл. навч. закл. „Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді”. – Д. : Ліра, 2007. – 100 с. : фотогр.

707. **Науменко, Р. А.** Реалізація завдань державної освітньої політики через діяльність Малої академії наук України / Р. А. Науменко // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 31–37. – Бібліогр.: с. 37 (7 назв).

Те саме // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 289–295. – Бібліогр.: с. 295 (7 назв).

708. **Невінчана, Л.** Посади сад : відкрите заняття : [для закл. позашкіл. освіти] / Лідія Невінчана // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 45–47.

709. **Онуфріїв, Р.** Мала академія наук – шлях до творчості : [про досвід роботи Дніпропетр. філії ДВ МАН України] / Р. Онуфріїв // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 50.

710. **Останіна, Н. С.** Клубна робота з учнівською молоддю : навч. прогр. спецкурсу / Н. С. Останіна ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2007. – 23 с.

711. **Пастухова, Н. Л.** Як працювати над науковою роботою : методичні рекомендації учасникам МАН / Н. Л. Пастухова // Наук. скарбниця освіти Донеччини. – 2008. – № 2. – С. 22–29.

712. **Пещерина, Т. В.** Освітній проект Малої академії наук „Науково-технічна школа” / Т. В. Пещерина // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ.

конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 3–6.

713. **Плахотнік, О.** Тенденції становлення та розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні / О. Плахотнік, В. Вербицький // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – Умань : РВЦ „Софія”, 2007. – Вип. 21. – С. 154–161. – Бібліогр.: с. 160–161 (18 назв).

714. **Пошуки та знахідки** : матеріали II етапу Всеукр. конкурсу-захисту наук.-дослід. робіт учнів Львів. обл. МАН, Львів, 23–29 лют., 2 берез. 2008 р. : тези наук.-дослід. робіт переможців конкурсу / Львів. обл. МАН. – [Л.], 2008. – 55 с.

715. **Пустовіт, Г. П.** Дослідницька діяльність учнів у позашкільному навчальному закладі як дидактичний засіб / Григорій Петрович Пустовіт // Рідна шк. – 2011. – № 12. – С. 12–16.

716. **Пустовіт, Г. П.** Особистісне ставлення дитини до природи у психолого-педагогічному контексті (ретроспектива і сучасність) / Григорій Петрович Пустовіт // Культура здорового способу життя та екологічне виховання як складові змісту позашкільної освіти : матеріали наук.-практ. конф., 25–27 трав. 2010 р., м. Полтава / Ін-т проблем виховання АПН України, Голов. упр. освіти і науки Полтав. облдержадмін., Нац. екол.-натураліст. центр учн. молоді, Полтав. обл. екол.-натураліст. центр учн. молоді. – Полтава, 2010. – С. 263–277.

717. **Пустовіт, Г. П.** Юних натуралістів виховують на Хмельниччині / Григорій Петрович Пустовіт // Пед. газета. – 2011. – Жовт. (№ 10). – С. 6.

718. **Риженков, А. В.** Особистісно орієнтований підхід до учнів при організації роботи історико-географічного відділення МАН при Миколаївському обласному Центрі туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді / А. В. Риженков // Обдар. дитина. – 2009. – № 7. – С. 30–32.

719. **Рівненська Мала академія наук учнівської молоді, 2009** : тези наук. робіт / Упр. освіти і науки Рівнен. облдержадмін., Обл. комун. позашкільн. навч. закл. „Рівненська мала академія наук учнівської молоді” Рівнен. обл. ради ; упоряд.: Андреев О. А. [та ін.]. – Рівне, 2009. – 264 с. : портр. – Назва обкл. : Мала академія наук, 2009.

720. **Розвиток творчих здібностей** дітей та учнівської молоді в процесі пошуково-дослідницької діяльності в позашкільному навчально-виховному просторі: компетентнісний підхід, еколого-натуралістичний аспект : метод. посіб. : з досвіду роботи пед. колективу Сум. обл. центру позашкільн. освіти та роботи з талановитою молоддю / [упоряд. : Л. М. Бондар, Н. В. Перепелиця, Н. Ю. Сидоренко ; за ред. Л. В. Тихенко ; голов. ред. В. І. Кочубей]. – Суми : Унів. кн., 2010. – 607 с.

721. **Розвиток творчих здібностей** дітей та учнівської молоді в системі роботи Сумського територіального відділення МАН України : метод. посіб. / [упоряд.: Тихенко Любов Володимирівна, Бондар Любов Миколаївна, Перепелиця Ніна Володимирівна, Сидоренко Наталія Юріївна та ін. ; під заг. ред.

Л. В. Тихенко ; рец.: І. А. Медведєв, І. В. Удовиченко]. – Суми : Унів. кн., 2008. – 274 с. – Бібліогр.: с. 268–271.

722. **Розвиток творчих здібностей** дітей та учнівської молоді в системі роботи Сумського територіального відділення МАН України : метод. посіб. / [упоряд.: Л. М Бондар, Н. В Перепелиця, Н. Ю Сидоренко ; під заг. ред. Л. В. Тихенко]. – Суми : Унів. кн., 2008. – 274 с. : іл., табл.

723. **Розвиток творчих здібностей** учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – 216 с.

724. **Русова, В.** Психологічний супровід процесу самоактуалізації інтелектуально обдарованих старшокласників при виконанні науково-дослідницьких робіт з психології в МАН / В. В. Русова // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / АПН України. – К., 2009. – Вип. 2. – С. 234–243 : іл. – Бібліогр.: с. 243 (9 назв).

725. **Савенко, Н.** Науково-методична робота в ПНЗ : зміст, форми, технології / Н. Савенко, Г. Ковганіч, В. Кириченко // Позашкілля. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 3–15. – Бібліогр.: 3 назви.

726. **Стрижак, О. Є.** Створення інтелектуальних інформаційних середовищ для обдарованої молоді в системі закладів Малої академії наук / О. Є. Стрижак // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. Фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 38–44 : іл. – Бібліогр.: с. 44 (5 назв).

727. **Сушко, В.** IV Всеукраїнська філософська конференція учнівської молоді : тези науково-дослідних робіт / В. Сушко, А. Яцун // Позашкілля. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 53.

728. **Тарасенко, М.** Сформувати „Людину відповідальну” : деякі проблеми розвитку науково-дослідної діяльності учнів у Малій академії наук / М. Тарасенко, Б. Тарасенко // Інозем. мови в навч. закл. – 2011. – № 1. – С. 24–34. – Бібліогр.: 11 назв.

729. **Тихенко, Л.** Методика формування творчих здібностей старшокласників у процесі пошуково-дослідницької діяльності в МАН України / Л. Тихенко // Рідна шк. – 2010. – № 10. – С. 33–36. – Бібліогр.: 3 назви.

730. **Тихенко, Л. В.** Розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді засобами пошуково-дослідницької діяльності в умовах позашкільних навчальних закладів / Л. В. Тихенко // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Глухів. держ. пед. ун-т. – Глухів, 2007. – Вип. 10. – С. 138–143 : іл. – Бібліогр.: с. 143 (7 назв).

731. **Тихенко, Л. В.** Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в освітньо-виховній системі „Мала академія наук України” : навч.-метод. посіб.

/ Л. В. Тихенко, С. І. Ніколаєнко ; [голов. ред.: В. І. Кочубей]. – Суми : Унів. кн., 2007. – 119 с. – Бібліогр.: с. 116–119.

732. **Тихенко, Л. В.** Формування творчих здібностей старшокласників у процесі дослідницької діяльності в Малій академії наук України : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Тихенко Лариса Володимирівна ; Ін-т пробл. виховання АПН України. – К., 2008. – 199 арк. : табл. – Бібліогр.: арк. 179–199.

733. **Тихенко, Л. В.** Формування творчих здібностей старшокласників у процесі дослідницької діяльності в Малій Академії Наук України : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Тихенко Лариса Володимирівна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2008. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–18.

734. **Тихенко, Л. В.** Формування системи біологічної освіти в сучасному позашкільному навчально-виховному просторі / Л. В. Тихенко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 226–229.

735. **Тихонова, І.** Світ технічної творчості / Ірина Тихонова, Світлана Тарасюк, Марина Гагарінова // Позашкільля. – 2009. – Черв. (№ 6). – С. 19–20.

736. **Томусяк, Ж.** На допомогу юним манівцям та їх педагогічним керівникам / Ж. Томусяк // Інозем. мови в навч. закл. – 2011. – № 4. – С. 103–106.

737. **Троїцька, Т.** Науково-дослідницька діяльність учнів у позашкільному закладі освіти / Т. Троїцька, М. Троїцький // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 79–80.

738. **Трошина, С.** Шкільний еколого-натуралістичний центр / Світлана Трошина // Позашкільля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 25–26.

739. **Черненко, Г. М.** Екологічне виховання молодших школярів у позашкільній роботі засобами фітодизайну / Г. М. Черненко // Наук. зап. Сер.: Педагогічні та історичні науки / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 70 – С. 180–187.

740. **Шевченко, І. М.** Проект „Особистості Малої академії наук України” / І. М. Шевченко // Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в навчально-виховній системі МАН України : матеріали наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2008 р. / АПН України, Ін-т обдар. дитини АПН України, Мала акад. наук учн. молоді, Міжнар. благод. фонд „Україна 3000”. – К., 2008. – С. 108–112. – Бібліогр.: с. 112.

741. **Шевченко, І. М.** Проектування особистості Малої академії наук України / І. М. Шевченко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 285–289. – Бібліогр.: с. 289.

742. **Шпак, С.** Перспективне завдання як спосіб відкриття та розвитку творчого потенціалу учнів : [про роботу гуртків валеологічного спрямування екол.-натураліст. підрозділу Одес. обл. гуманіст. центру позашкіль. освіти та виховання] / С. Шпак // Рідна шк. – 2008. – № 7/8. – С. 44–46.

РОЗДІЛ 5. Дитячі об'єднання та євроклуби як система світової освітньої інтеграції

743. **Авраменко, С. М.** Управління якістю освіти дитячих громадських організацій: сучасні підходи до вивчення проблеми / С. М. Авраменко // Сучасна освіта та інтеграційні процеси: досвід, проблеми, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-метод. конф., [17 листоп. 2010 р.] / Донбас. держ. машинобудів. акад. – Краматорськ, 2010. – Ч. 2. – С. 7–11. – Бібліогр.: с. 11 (8 назв).

744. **Безпалько, О. В.** Дитячі громадські організації як суб'єкт виховної діяльності в сучасних соціокультурних умовах / О. В. Безпалько // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 2. – С. 57–62. – Бібліогр.: с. 62 (7 назв).

745. **Боровець, О. В.** Формування колективістської спрямованості підлітків у дитячому об'єднанні : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Боровець Олена Віталіївна ; наук. кер. Р. М. Охрімчук ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – 236, [6] арк. – Бібліогр.: арк. 183–199.

746. **Боровець, О. В.** Формування колективістської спрямованості підлітків у дитячому об'єднанні : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Боровець Олена Віталіївна ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2007. – 20 с.

747. **Взаємодія органів освіти та громадських організацій щодо професійного становлення молоді : наук.-метод. зб. : [про дитячі організації] / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України ; [упоряд.: Ю. В. Ївженко, О. А. Удалова].** – К., 2009. – 91 с.

748. **Візитів, Ю.** Військова підготовка в лавах української національної скаутської організації Пласт на Волині в міжвоєнний період / Ю. Візитів // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Сторінки воєнної історії краю : наук. зб. : матеріали XXX Всеукр. наук.-практ. іст.-краєзнав. конф., 24–25 берез. 2009 р., м. Луцьк / Центр. музей Збройних сил України, Волин. регіон. музей укр. війська та військ. техніки, Упр. культури і туризму Волин. облдержадмін., Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2009. – Вип. 30. – С. – 183–187.

749. **Гарматій, О. Я.** Пласт – справа всього життя / О. Я. Гарматій // Позашкільна освіта. – 2011. – № 8. – С. 40–44.

750. **Гіллеспі, Т.** Американські скаути: погляд зсередини / Т. Гіллеспі // Позашкільна освіта. – 2011. – № 7. – С. 41–44.

751. **Гнатюк, В.** Дніпровська Січ : козацька доба у системі національного виховання дітей та молоді : [про діяльність Всеукр. громад. козацької дит. орг. „Дніпровська Січ”] / В. Гнатюк // Освіта. – 2008. – 10–17 груд. (№ 49/50). – С. 6–7.

752. **Говорунова, Н.** Дитяча громадська організація – республіка „Сонячна” : [створена у Маріуполі у 1992 р.] / Говорунова // Сучас. шк. України. – 2009. – Черв. (№ 6). – С. 50–52.

753. **Грановський, В. Г.** Умови формування навичок здорового способу життя підлітків у дитячому таборі / В. Г. Грановський // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Пед. науки. – 2010. – № 13. – С. 254–257. – Бібліогр.: 3 назви.
754. **Дідух, І.** Український скаутський рух: пошук національної ідентичності : Галичина, початок ХХ ст. / Ірина Дідух // Молодь і ринок. – 2011. – № 12. – С. 153–158. – Бібліогр.: 28 назв.
755. **Євдокимова, Т. О.** Експериментальна програма розвитку екологічної свідомості підлітків [через створення екорозвивального середовища скаутського руху] / Т. О. Євдокимова // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 7 : Екологічна психологія, вип. 12. – С. 79–86 : іл. – Бібліогр.: с. 86 (10 назв).
756. **Євроклуби в Україні: організація роботи та успішний досвід :** [метод. посіб.] / [авт. кол.: Наталя Маркусь, Наталя Голосова, Поліна Вербицька ; за ред. П. І. Кендзьора]. – Л. : ЗУКЦ, 2008. – 53, [2] с. – Бібліогр.: с. 54.
757. **Жданович, Ю.** Вчимося і граємося : метод. рек. для організаторів дозвілля дітей / Юлія Жданович ; [ред. рада: Т. Шаповал та ін.]. – К. : Шкіл. світ, 2008. – 126, [1] с. – (Б-ка „Шкільного світу”).
758. **Зайченко, А.** Дитячий рух в Україні сьогодні. Взаємодія дитячих об'єднань із закладами позашкільної освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шкіл. світ. – 2009. – Січ. (№ 2). – С. 1–4.
759. **Зайченко, А. Б.** Організаційно-педагогічні умови взаємодії дитячих громадських об'єднань із закладами позашкільної освіти / А. Б. Зайченко, О. В. Кравченко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 78–81.
760. **Ілляшенко, Ю. Ю.** Основні напрямки та форми діяльності дитячої громадської організації Пласт в Україні в період розбудови громадянського суспільства (90-і рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.) / Ю. Ю. Ілляшенко // Гілея : наук. вісн. : зб. наук. пр. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки / Всеукр. громад. орг. „Українська академія наук”, НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – Вип. 46. – С. 120–125.
761. **Каляндрук, Т.** Бойове мистецтво пластунів, його корені та походження / Т. Каляндрук // Таємниці бойових мистецтв України / Т. Каляндрук. – Л., 2007. – С. 55–71.
762. **Каляндрук, Т.** Пластуни після зруйнування Січі. Кубанські пластуни. Подальший розвиток пластунських традицій та бойового мистецтва в Україні / Т. Каляндрук // Таємниці бойових мистецтв України / Т. Каляндрук. – Л., 2007. – С. 71–87.

763. **Каляндрук, Т.** Пластуни. Пластунський курінь на Запорізькій Січі. Історія пластунів та їхні звичаї / Т. Каляндрук // Таємниці бойових мистецтв України / Т. Каляндрук. – Л., 2007. – С. 38–55.

764. **Кірімханова, Т.** Скаутський рух і управлінська діяльність / Т. Кірімханова // Директор шк. Україна. – 2008. – № 1. – С. 35–38.

765. **Коляда, Н. М.** Ідеї педагогів-реформаторів кінця ХІХ – початку ХХ ст. як теоретичний фундамент дитячого руху / Н. М. Коляда // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2009. – № 4. – С. 30–34. – Бібліогр.: 7 назв.

766. **Корпач, Н. І.** Роль скаутингу у вихованні громадянина / Н. І. Корпач // Розвиток освіти в умовах поліетнічного регіону: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 5–7 квіт. 2007 р.: [зб. ст.] / Крим. гуманіт. ун-т. – Ялта, 2007. – [Вип. 3], ч. 1. – С. 170–176. – Бібліогр.: с. 176 (7 назв).

767. **Кравченко, О. В.** Виховні можливості дитячих об'єднань у підготовці дитини до життя в суспільстві / О. В. Кравченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 2. – С. 86–94. – Бібліогр.: с. 94 (7 назв).

768. **Ладигіна, Г.** Клубні об'єднання Донеччини / Галина Ладигіна // Позашкільля. – 2009. – Верес. (№ 9). – С. 11–16.

769. **Лісовець, О. В.** Соціальний педагог як координатор взаємодії школи з громадськими дитячими та молодіжними організаціями / О. В. Лісовець // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. пр. Сер.: Психологія. Педагогіка / Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2009. – Вип. 11 (спецвип.), ч. 1. – С. 153–156. – Бібліогр.: с. 155 (8 назв).

770. **Лісовець, О. В.** Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2009. – 314 с.

771. **Лісовець, О. В.** Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: Академія, 2011. – 255 с. – (Сер. „Альма-матер”: серію засновано в 1999 р.). – Бібліогр.: с. 250–255.

772. **Лободюк, М. Л.** Український Пласт – важливий чинник виховання особистості / М. Л. Лободюк, Т. К. Завгородня // Наук. вісн. Чернів. ун-ту: зб. наук. пр. Педагогіка та психологія / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2007. – Вип. 342. – С. 81–84. – Бібліогр.: с. 84 (6 назв).

773. **Майор, Л.** Сучасні технології в діяльності дитячих організацій / Л. Майор // Школа. – 2010. – № 12. – С. 61–75.

774. **Малков, Д. Ю.** Соціально-педагогічні детермінанти діяльності підліткового клубу за місцем проживання / Д. Ю. Малков // Наук. зап. Психолого-

педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – 2009. – № 6, ч. 2. – С. 66–69. – Бібліогр.: 8 назв.

775. **Морозова, І. О.** Виховний вплив дитячих організацій на формування особистості молодшого школяра / І. О. Морозова // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, комунал. закл., Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2008. – Вип. 49. – С. 174–177. – Бібліогр.: с. 177 (4 назви).

776. **Наконечна, Н.** Особливості організації і проведення пластових виховних таборів / Н. Наконечна // Шлях освіти. – 2007. – № 3. – С. 30–34.

777. **Наконечна, Н. С.** Скаутинг як безперервна система самовдосконалення особистості / Н. С. Наконечна // Пед. науки : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2007. – Ч. 2 : Неперервна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. – С. 295–300. – Бібліогр.: с. 300 (8 назв).

778. **Останіна, Н. С.** Клубна робота з учнівською молоддю : метод. рек. для студ. спец. „Соціальна педагогіка” / Н. С. Останіна ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2007. – 47 с.

779. **Остапйовська, І. І.** Актуальність використання пластової методики виховання / І. І. Остапйовська // Пед. пошук. – 2010. – № 2. – С. 29–34. – Бібліогр.: 9 назв.

780. **Остапйовська, І. І.** Здоровий сосіб життя – важливий чинник формування активності громадської позиції підлітків у „Пласт” / І. І. Остапйовська // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Пед. науки. – 2010. – № 13. – С. 257–269. – Бібліогр.: 4 назви.

781. **„Острів скарбів”** : метод. матеріали дитячо-юнацької організації / А. Лаврищев [та ін.] // Відкритий урок. – 2008. – № 4. – С. 65–68.

782. **Пахомова, О. М.** Експериментальна перевірка ефективності технології розвитку соціальності дітей підліткового віку в дитячих громадських об'єднаннях / О. М. Пахомова // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 2. – С. 77–85 : іл. – Бібліогр.: с. 85 (3 назви).

783. **Пахомова, О.** З досвіду діяльності соціального педагога у дитячих громадських об'єднаннях / О. Пахомова // Рідна шк. – 2007. – № 7/8. – С. 24–26.

784. **Пласт** : становлення особистості : наук.-метод. посіб. / А. Б. Зайченко [та ін.] ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Пед. думка, 2007. – 220 с.

785. **Приходько, В. М.** Скаутинг як система виховання дітей та молоді / В. М. Приходько, С. М. Матвейшина // Виховна робота в шк. – 2007. – № 5. – С. 22–29.

786. **Решетников, О.** Пособие для лидеров возрастной группы скаутов / О. Решетников, А. Шкрябин ; Регион. Бюро Евразии Всемир. Скаут. Бюро. – К. : Конус-Ю, 2008. – 303 с. : ил., табл.

787. **Резнік, О.** Усе в наших руках : пріоритетні напрямки виховної роботи : [Європейський Центр дит. і юнац. творч. „Ровесник”] / О. Резнік // Позашкілля. – 2008. – Верес. (№ 9). – С. 21–23.
788. **Рибальченко, С.** Сільська школа Луганщини : [досвід роботи юнац.-дит. орг. „Ясенівська Січ” Ясенівської гімназії № 2 Луган. обл.] / С. Рибальченко, М. Козир // Директор шк. – 2008. – Трав. (№ 20). – С. 18–20.
789. **Робота соціального педагога з дитячими та молодіжними організаціями : словник-довідник** / [уклад. О. Д. Балдинюк]. – К. : Наук. світ, 2007. – 95 с. – Бібліогр.: с. 94–95.
790. **Романовська, Л. І.** Дитячі громадські об'єднання як чинник протидії втягуванню підлітків у неформальні асоціальні угруповання / Л. І. Романовська // Таврійський вісн. освіти. – 2010. – № 2. – С. 119–124. – Бібліогр.: 6 назв.
791. **Романовська, Л. І.** Життєтворчість як самоактуалізація і самовдосконалення особистості в процесі соціально значущої діяльності дитячих громадських об'єднань / Л. І. Романовська // Таврійський вісн. освіти. – 2010. – № 1. – С. 39–47.
792. **Романовська, Л. І.** Проблема ефективності роботи дитячих громадських об'єднань у процесі соціального виховання / Л. І. Романовська // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2009. – № 2. – С. 19–23.
793. **Романовська, Л. І.** Проблема формування активної життєвої й соціальної позиції особистості в процесі суспільно корисної діяльності дитячого громадського об'єднання / Л. І. Романовська // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2010. – № 2. – С. 31–36. – Бібліогр. у кінці ст.
794. **Романовська, Л. І.** Соціально-психологічні засади діяльності дитячих громадських об'єднань як інститут соціального виховання / Л. І. Романовська // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2009. – № 3. – С. 4–9. – Бібліогр. у кінці ст.
795. **Русова, В. В.** Теоретичні та методичні основи процесу самоактуалізації особистості підлітків в умовах дитячого громадського об'єднання / В. В. Русова // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 2. – С. 63–70 : іл. – Бібліогр.: с. 70 (10 назв).
796. **Степанов, І.** Ідейно-організаційні джерела скаутингу / І. Степанов // Рідна шк. – 2007. – № 9. – С. 75–77. – Бібліогр.: 10 назв.
797. **Сухушин, М. П.** Військово-патріотичне виховання молоді : підручник : [про спортивні ігри скаутів] / М. П. Сухушин, В. О. Палагеша. – К. : Слово, 2009. – 488 с.
798. **Тараненко, К.** Добро починається з тебе : про ініціацію всеукр. руху дитячої благодійності в країні / К. Тараненко // Директор шк., лицею, гімназії. – 2008. – № 5. – С. 57–63.

799. **Третья конференция** Региональной Скаутской Организации Евразии : 15–16 сент. 2007 г., Краснокаменка – Ялта, Украина : [сборник] / Регион. Скаут. Организация Евразии. – Краснокаменка ; Ялта, 2008. – 78 с. : ил., табл., [5] л. цв. фот.
800. **Удич, З.** Психолого-педагогічні вимоги до пластового виховника: історичний аспект / З. Удич // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2009. – Вип. 2. – С. 101–104.
801. **Ціпан, Т. С.** Суспільний проект як засіб громадянського виховання в дитячо-юнацьких об'єднаннях / Т. С. Ціпан // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 2. – С. 71–76. – Бібліогр.: с. 76 (7 назв).
802. **Чепіль, М.** Педагогіка пласту (перша третина ХХ ст.) / Марія Чепіль // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2008. – Вип. 4. – С. 63–67.
803. **Чесноков, А. В.** Українські скаути : [розмова з головою ради Київ. осередку Нац. організації скаутів України Андрієм Володимировичем Чесноковим / вела Олена Литовченко] // Позашкілля. – 2011. – Квіт. (№ 4). – С. 28–30.
804. **Юзич, Ю.** Методика гурткової системи в Пласті – що маємо? / Ю. Юзич // Пластовий шлях. – 2010. – № 3. – С. 42–46.
805. **Яковлєв, В.** Юннатівський рух Луганщини : [до 85-річчя юннатівського руху в Україні] / Володимир Яковлєв // Позашкілля. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 20–22.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- А**бжалілова Л. 184, 185
Абрамова Є. 186
Авраменко С. М. 743
Адріанов В. 603, 604
Алексєєнко Т. Ф. 338
Аленченко Н. 542
Амосова А. 187
Андрєєв О. А. 602, 719 (упоряд.)
Андрущенко В. П. 198 (наук. консульт.)
Аносова А. В. 409
Арсієнко О. 543
Арчибасова Т. 137
- Б**алагура Т. 605
Балахтар В. В. 189
Балдинюк О. Д. 789 (упоряд.)
Барбіна Є. С. 410
Бардашевська Ю. О. 138, 139
Безпалько О. В. 744
Бессонова Т. И. 190
Бех І. Д. 306, 450 (ред.); 411, 412
Беленька І. 413
Белецька І. В. 98
Белкіна Н. І. 191
Белошицький О. О. 606, 607
Биковська О. В. 192–209, 345
Биковський Т. В. 210, 608
Бисова С. М. 658
Білоус С. Ю. 610–612
Благова Т. 544
Благосмилов О. С. 140, 214, 613, 614
Богачик М. 141
Бойко Є. О. 619, 626
Бойко О. П. 215
Бондар Л. М. 720–722 (упоряд.)
Боровець О. В. 745, 746
Боровик В. М. 216
Боталін Р. 217
Буланова Л. 218
- В**асильєва Н. 496
Вейсенхоф А. 219
Вербицька П. 756
Вербицький В. В. 220–229, 231, 414, 415, 497, 615–641, 713
Вишгак О. 498
Вишнева І. М. 303
Візітів Ю. 748
Возна Ю. В. 235, 416, 417
Войчук Л. 236
Волкова Л. В. 706 (упоряд.)
- Волошко Н. І. 237
Волощук А. В. 546–549
Вольська Т. С. 238
Ворон Л. М. 536 (упоряд.)
Ворона Л. І. 642
Вороніна Г. Л. 239
Воропаєв Є. В. 550
- Г**абор Л. 106
Гавлітіна Т. М. 418–421
Гаврилюк В. Ю. 240
Гавриш Н. 254
Гаврішко В. Д. 524
Гагарінова М. 735
Ганько Н. 551
Гарбузенко В. Д. 499
Гарматій О. Я. 749
Гасин М. О. 422, 423
Герасименко В. 424
Геревич О. В. 609 (редкол.)
Гіллєспі Т. 750
Гітіс В. Б. 665
Гнатюк В. 751
Говорунова Н. 752
Голованов В. 241
Голосова Н. 756
Гончарова О. 643
Горбов А. С. 552
Горбова Т. О. 644
Горлова С. 241, 243
Гороховська Н. Г. 495
Горшкова О. Г. 425, 645
Грановський В. Г. 753
Громовий О. 244
Гудовсек О. А. 553, 554
Гуменюк В. 646
Гуцол А. В. 99, 142, 245, 246, 555
- Д**авидюк Н. Ю. 100, 143–145, 254
Дегтярьова О. 146
Дем'яненко В. В. 247
Десятов Т. М. 93–94 (ред.)
Джаман Т. 426
Джексон О. В. 147
Дідух І. 754
Дмитренко С. І. 647, 648
Долгополова Н. К. 248
Долгополова С. В. 439
Домрачава Т. 649
Досенко Г. П. 650
Драган О. А. 500

- Драчинський А. 651
 Дубровська Л. 501
 Дубровський В. 501
 Дьяченко В. 652
- Є**вдокимова Т. О. 755
 Єгорова І. 653
 Ємельянов В. К. 654
 Єрегіна С. 502
- Ж**данович Ю. 757
 Жебровський Б. М. 345
 Житник О. 557
 Жованик О. 372, 515
 Жукотинський К. К. 503, 504
- З**авалевський Ю. 148
 Завгородня Т. К. 772
 Завражна І. С. 427
 Зайцева І. 102
 Зайцева К. А. 505
 Зайченко А. Б. 758, 759, 783
 Заруба С. 425, 428
 Заяць М. 655
 Земляна О. В. 558
 Зобенько Н. А. 429
 Зотова О. 250
 Зражевський Ю. М. 93–94 (упоряд.)
 Зубко О. М. 251
 Зубова І. О. 322, 336, 337 (упоряд.)
- І**ванов А. М. 252, 253
 Іванов І. М. 253
 Іванова С. В. 430
 Ілляшенко Ю. Ю. 760
 Ільченко А. 506, 507
 Ільченко О. І. 508
- Ї**вженко Ю. В. 747 (упоряд.)
- К**абанова В. 167
 Кальной С. П. 657
 Калюжна О. І. 431, 509, 510
 Каляндрук Т. 760–762
 Каменюка Л. А. 255
 Караваєва І. 559
 Карасенко В. 511
 Карафет К. К. 482
 Карєва Л. 149
 Касанюк М. В. 560
 Касумова Т. Ф. 658
 Каціон Н. І. 659
 Квасниця Л. 256
- Квітка Н. 561
 Келембет Л. 257
 Кендзьора П. І. 757 (ред.)
 Кепша Я. С. 258, 660–663
 Києнко-Романюк Л. 512
 Кириченко В. І. 103–107, 123–127, 151,
 171, 172, 259 375, 725
 Китиченко С. О. 513
 Кірімханова Т. 764
 Кларийс Р. 260
 Клин Г. 150
 Клокар Н. І. 188, 312, 693 (ред.)
 Клочко М. Г. 93 (упоряд.)
 Клочкова А. В. 664
 Ковалевська О. С. 665
 Коваленко О. 261, 690
 Коваленко С. 262
 Коваль В. 562
 Ковальова Н. 563
 Ковбасенко Л. І. 104, 231,
 263–266, 338, 372, 432, 666–676;
 164 (упоряд.)
 Ковганич Г. 103, 105–108, 123–127, 151,
 152, 171, 172, 259, 375, 726
 Ковмір О. М. 564–566
 Ковнер В. 501
 Ковшар А. П. 109
 Козир М. 788
 Козіна Т. М. 110
 Колонська О. 381
 Колонькова О. 102, 197, 267; 259 (упоряд.)
 Коляда Н. М. 765
 Комаровська О. 568
 Коняєва Л. Д. 433, 434
 Коренева С. 268
 Корзун С. 677
 Корнієнко А. В. 157, 269, 270, 435–438,
 569–573
 Короденко М. 153
 Корольчук О. С. 271, 439
 Короткова Н. 272
 Корпач Н. І. 766
 Косило М. Ю. 514, 515
 Костецька Н. М. 273
 Коцюба В. 678
 Кочубей В. І. 720, 731 (ред.)
 Кошевич Ю. 679
 Кравченко О. В. 758, 759, 767
 Крайній І. Я. 336
 Красновид М. М. 191
 Красуцька І. 689
 Крєкотіна Т. М. 440
 Кремень В. Г. 338 (ред.)
 Крохмаль О. 274

- Крупник В. 574
Кудін В. С. 457, 484
Кузнецов А. М. 111
Кузнецова А. М. 275
Кузьменко В. 276
Купріянов Б. 112, 113, 277
Куроченко І. І. 680
Кухарська О. 496
Кушева Н. 180
Кущенко Е. 397
- Л**аврентєва О. О. 681
Лавриш І. 575
Лаврищев А. 781
Ладигіна Г. 768
Ланевська В. Є. 114
Лебедева Т. 278, 682
Лесневська А. В. 576
Лесовой О. 683
Липецький О. П. 231, 279–283, 684–686
Лисенко С. А. 441
Литвинова В. 284
Литовченко О. В. (Е. В.) 115, 116, 170, 231, 285–300, 338, 442–453, 577–579, 687, 803
Лихоманова Г. 154, 155
Лихота С. О. 344, 688
Ліньков Д. О. 301
Ліпська С. Л. 580–584
Лісовець О. В. 769–771
Лісовий О. В. 344, 689, 690
Літовченко С. 386
Лободюк М. Л. 772
Лопатинська В. В. 454–456
Лукьянова Л. 516
Лякішева А. В. 691, 692
- М**агомедова Т. Ю. 701
Мадзігон В. М. 198 (наук. консульт.)
Майданенко С. В. 302
Майор Л. 773
Макаренко А. С. 235, 334, 701 (перс.)
Малик О. 694
Малімон Л. Я. 695
Малков Д. Ю. 774
Манжула А. М. 696
Манорик Л. П. 622, 628, 640
Марінушкіна О. Є. 303
Маркусь Н. 756
Мартинюк Л. В. 585, 586
Мартова С. 304
Марфобудінова М. 129
Маслова А. Ю. 93 (упоряд.)
Матвейшина С. М. 785
- Матвєєва Г. Д. 587
Матюхова Т. Я. 588
Мацулевич В. 156, 304
Мачуський В. В. 157, 305–309, 697–700
Медведєв І. А. 721 (ред.)
Медведь Т. М. 158, 310
Мельник В. П. 701
Мельник О. В. 306, 450, 699 (ред.)
Мельниченко О. 428
Мельничук М. 311
Мельничук С. 702
Мельченко В. 589
Мехоношина А. А. 703
Міхальов В. 589
Мкртічян О. А. 313, 314
Можарівська І. М. 315
Морозова І. О. 775
Москаленко Л. 159, 704
Мосякова І. Ю. 316–320
Мусаєв К. Ф. 321
- Н**азаренко С. 705
Наказний М. О. 117, 518–523
Наконечна Н. С. 776, 777
Науменко Р. А. 164 (упоряд.); 707
Невінчана Л. 708
Немченко Ю. В. 323
Нестерук-Володимирець О. В. 324, 325
Нікітенко Р. І. 110
Ніколаєнко С. 404 (ред.); 731
Новак В. 326
- О**кушко Т. К. 318, 327, 328, 458–462
Олексюк-Казо Л. М. 160
Онуфрієнко Л. 161
Онуфріїв Р. 709
Останіна Н. С. 762, 710, 778
Остайовська І. І. 779, 780
Островерхова Н. 330
Охрімчук Р. М. 745 (наук. кер.)
- П**авличко О. О. 647, 648
Павлова Л. 104
Палагеша В. О. 797
Паненко В. 526
Панова Л. 162
Пастухова Н. Л. 711
Пахомова О. М. 782, 783
Первушевська І. 118, 163, 233, 332
Перепелиця Н. В. 720–722 (упоряд.)
Петлицька Н. 590
Петрова І. В. 333
Петровська І. 119, 120
Петрочко Ж. В. 464

- Печерських Л. Г. 334
 Пещерина Т. В. 712
 Пилипенко Л. 335
 Пінчук М. 622
 Плахотнік О. 636, 713
 Плохотнюк О. С. 591
 Подтереба С. 527
 Позднякова Т. 169
 Поленов О. 393
 Поліщук Ю. Й. 165, 339
 Помиткін Е. О. 465
 Пригодій А. В. 166
 Приходько А. І. (А. И.) 340
 Приходько В. М. 785
 Прокопчук О. Ю. 93 (упоряд.)
 Прудченко І. 167
 Пурдя Л. 121
 Пустовіт Г. П. 338, 346–366, 466–469,
 714–717
 Пушенко О. Г. 93–94 (ред.)
 Пятак Н. М. 441
- Радченко І.** 367
 Распопов В. Б. 368, 696
 Ращенко А. 470
 Реутова Л. 369
 Решетников О. 786
 Резнік О. 370, 787
 Рибальченко С. 788
 Риженков А. В. 718
 Ризванюк О. 168
 Рискова В. Г. 680
 Різник О. 471
 Рогова П. І. 536 (наук. ред.)
 Розумнюк А. 371
 Романенко В. А. 588
 Романовська Л. І. 471, 789–793
 Романчук Р. О. 322, 336, 337 (ред.)
 Ромашкова Л. 169
 Рудакова З. М. 93 (упоряд.); 170, 372
 Руснак І. 373
 Русова В. В. 724, 795
 Русова С. Ф. 281 (перс.)
 Рябова К. О. 374
- Сабада С.** 515
 Савенко Н. І. 103, 122–127, 171–173, 259,
 342, 375, 725
 Савенко О. О. 376, 473
 Савченко Н. С. 377, 528, 529
 Садовенко С. М. 592, 593
 Салтикова О. В. 474–476
 Самофалова Н. 378
 Саулькіна Н. В. 594
- Свирська Т. 379–382
 Середня В. А. 706 (ред.)
 Сидор І. 383
 Сидоренко Н. Ю. 720–722 (упоряд.)
 Сидорович Е. Г. 114
 Синягівська Т. С. 334
 Ситник Г. 254
 Сінкевич І. Ю. 128
 Снісаренко О. С. 164 (упоряд.)
 Соловей М. В. 530, 531
 Солонцова Т. М. 532
 Сорочан Т. М. 101 (упоряд.)
 Старовойтенко О. А. 533
 Стародубцева І. В. (И. В.) 478, 479, 534
 Степанов І. 795
 Стефанюк О. 596
 Стрижак О. Є. 234, 657, 726
 Сухомлинський В. О. 222, 224 (перс.)
 Сухушин М. П. 796
 Сушко В. 727
 Сущенко Т. І. 130, 385, 480
- Таран Н.** 481
 Тараненко К. 798
 Таранова О. 276
 Таранченко О. 386
 Тарасенко Б. 728
 Тарасенко М. 728
 Тарасенко О. М. 482
 Тарасюк С. В. 174–176, 387, 735
 Татаринова І. 112
 Тесленко В. 404 (ред.)
 Тимочко Т. В. 525 (упоряд.)
 Тимошенко В. 388, 389
 Тихенко Л. В. 131, 357, 483, 535, 729–734;
 720–722 (ред.)
 Тихонова І. 735
 Тихонович В. М. 158
 Ткаченко Л. 390
 Токаренко Л. В. 391
 Томусяк Ж. 736
 Торубара О. М. 392
 Третяк Т. М. 500
 Трещов О. 393
 Троїцька Т. 737
 Троїцький М. 737
 Трошина С. 738
 Тягло Є. І. 135
- Углова О. В.** 536 (бібліогр. ред.)
 Удалова О. А. 747 (упоряд.)
 Удич З. 780
 Удовиченко І. В. 721 (ред.)

Филипчук М. С. 177, 178
Флегонтова Н. М. 394
Фляк Н. 597
Фурсенко Т. 598

Хмелько В. В. 395
Хоменко О. 129

Ціпан Т. С. 485, 801

Чаус І. 486, 487
Чепіль М. 802
Чепур О. С. 488
Черненко Г. М. 739
Чернишова Г. Ф. 396
Чернишова Є. 179
Чернобровкіна С. В. 536 (упоряд.)
Чертова К. М. 489, 490
Чесноков А. В. 803
Чорна В. Г. 132, 133
Чорна К. 411, 412

Шагай Н. М. 491, 492
Шамич О. 537, 538
Шаповал Р. В. 134
Шаповал Т. 757 (ред.)
Шаповалова В. 397
Шаповалова Т. Г. 539, 540
Шапочкіна О. В. 398
Шатна Л. Ф. 399

Шатурма О. 515
Шаурова Л. 278, 400
Шевкунова О. 599
Шевченко І. М. 740, 741
Шинкарук О. В. 135
Шипко А. Л. 493, 494
Шкляр Г. 401
Шкрябин А. 786
Шкурат Л. І. 693 (упоряд.)
Шмаль Н. А. 136
Шпак С. 742
Шумілова І. Ф. 541
Шумілова Н. 169
Шупер О. 600

Щербакова Л. 180

Юзич Ю. 804
Юрченко А. 181
Юрчишин О. М. 402, 403

Яковенко П. Д. 405
Яковлева І. (І.) 406, 407
Яковлев В. 805
Янакова Г. 601
Яременко Л. А. 408
Яременко Н. В. 182
Яцула Т. В. 183
Яцун А. 727

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АН України – Академія наук України
АПН України – Академія педагогічних наук України (назва до 24.02.2010 р.)
ВНЗ – вищий навчальний заклад
ДНБ України ім. В. О. Сухомлинського – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
ІШПО – інститут післядипломної педагогічної освіти
КОШОПК – Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
КПІ – Київський політехнічний інститут
МАН України – Мала академія наук України
МДУ – Миколаївський державний університет
МНЭПУ – Международный независимый эколого-политологический университет (г. Москва)
МОН України – Міністерство освіти і науки України
МОНмолодьспорту України – Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
НАН України – Національна академія наук України
НАПН України – Національна академія педагогічних наук України
НДУ – Ніжинський державний університет
НЕНЦ – Національний еколого-натуралістичний центр
НПУ ім. М. П. Драгоманова – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
ПНЗ – позашкільний навчальний заклад
РВНЗ – Республіканський вищий навчальний заклад
РВЦ КПДЮ – Редакційно-видавничий центр Київського палацу дітей та юнацтва
ХГПА – Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Наукове видання

**ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА УКРАЇНИ
(2007–2011 рр.)**

НАУКОВО-ДОПОМІЖНИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Упорядники:

Доркєну Алла Миколаївна
Лога Тєтяна Володимирівна
Щочкіна Ірина Миколаївна
Лисиця Наталія Василівна

Науковий редактор

Заліток Людмила Михайлівна

Науковий консультант

Пустовіт Григорій Петрович

Бібліографічний редактор

Самчук Лариса Іванівна

Літературний редактор

Зозуля Світлана Миколаївна

Підписано до друку 21.11.2012 р.
Формат 64х90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 6,25.
Обл.-вид. арк. 5,81. Наклад 300 прим. Замовлення № 294.

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д. Ю.

Видавництво ТОВ «Нілан-ЛТД»
м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21а.
тел.: (0432) 69-67-69, 52-82-78
e-mail: tvory2009@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4299 від 11.04.2012 р.